

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hórá 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hórá 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-basábos petít sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyitótér petít sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1912.

FŐSZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF

Vasárnap, november 10.

Mai számunk főbb közleményei:

Városatyja választás két kerületben.
Tisza István Aradon.
Milyen bankok kapnak Arad város pénzéből.
Mit láttam Amerikában.
A vasipari telep botránya.
Orth János és hagyatéka.
Az új templom a Ferenc-téren.
Aradi diákiskolások.
Meglopták a királyt.
Még nem mozgósítottunk.
Vilmos és Ferenc Ferdinánd találkozása.
A király beavatkozása a háborúba.
Tarkaságok.

Az ellenparlament.

Irta: Dr. Lengyel Zoltán.

A régi országháznak sok vihart látott épülete árván maradt, amióta a Duna partján megnyílt a világ legszebb parlamenti épülete. Szép ez az épület. Kegyetlenül sok pénzbe került és még sincs benne köszönet. Épület van már azóta, de a parlament nem működött jól. Tíz év óta örökös a zavar benne. Az öreg, kicsi ideiglenes házikó olyan, mint egy bagolyvár. Felolvasásokat, látványos előadásokat és gyűléseket tartottak benne. Hol ez a társaság, hol amaz.

Az újra feltámadt koalíció, hogy azon a lehetetlen uton, amelyen elindult, tovább tudjon menni, merészet és nagyot gondolt. Visszaköltözik az ócska házba. Ócska ház, kicsi ház, jól pászol a szüklátkörü ócska politikához. A többség is külön ülészik, mondják ők, miért ne ülészen a kisebbség is? Ott is tanácskoznak és határoznak, ugyanazt fogják csinálni ők is. Az ostobaságnak is van logikája. Mióta a függetlenségi politika a hatalomért való vergődésben a hatalom élvezeté-

ben és bukása óta zsákutcába került: ez a legnagyobb képtelenség a sok hiábavalóság közt, ami a látszat megóvása és a külső hangulatra való spekuláció folytán napvilágra jutott.

Hogy mi az a függetlenségi politika: elég-szer megirtam. Látszik körülöttünk mindennap. S a történelem új és új példákat mutat. Kezdődik a hittel. Fanatikusan el kell határozva lenni egy pár embernek. Tele kell a lelkeknek lenni a bizalom és eltökéltség legmagasabb fokával. Ez aztán átragad a többiekre is. Szervezkednek. Dolgoznak. Évek, évtizedek, néha századok telnek el a munkások, a hősök, a vértanúk példaadásával. A vallás alapítás is hasonló hozzá. A kereszténység, a reformáció, a mozlimok története is azonos folyamatot mutat, ha más céllal is.

A nemzetek története azonban telve van a kivétel példájával. A norvégok harca vér nélkül, az olaszoké a titkos társaságoktól nagy háborúig, a németeké a frankfurti gyűléstől Versaillesig mind ezt mutatják. De itt vannak előttünk a balkáni népek. Ez a mai nap világosabban beszél mindennél. Hogy születtek, harcolt, dolgozott, szervezkedett készült föl Bulgária és hogy vivja ki tekintélyét és az elismerés csodálatát az egész világ összes népei előtt! Minálunk ebből semmi nincs. A program született az 1849 iki katasztrófa után beállott keserűségből és az 1867 ben újra éledt tiltakozásból. A kivethetőség tudata, s hite, lelkesedése sohase volt meg. A megfelelő szervezkedés ma is hiányzik. Ma se tudják, mit kell csinálni. Jelszavakból, népgyűlésből, oktalan politikai háborúból és parlamenti műharagból annál többet láttunk.

Ez mind csak erőt pazarol és nem erőt terem. Erő nélkül pedig ostoba üres szeszély az egész, amelytől megcsömörlik és elfut az is, aki egyszer belekóstolt. Ez ől és lejárat minden ne-

mes törekvést több mint négy évtized óta. A cégér megvan, a portéka hiányzik. Az üresség nem tagadható. Látszatot kell tehát csinálni folyton. És a látszattal új híreket, új harcosokat, új balekeket, új fejős teheneket verbuválni.

Fájdalmas keserűséggel állapítom meg ezeket a tényeket közel tíz év óta. *Bensejében mindenki érzi igazamat.* Csinálni senki se akarja, pedig mi-csoda gyönyörűség, dicsőség és haszon volna a nemzetre is, a küzdőkre is, ha kezük nyomán szervezeteik útján alkotások teremnének a földből, jólét áradna a népre, versenyezve szolgálnák a pártok a közügyet és saját példájukkal bizonyítanák különbséget és jóra hivatottságukat. Hiábavaló beszéd. Mindennek az ellenkezője történik. Hit és lelkesedés helyett utálat, csömör és undorodás keletkezik és ez kerget el minden nemesebb ambíciót a köztérről.

Ma ez a politika paroxizmusát érte el. A parlamenti anarchiából átvedlett külön ellenparlamentté. Kormányra akartak jutni, erőszak, rombolás, pusztítás útján is. Így kerültek ki a parlamentből az utcára. Az utca nem mozdult meg. Járták a naivabb jó vidéket. A vidék se mozdul meg. Most már komoly képet csinálnak a legvastagabb, legkomikusabb lélek nélküli komédia állandósításához. Eredeti és állandó mozt akarnak emelni új és változatos műsorral, a régi parlament ócska házában. *Ellenparlamentet játszanak külpolitikai bonyodalom idején.* A nyilvánosság elé viszik sebeiket, mikor fegyveres harc folyik. Kiabálnak a világra, hogy minden ellenségük bátrabb legyen, züllöttségükkel kérkednek, mintha ugyanis nem volna elég bajunk. Ellenparlament lesz tehát ellenkormány nélkül. Ellenkülpolitikát úgy is csinálnak, — ellenhadsereg nélkül.

Igy kezdődik egy forradalom paródiája, amely befejez egy négy évtizedes hazugságot,

Napoleon bukása.

I. A visszavonulás—Krasznói.

Irta: Kara Győző.

Megkezdődött a visszavonulás, melyhez fogható a világtörténelem nem ismer. Nem is volt az annyira visszavonulás, mint inkább a pusztaság életért való elkeseredett csatározások szakadatlan láncolata, melyek minduntalan valóságos Berserker-harcokká váltak s melyekben a szerencsétlen francia katonának az ellenséges hadak fegyvere, a tél hidege, az éhség, üvöltő farkasok, vadállati parasztcsoportok és saját bajtársai ellen kellett küzdenie, hogy megmentsse nyomorúságos életét. Fournier Napoleonnak egyik életrajzírója azt mondja, hogy az Akka ellen intézett sikertelen ostromot követő visszavonulás a sivatagon végig „gyermekjáték volt az oroszországi visszavonuláshoz képest” és valóban, ha szavahűen szemtanúk memoárjaiban nem olvasnók azokat a hajmeresztő szenvedéseket, melyeket a visszavonuló sereg megmaradt hősei átéltek, nem hinnék, hogy ember képes mindennek elviselésére. Nincs az a költői fantázia, mely csak kigondolni is tudná azokat a megdöbbentő helyzeteket, miket az élet rideg kerülhetetlensége a visszavonulás alkalmával teremtett s hogy csak megközelítőleg híven leírassuk, a „Car-men miserabile” írójának egyszerű, de amellet megkapóan fenséges tollával kellene rendelkezniük. Ezt nélkülözve, amennyire tehetsé-

günkben áll s amennyire egy-két tárcacikk keretében lehetséges, el fogjuk beszélni e hetvenöt napig tartó s közel ezer kilométernyire húzó visszavonulás végtelen szenvedéseit, hősi küzdelmeit és számtalan kudarcait, embe-reknek, állatoknak és hadi felszereléseknek siralmas pusztulását, mindenütt szemtanúk elbeszélését követve.

A visszavonulás második napján, október 28-án a borodinoi csataterén haladt át a sereg. A menet élén ment a gárda, ezt Murat, Ney és Jenő alkirály hadtesteit követték, míg utóvédként Davoust csapata vonult, az ágyuk lafettáin cipelvén magával a könnyen sebesülteket, míg a nehéz betegeket saját sorsukra bízva s a biztos halálnak kitéve otthagyták a malo-jaroslaweci csatasíkon. A borodinoi mező rémületes látványt nyújtott; ötvenkét nappal ezelőtt vívták itt a véres nagy tusát, melynek áldozatai még mind ott heverték a sáncok alatt részint eltemetlenül, részint a zuhogó esőtől vékony fölaréteglete sirjából újra kimosva. Amint a sereg a csatához közeledett, hangos krakogással és szárnycsattogással százezreivel szálltak a magasba a foszlásnak indult hullákon rágódó varjúk és hollók szintén elsötétítve az eget. „N m képzhető ré-mesebb valami, mint ezek a rothadó emberi hullák, melyek mindenünnen felétek eredez-tek” írja Bourgogne s a látvány megdöbbentette Napoleont, aki testvérgyilkos Kainként sietett innen továbbmenekülni. Ezért gyorsította a menetet, nehogy a látványtól gondolkodóba eső kato-

nák esetleg azon kezdjenek töprengeni, hogy tulajdonképpen mire való ez az embertelen gyilkolás, miért hajszolják őket csataterőről-csataterre? „A francia hadseregben ugyanis” — jegyzi meg Thiers — „a közkatona ép oly gyorsan és helyesen gondolkodik, mint az ő generálisai”.

Még el sem mosdott az irtózatos benyomás s máris a nyomornak egy másik látványa tárult a sereg elé. Elvonultak Kolotzkoi kolostora mellett, melyben közel kétezer a borodinoi csatában megsebesült francia katona feküdt Larrey orvostól ápoltatván. Kiaszott karjaikat kitárva, kérve-kérték honfitársaikat, hogy vigyék őket magukkal; Napoleon megparancsolta, hogy minden felesleges zsákmány hátrahagyásával rakják őket a podgyász- és markotányos-kocsikra, sőt saját kocsiját is átengedte e célra. Am csak egy részük volt felvehető, a többi ott maradt s a sereget nyom követő kozákok lédzsáinak esett áldozatul. És akiket elvittek, azoknak is nagyrészt a szivtelen markotányosok uton-utfélen, egy-egy kínálózó pillanatban kocsijukról ledobták az utszéli árkokba, ahol aztán az irtózatos hideg végzett velük. Mert a hideg rohamosan emlékedett s mire a sereg október utolsó napján Wjasmaig jutott, a hideg mellett az éhség is kezdte követelni a maga áldozatait. A megtört császár, akinek arca — egy szemtanú feljegyzése szerint — „halovány, de emellet nyugodt volt, s akinek vonásai nem mutatták lelki szenvedéseit”, a császár, a ki nemrég langyel diszruhában lépte volt át a Njement, e

melyből oly könnyű lett volna igazságot és megváltást létrehozni, ha a hirdetők, az álszolgák belsejében is az lett volna. Így végződik egy országos hecc, amely annyi jóhiszeműt tett boldoggá. Igen, kedves barátaim, ez úgy van! Mikor az ember a nagy házból a kis házba költözik, az újból az ócskába, akkor már közel jár oda végrehajtó és tömeggondnok, akik aztán majd csak elköttyavetyélik valahogy a sok ócska vacakot.

Szenttamás szerbjei.

Arad, november 9.

Kisebbségi érdekessége a haditudósításoknak: a szerb sebesülteknek — így szól — a magyarországi Szenttamás lakossága negyvenezer dinárt és két vagon ruhaneműt küldött.

Kezdjük mindjárt azon, hogy a sebesült-nél megszűnik az ellenség és megszűnik a rokonszenv, vagy harag, amelyet egyik, vagy másik hadviselő fél iránt érzünk. Itt már csak az emberszeretet működik és akármilyen szemmel nézzük a hadban álló bolgárokat, szerbeket, a vörös kereszt olalma alá kerülő bolgár, vagy szerb katonára rászolgál minden nemzetbeli ember részvétele, sőt áldozatkészségére is.

Ez Magyarországon dicséretes és humanus módon nyilatkozik meg. Orvosok, apácánénik mennek le és hogy kötésre is jusson, az adományok is szépen követik egymást. És hogy Szenttamás község negyvenezer dinárt adott erre? Tudni kell, hogy Szenttamás a buzatermő Bácska legvagyonosabb községe, a Dungserszkyek fészke, ahol ez az összeg egy földesur mellényzsebéből kerül ki.

Van azonban mégis meggondolni való ezen a kivételes nagyságú adományon. Szenttamás nem először szerepel háborus krónikákban. Aktív része is volt, a magyar szabadságharc alatt, amikor a föllázadt szerbek itt ütköztek meg a honvédekkel. És állítólag itt fakadt ki Damjanich János a maga faja ellen, annyira, hogy az utolsó szerbet önmagában akarta föbelőni.

A hol ilyen emlékek vannak, ott a szimpátia mégse egészen ártatlan érzés, amely a szerbek iránt megnyilatkozott és a

negyvenezer korona mégse pusztá humanizmus a sebesültek iránt. Máskor még az ilyen feltűnő szimpátiát se kellene figyelembe venni, hiszen a magyarországi szerbek nyelvre is, vallásra is egyek azokkal, akik most Nagyszerbiát akarják megcsinálni. A mikor azonban az osztrák-magyar monarchia éles konfliktusba keveredett Szerbiával és még mindig kísért a veszedelme, hogy a konfliktusból háboru nő ki, — akkor ez az adomány különös gondolatokat ébreszt.

Azelőtt azt mondták: Zimonyon tul kezdődik a Balkán. Akkor még egész más jelentősége volt a Balkánnak. Apró, elmaradt kis államok, egymással hadban álló törzsek veszekedésének színhelye, a műveletlenség fogalma volt a Balkán. Most egyszeriben mást jelent. Az elmaradottság, a keleti bűnök legnagyobb foku megtestestítője, Törökország levonul az európai térképről. Helyébe lép egy szívós erejű állam, amely ma-holnap bevonul Konstantinápolyba és az egykori Bizáncot új császárság székhelyéül választja. Szerbia, a nemrég jelentéktelen ország, tengeri kikötőt akar az Adrián. Be akar lépni a világforgalomba és a tengeri haderők közé. A monarchia, a hármasszövetség másik két tagjával tiltakozik ugyan ez ellen, de ha ennek a tiltakozásnak nem lesz több ereje, mint amennyi a háboru kitörése előtt a békét parancsoló nagyhatalmak demarche ának volt, akkor már Szerbia benn ül a két kikötőben és alattvalói előre örülhetnek a drága Dreadnought-oknak, amelyeket majd nekik is venni kell. Görögország Szalonikit vette el, — jó szerencse, hogy Törökországnak Európában nem volt többje, amit ép oly könnyű szerrel lehetne tőle elvenni, mint az eddigi hódításokat, — mert különben még hihetlenebb módon felhizlalná az újjáformálódott Balkán államait.

És a legmesszebb jövődöbe káditva: vajon a Balkán, mint új nagyhatalom, beéri-e azzal, hogy a Balkánt lefelé megszerezte és nem gondol-e arra, hogy a Balkánt fölfelé is terjessze? Vajon, mivelhogy „az elnyomott fajrokonok védelme“ most oly kitűnő jogcímmel bizonyult a hódításra, a terjeszkedésre, nem fogja az

evés közben megnövekedett étvágyat egyszerű ingerelni az, hogy másutt is fajrokonokat keressen, különösen olyan helyen, ahol a testvéri érzés eddig is eléggé feltűnő módon nyilatkozott meg és tartatik ébren, mint például a bácsmezei Szenttamáson?

Hu és céltalan dolog a messze jövő alakulásain, lehetőségein töprengeni, amikor a legközelebbi jövő aggodalma ül a lelkünkön. De azért meg kell figyelni az ilyen jelenségeket. A diplomáciának drága és sok kémje nem tudott hűen beszámolni arról, a mi a Balkánon készül, nem tudott képet hozni az ott kialakult erőviszonyokról. A politika pedig abba a párhuzamos bűnbe eshetik, hogy az idebenn történő dolgokat nem méltatja figyelmére és gondjára, pedig, a mi ma még ártatlan eseményeknek látszanak, abból könnyen nőhetnek történelmi fölfordulások.

A magyar szabadságharc óta Szenttamás körül is, meg másutt is nagyott fordult a világ. Akkor egy táborban volt Ausztria, Jellasics szerbjei, meg Oroszország, amely Ausztriának segítségére sietett. Most Ausztria Magyarországgal egyetemben farkasszem néz a Zimonyon tul lakó szerbekkel. De vajon a Zimonyon innét levő szerbeknek amazokhoz való szimpátiáját nem helyezi a különös véletlenek közé, hogy ott újra — Oroszországot sejtetik?

Most, ismétljük, ez másodrendű aktualitás. De ha a Szerbiával való összeütközés — fegyverrel, vagy anélkül, — elintéztett, ezen is jó lesz gondolkodni, és sok mindent ehhez alkalmazni.

Törökország átengedi nekünk a Szandásakat? *Bécsből* jelentik: Értesülésünk szerint, Törökország újonnan kinevezett bécsi követé: *Hülmü pasa* megbízólevelével együttesen a külügyi kormányunk elé speciális megbízását is be fogja terjeszteni. Ez oda irányul, hogy Magyarország és Ausztria Törökország részéről megkapja pénzübeli ellenérték nélkül az 1908. évben neki átengedett Szandásakat és Novibazárt. Ezen kívül még bajlandó lenne a porta monarchiáknak messzemenő ipari és kereske-

napon újra lengyel ruhában mutatkozott serege előtt. A hideg ellen védekezendő zöldborsószínű, kissé kopott, de gazdagon zsinórozott és aranybújtos bundát öltött császári egyenruhájára fölé, prémes sapkát nyomott fejére s prémes csizmát húzott lábaira, a rokonszenv mosolyát csalogatván gárdistái arcára s maga is mosolyogván furcsa ruházatát. A császárt csakhamar utánozták főbb tisztjei, majd az egész sereg s kiki azt öltötte magára, amihez a véletlen juttatta. Bourgogne hátán egy medvébőr csüngött, melynek elől lelogó feje a mellét védte; látni lehetett ott dragonyos tiszteket asszonyosoknyában, gárdahuszárokat papi reverendákban és vadász katonákat rabbinus talárokban. A Moszkvából hozott zsákmány a katonák terhére kezdett válni, egyszerűen elhajgálták; az utóvédben haladó Bourgogne egymásután szedegette fel s dobta el megint a szebbnél-szebb olajfestményeket, ezüst fali csillárokat és diszkótésű drága könyveket, Voltaire, Rousseau műveit és Buffon természetrajzát.

Wjasmaig nyolcszáz orosz foglyot hurcolt magával a sereg; itt azonban az éhség már oly nagy lett, hogy a katonák egy-egy darab lóhúsért egymás életére törtek; az orosz foglyok élelmezése lehetetlen volt s midőn ezek minden emberi érzelemből kivetkőzve, a hidegtől elhulló bajtársaik holttestét kezdték falatozni, francia kísérik ez undok látványon megdöbbenve szólnak érezetették őket, korántsem

sejtve, hogy eljön a nap, amidőn ők is erre fognak vetemedni.

A fegyverem teljesen megbomlott; a katonák csoportosan maradoztak el ezredeiktől, századaiktól s rablóbandákká verődve a megrendben haladókat éjjelenként meglepték bívájukban, meglopták sőt agyonverték őket. Mindezeneken felül az ellenség is állandóan nyomában volt a visszavonulóknak, kiknek helyzete a farkasokéra emlékeztet:

„Itt kívül a hideg,
Az éhség ott belül,
E kettős üldözők
Kínzó kegyetlenül;
S amott a harmadik:
A töltött fegyverek;
A fehér hóra le
Piros vérünk csepeg.“

Kutuzoff ugyan még most is rettegett Napoleon hírnevétől és megfékezvén vezérkarának harci vágyát, kellő távolságban követte a francia sereget, bevárni akarván az időt, amidőn a hidegtől és éhségtől teljesen kimerülve s megbontva nem lesz többé képes ellentállást kifejteni; de azért mégis kényszerült Platoffnak és a hevesvérű Miloradovitschnak megengedni, hogy csapatjaikkal Napoleont minduntalan nyugtalanítsák. Ily körülmények közt Davoust hátvédő hadosztályának rendkívül nehéz volt a helyzete; lovasság hiányában gyalogsága képezte a védő elemet, melyet fáradságos munkájában a mindinkább felsza-

porodó fáradt és kidűlő elmaradozók is gátoltak, majd pedig a lovaikat vesztette ágyuk és municiók szekerek sokasága megakasztott. Napoleon pedig türelmetlenül gyorsította a menetelést, nehogy Kutuzoff, aki Medynen át rövidebb úton sietett a szmolenszki vonalra, őt elvágja Szmolenszktől, ahol időközben felhalmozott rengeteg eleség várta s ahol esetleg áttelelhetett volna. Így már Wjasman tul a visszavonulás rendetlen és örületos menekülés jellegét öltötte. Megszűnt minden bajtársi érzélem, mindenki a saját élete megmentésével volt elfoglalva s ezt elérni törekedett, ha mindjárt fegyvertársa élete árán is. Davoust kellő szigorúságot akart gyakorolni a rendetlenkedőkkel szemben s ez iránt előterjesztést is tett. Napoleonnak; de ez kitért az érdemleges határozat elől, hallani sem akart a bajról, mely őt megszegyenyitette és elítélte s minden balsikert a szerinte nagyon is „kicsinyes“ hadtestparancsnoknak tulajdonítván, egyre csak nógatta, hogy gyorsabban haladjon az előcsapatok után. Nemsokára teljesen megvonta a derék Davoustól kezét és november 8-án a rettenthetlen Ney és a tőle vezérelt harmadik hadtest vette át a hátvéd nehéz feladatát. A foglyelmet azonban már ő sem tudta fentartani s midőn Wjasma és Dorogobusch között Miloradovitsch és Platoff első rendszeres támadásakor közel négyezer francia, vitóz elpusztult s néhány ágyú odaveszett, akkor már a gárda fegyverme is bomlásnak kezdett indulni. „Ha ti is e példát követitek“ — szólított hozzájuk Napoleon —

delmi engedményeket tenni. Rekompensáció fejében ezekért a török kormány azt kívánja, hogy Magyarország Ausztria lépjen fel kezdeményezőként a mediáció tárgyában. Az erre vonatkozó tárgyalásokat Bécsben azonnal megkezdik, mihelyt Hilmi pasát a bécsi udvar akkreditálja. (Szép, szép, de sajnos a porta már nem rendelkezik a Szandsákkal.)

Városatyaválasztás két kerületben.

— A munkapárt Pálmai Lajost és Reiber Emilt jelölte. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 9.

Az aradi nemzeti munkapárt végrehajtó bizottsága ma délután Kintzig János elnöklésével tartott ülésében foglalkozott a november 17-ikén megtörtént városi képviselő választásokkal. Egyhanguan, igen nagy lelkesedéssel hozta meg a bizottság határozatát, mely szerint mindkét kerületben jelöltet állít és a párt vezetősége, végrehajtó-bizottsága, továbbá a kerületek választó polgárai is párthűségük dokumentálásul a legszilárdabb összetartással, egyetemes és lelkes agitációval vesznek részt a választási küzdelemben és a párt jelöltjeit diadalhoz juttatják. A két kerületben megüresedett mandátum elnyeréséért olyan férfiak neveivel indul a választási harcba a párt, hogy ennek a férfias határozatnak valóra váltása nem lesz nehéz. Az első kerületben Pálmai Lajos dr. királyi körjegyzőt, a második kerületben Reiber Emilt, az Osztrák-Magyar Bank aradi fiókintézetének főnökét ajánlja jelöltül a végrehajtó bizottság a választó közönségnek.

Az ülésen elhangzott fölszólalások minden túlzás nélkül hűen fejezték ki a polgárság véleményét a két jelöltől s mi csak ismétlésekbe bocsátkoznánk, ha érdemeiket felakarnók sorolni. Kétségtelen, hogy a két érdemes férfi egy hét múlva megkapja az első és második kerület mandátumát, amelyre közhasznú tevékenységük révén rá is szolgáltak.

A pártvezetőségen kívül a végrehajtó bizottságnak majdnem minden tagja megjelent az ülésen és örömmel állapították meg, hogy a vezetőség a kerületek választóinak hangulatát nagy-

akkor oda van minden reményünk. Töletek függ a hadsereg üdve"; de e szavak hatástalanok maradtak.

E szomorú napoknak azonban megvoltak a katona-élettel vejáró derűs epizódjai is, és feltéve, hogy az élet sivár végevel szemben annak kezdete derűsnek mondható, akkor ilyen egy derűs epizód érte azt a gárdaezredet, melyben Bourgogne szolgált. Dubois mama, aki a moszkvai bálon meg oly kackián ropta a táncot, november 5-én éjjel husz fokos hidegben, isten szabad ege alatt egy egészséges fiúgyermeket szült. Nagy volt az öröm az új harci jelentkezőskor; a század borbélyja — az új gárdista búska apja — uszott a boldogságban és Bodel, a derék ezredparancsnok saját köpenyét és lovát engedte át a beteg mamának, akit azonfelül meg azon éjjel megfagyott két közlegény köpenyébe burkoltak, míg az újszülöttet egy birka bőrébe polyázták. De az öröm nem volt tartós, mert "szegény kicsi pira nem tudott megnőni". Harmadnap ugyanis, midőn 22 fokos hidegben "az ember ajkát egymáshoz fogytak, ornyilásai jéggel megfagyott és agya megmerevedett", Dubois mama, amint a kicsikét szoptatni készült, egyszerre csak azon vette magát észre, hogy az megfagyott. Katonagyermek lévén, katonatemetés járt ki neki; a lesújtott apa a hóba egy gödröt vájt, belesüjlesztette a kis hullát és két gárdista megadta neki a tisztelet lövéseket.

(A második rész következik.)

szerűen figyelte meg és azok akaratát teljesen elégíti ki a jelöltek megválasztásával.

Zugó éljenzés, frenetikus taps fogadta Kintzig János pártelnök ama kijelentését, hogy a vezetőség a városatyaválasztás kérdésével foglalkozva örömmel értesült a kerületi elnökök jelentéséből arról, hogy úgy az első, mint a második kerületben a párt a győzelem biztos reményével indulhat a harcba, mert oly férfiak neveit írja zászlájára, akik nemcsak a párt kebelében, de a választók minden rétegénél tiszteletnek, szeretetnek és népszerűségnek örvendenek, és akiknek ambíciója, tudása és képességei határozott nyereséget jelentenek a törvényhatóság részére is. (Ugy van, éljen Pálmai, éljen Reiber). Mint-hogy a jelölés perfektulása, az alkotmányos szokások szerint tulajdonképpen a kerületek feladata, — mondotta az elnök — a végrehajtó bizottságot arra kell kérnem, hogy a maga teljes lelkesedésével határozza el, hogy az első kerület polgárainak a párt egyik legagilisabb és leghűségesebb tagját, Pálmai Lajos dr.-t, a második kerületnek pedig a pártnak ugyancsak nagyteknélyű tagját és az aradi közgazdasági élet egyik legkiválóbb vezető férfiát Reiber Emilt ajánlja jelöltül (Hosszantartó éljenzés és szünni nem akaró helyeslés).

Az óváció csillapultával Tolnai János dr. bizottsági tag emelkedett szólásra és lelkes beszédben arra kérte a párt tagjait, hogy a közelgő választásokon mindenki tegye meg kötelességét és minden erejével hasson oda, hogy a munkapárt mindkét kerületben a multaknak megfelelően megtartsa elfoglalt pozícióját.

— Azt hiszem, joggal jelenthetem ki, — mondotta Tolnai dr. — hogy nemcsak a párt vezetősége és végrehajtó bizottsága, de az egész város közönsége ismeri és elismeri azokat a nagy szolgálatokat, melyeket Reiber Emil bankfőnök ur, különösen a legutolsó idők katasztrófális jellegű gazdasági válságai alatt az aradi piacnak tett. Oly szolgálatok ezek, melyek az ő személye iránt mindenki csak szimpátiát keltettek és kötelességünké teszik, hogy az egész közönség most mellé álljon és agitációjával, szavazatával támogassa őt. Különös kötelessége azonban ez a munkapártnak, mert Reiber szolgálatot tesz a pártnak, mikor a maga egyéniségének súlyát, a társadalmi életben kivívott általános becsületét viszi a harcba a párt érdekeiért. Azt hiszem, hogy a végrehajtó-bizottság szívvel lélekkel osztozik a véleményemben, mikor azt mondom, hogy minden tényezőt maga mellett fog találni Reiber ur, akinek jelöltsége a győzelmet is jelenti. A legmesszebbmenő támogatásban fog részeseülni minden párttag részéről. (Ugy van, ugy van, mind ott leszünk, éljen Reiber, kiáltások.)

— A legnagyobb örömmel állapítom meg — mondotta ezután Kintzig János elnök — hogy a felszólalt bizottsági tag ur frappánsan fejezte ki az elnökség gondolatait is. Az elnökség a jelölések mérlegelésnél szem előtt tartotta a párt nagy érdekeit és mikor úgy határozott, hogy Pálmai drt. és Reiber ajánlja a közönségnek, elhatározta azt is, hogy minden rendelkezésére álló alkotmányos eszközzel, a maga és a párt lelkesedésével, erejével segíti elő győzelmüket és ilyen értelemben intéz meleghangú felhívást a párt tagjaihoz is.

Az elnök kijelentéseit is zajos tetszéssel fogadták a bizottsági tagok.

Végül az elnök kimondotta határozatképpen, hogy a legkészségesebb örömmel és a párt tagjainak hűségébe vetett bizalommal veszi fel a küzdelmet Pálmai Lajos dr. és Reiber Emil nevével.

A II. kerületi munkapárt hétfőn este nyolc órakor a Vadász kúrt vendéglőben tartja jelölt értekezletét és a párttagok teljes számban való megjelenését kéri Szalai Károly dr. pártelnök.

AZ ARADI KÖZLÖNY telefonszáma:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— 151
Nyomda	— 151

Tisza István Aradon.

— A november tizenhataladiki ünnepség részletei. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 9.

Nagy lelkesedéssel készül fogadni Arad város választó polgársága a város kiváló képviselőjét, Tisza István grófot, aki tudvalevően e hónap 18-án megjelenik választói körében és beszámoló beszédet mond ama jelentős politikai eseményekről, amelyekben Tisza grófnak elsőrendű szerep jutott. Az aradi munkapárt ma délután tartott végrehajtó bizottsági ülésén állapította meg ama programot, amelynek keretében fogadja a vendéglátó látja azt az európai hírű államférfit, akit Arad immár negyedik esztendője követének tisztelhet. Azt akarja a munkapárt, hogy vezére ott-hon érezze magát, amikor választói körébe jön és épen ezért őszinte melegséggel látja őt itthon.

A végrehajtó bizottság ülésén Kintzig János alelnök szót Tisza István fogadtatásáról. Örömeinek adott kifejezést, hogy a végrehajtó bizottság tagjai teljesen átérzik ama fontosságot, amely Tisza István aradi szereplésében rejlik és megérik, hogy országos esemény készül most nálunk, örül, hogy ilyen nagy számban jelentek meg a tagok és bizonyosságát adták munkakészségüknek. Egyben tudtul adja, hogy a beszámoló beszéd időpontja és napja is megváltozott. Tudvalevő, hogy e hó 16-án a Fehér Kereszt szállóban a románok nagyszabású kulturális rendeznek és erre a termet már régebben lefoglalták. Tisza tehát nem tizenhatodikán, hanem 18-án mondja el beszámoló beszédét és nem fél háromkor, hanem három órakor, hogy azok a tisztviselők, akiket hivataluk délután két óráig hivatalhoz köt, nyugodtan eljöhessenek az ünnepségre.

Kintzig elnök ezután ismertette a jelentős nap eseményeinek sorrendjét. Tisza István 18-án hétfőn délután érkezik meg Budapestről sok képviselő kíséretében. A vasutnál Neuman Adolf üdvözli a vendéget; a vasuttól a Fehér Kereszt szállóban lévő lakására megy Tisza; ugyanott a lakart ebéd lesz. Délután 3 órakor tartja meg a munkapárt közgyűlését, amelynek keretében Tisza elmondja beszámoló beszédét. Ezt megelőzően Kintzig János tart rövid megnyitó beszédet és ugyancsak ő rekeszti be a közgyűlést is kisebb szónoklat keretében. Este hat órakor Tisza István a lakásán szívesen látja a hozzáfutókat. Este 8 órakor a Fehér Kereszt éttermében bankett lesz, amelyen a következő hivatalos pohárköszöntőket állapították meg; Reinhardt Gyula Tiszát, Bréda Viktor gróf a kormányt, Szalay Károly pedig a munkapárt vendégeit köszönti fel.

Kintzig ezután meleg szavakban kérte a jelenlévőket, hozzanak magukkal minél több vendéget, hogy úgy a vasutnál, mint a beszámoló Arad polgárai közül sokan jelenjenek meg a színel is tanujelét adjuk őszinte ragaszkodásunknak.

Az éljenzéssel fogadott beszéd után Nemess Zsigmond dr. képviselő lelkes szavakban hívta föl a munkapártot Arad képviselőjének méltó fogadtatására.

— Soha se volt alkalmasabb pillanat a mostanánál — mondta Nemess, — hogy becsületes nyíltsággal kimutassuk szeretetünket és ragaszkodásunkat Tisza István iránt. Az ő megjelenése mindig ünnep volt nekünk, de most fokozottabb mértékben kell megnyilvánulni a rajongásnak és annak a ténynek jobban ki kell tűnni, hogy Tisza István hazajön Aradra. Bárhol és bármikor érik is támadások Tiszát, mutassuk meg s ő is érezze meg, hogy Arad polgársága vele érez. Providenciális államférfi ő, aki nagy állambölcsességgel mozdítja elő az ország sorsát és törhetlen energiával halad a maga önálló útján. Ha idejön,

érezze, hogy itthon van, mert itt forró szeretet övezi körül, amelyből biztatást merítsen a jövőre s érezze meg, hogy mi nemcsak követjük őt, hanem buzdítjuk is, hogy tovább haladjon a régi ösvényen.

Percekig tartó taps kísérte ennek a beszédnek minden mondatát.

Az ünnepség és rendezés egyes részleteit a már kiküldött rendező-bizottság végzi, amely mindehben tájékoztatja a közönséget.

Az új templom a Ferenc-téren.

(Glattfelder püspök döntése. — Érdekes ülés.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 9.

Az aradi második plébánia templom építését határozta el a templomépítési bizottság ma délutáni ülésén, amelyet az előzetes megállapodás szerint Glattfelder Gyula dr. csanádi püspök vezetett. A püspök a mai délelőttjén néhány a templom céljára kiszemelt telket tekintett meg és az évek óta kiszemelt Ferenc-téri telek mellett foglalt állást; az új plébánia templom tehát a Ferenc-térre kerül.

A templomépítő bizottság ülésére küldöttséggel hívták meg a püspököt, akit Múlek Lajos dr. a bizottság elnöke üdvözölt.

Glattfelder Gyula dr. biztosította a megjelenteket arról az érdeklődésről, amelyet Arad hitélete iránt püspöksége első ideje óta tanusított. Nagyon jól tudja, hogy Aradnak régi óhaja a második plébánia templom és arra szükség is van, mert a közel 40.000 katolikus hívő lelki igényeit egyetlen plébánia nem elégítheti ki. Tulnag plébániák csak meddővé teszik a hivek egy részének lelki életét. Aradon, úgy tudja meg volt a jóakarata a templomépítésre, de nagyon is sokat akartak: egyszerre több plébániát, drága épületeket, monumentális templomot, pedig a második plébánia kérdése csak megterhelés nélkül oldható meg. A rendelkezésre álló összeg az építés megkezdéséig 530.000 korona lesz és hogy ez bőven elegendő, arra nézve tájékozásul szolgálhat, hogy a temesvár-erzsébetvárosi templom 270.000, a szeged rókusai 330.000 korona költséggel épült s mindkettő több ezer hívő befogadására alkalmas.

A templomépítéssel összefügg a plébánia rendezésének az ügye. Örömmel jelentheti ki, hogy a minorita rend aradi főnökével egyetért ebben a kérdésben. Sikertült meggyőznie a rendfőnököt arról, hogy a plébánia megosztása erkölcsi veszteséget egyáltalán nem jelent a rendre, amely mindig számíthat plébániájához tartozó hivekre. A minoritarend főnöke, akinek érdemeit nagyrabecsüli, a rend közreműködését biztosította a plébánia ügyében és ezért őszinte köszönetét fejezi ki.

Nem akar prejudikálni ebben a kérdésben a város közönségének és azt hiszi, hogy ma a konkrét munka felé kell az első lépést megtenni és ezzel alkalmas ad a kegyur-városnak a megvalósításra. Végül köszönetet mondott a templomépítés ügyének eddigi előmozdításáért a polgármesternek, Urbán Iván főispánnak, Múlek Lajos dr.-nak és a társadalmi tényezőknél.

Múlek Lajos dr. ismertette ezután azt a határozati javaslatot, amellyel a templomépítés munkáját megindítják. Az építés céljaira Temesvárott 238.000 koronás alap, Aradon 253.000 korona és külön még néhány ezer korona áll rendelkezésre, a város pedig kijelentette hajlandóságát a Ferenc-téri szükséges terület ingyenes átengedésére. Jelezze tehát a mai gyűlés elodázhatlan szükségnek a templom felépítését, állapítsa meg a pályázati feltételeket, küldjön ki erre szakbizottságot és vé-

gül értesítse a város-kegyurat határozatáról. A határozati javaslat hangsúlyozza még azt, hogy ha a templomépítésnél a rendelkezésre álló összegből megtakarítást érnek el, azt első sorban a külvárosban nem plébániajellegű kisebb templomépítésére fordítják.

Barabás Béla bejelentette, hogy egyenesen ennek az ügynek a kedvéért jött Aradra. Örül a püspök ösztönző szavainak, melyeket annál inkább meg kell fogadni, mert *ugyise sokáig lesz már alkalma a püspöknek Aradot ösztönözni*. A minoriták érdemeiről, magyarosító, hazafias munkájáról szóló ezután és jóleső érzéssel látja, hogy a temesvári püspöki aulában ma már kedvezőbbben ítélik meg a minoriták munkáját, mint azelőtt. Kéri a püspököt, hogy tartsa meg szeretetében, ne részessítse hátrányban a minoritákat és ha rövid idő múlva eljön utódja a püspöki székhelyre, annak is adja át ezt a szeretetet.

A püspök újabb és Lakatos Ottó minorita rendfőnök köszönő felszólalása után Varjassy Lajos polgármester emlékezett meg Glattfelder püspök meleg érdeklődéséről, amelyet Arad kulturális ügyei iránt, tehát a templomépítés iránt is tanusított.

— Meg vagyok arról győződve — mondotta a polgármester — hogy a törvényhatósági bizottság is, amely nem tisztán katolikus tagokból áll, szintén elő fogja mozdítani a második plébánia templom ügyét.

A gyűlés ezután a templom építés előkészítésére Múlek Lajos dr. elnöklete alatt Löcs Rezső gazdasági tanácsos, Pfeiffer Gyula máv. üzletvezető, Szántay Lajos műépítész, Kemény Bertalan műszaki tanácsos, Gyulányi Rezső máv. főfelügyelő, Virág Lajos és Nachtnébel Ödön főmérnökök, Tabakovics Emil, Kövér Tibor és Probszt Mihály tagokból álló szakbizottságot küldött ki.

A mai ülésen hozott határozat szövege a következő:

A második róm. kat. templomnak építése immár elodázhatatlan lelki, vallási szükséglet képez és így az a rendelkezésre álló alapokból a város által adományozott teiken a Ferenc-téren haladéktalanul munkába veendő, felépítendő. A templom építés kérdésének kimondásával kapcsolatosan kimondja a nagygyűlés azt is, hogy a pályázati feltételek megállapíttassanak, azok közzétételének, a szükséges szakbizottság kiküldésének, egyben a város közönsége ugyis, mint kegyur megkerestessék, hogy a maga részéről a fentieket szíves tudomásul vegye és a templom építése érdekében jogát érvényesítse, köteleességét teljesítse, az általa kiküldött építési bizottság, valamint eddig, úgy a jövőben is elfog követni mindent, a vallásos szent cél sikere érdekében. Hangsúlyozza egyben a nagygyűlés azt is, ha és amennyiben az építésre, rendelkezésre álló összegből megtakarítás eszközölhető lesz: az esetben a megtakarított összegből alkalmas helyen egy — esetleg helyeken kisebb méretű templom, illetve templomok — a hivek érdekében építtessenek.

A templomépítési alap a következőkből áll:

Bonnaz-alap	190.661 korona 26 fill.
Desewffy-alap	47.438 korona 19 fill.
együtt:	238.099 Korona 45 fill.
Városi-alap	253.794 korona 22 fill.
	491.893 korona 67 fill.
Takarékpénztári betét	4500 korona — fill.
	496.393 korona 67 fill.

és ezen összegek folyó évi december 31-én július 1-től járó esedékes kamatai körülbelül 10.000 korona s így a fél milliót haladja meg az összeg.

A templomépítő bizottság ülésén a püspök Lippára utazott, ahol Zselénski Róbert gróf vendége lesz és holnap a lippai katolikus cseléd-otthont szenteli fel.

VÁROS ÉS MEGYE.

Milyen bankok kapnak Arad város pénzéből.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 9.

Minden esztendő végén kötelessége Arad város törvényhatósági bizottságának kijelölni ama pénzintézeteket, amelyeknél tőkét betétként elakarja helyezni. Ma déli 12 órakor Vannay Gyula tanácsnok elnöklésével a törvényhatósági pénzügyi bizottság foglalkozott ezzel a nagyon fontos kérdéssel, amely azért nyert ez alkalommal újabb színezetet, mert Lukács László miniszterelnök, mint belügyminiszter körrendeletében arra szólította fel a várost, hogy a Hitel-szövetkezetek Országos Központjánál helyezzen el nagyobb összeget tőkéiből és ugyancsak ilyen kérelemmel fordul a város közönségéhez az Aradi Közgazdasági Bank is.

A miniszterelnök körrendeletében a budapesti pénzintézet szolidaritására és nagy közgazdasági jelentőségére hivatkozva direkte felszólítja a várost annak támogatására. Azonban Ottenberg Tivadar bizottsági tag igen erősen állást foglal a miniszterelnök óhajával szemben, azt mondván, hogy nem lehet feladata a városnak egy olyan pénzintézet támogatása, amely esetleg nem aradi közgazdasági érdekeket elégít ki a nála felhalmozódott pénzzel. Az évtizedes szokásra hivatkozva kérte, hogy a bizottság javasolja a törvényhatósági közgyűlésnek, hogy térjen napirendre a miniszter leirata fölött, amint más városok is teszik.

Ennél egy lépéssel tovább ment Adler Andor bizottsági tag, aki kijelentette, hogy nemcsak csatlakozik Ottenberg javaslatához, de azzal toldja meg, hogy intezzen a város közönsége felírást a miniszterhez és kérje, hogy *helyezzen el az aradi pénzintézeteknél tíz millió koronát az állam pénzéből*. Egyhangú helyeslés kísérte Adler javaslatát és a bizottság ezt határozatta is emelte.

Ezután Kilényi János főszámvevő bejelentette, hogy a városnak 2.600.000 korona tőkéjéből az Aradi Első Takarékpénztárnál 200.000 korona, az Arad-Csanádi Takarékpénztárnál 400.000 korona, a Polgári Takarékpénztárnál 400.000 korona, a Megyei Takarékpénztárnál 320.000 korona, a Viktória Takarékpénztárnál 270.000 korona, a Központi Takarékpénztárnál 240.000 korona és az Aradi Ipar- és Népbanknál 200.000 korona volt letétben november elsején.

Az elnök Vannay Gyula tanácsnok viszont az Aradi Közgazdasági bank kérvényét terjesztette elő, amelyben a pénzintézet hivatkozva arra, hogy tőkéjét 1.200.000 koronára emelte fel, kéri, hogy a város készpénzeiből nála is helyezzen el a törvényhatóság.

A kérelem teljesítését javasolta Ottenberg Tivadar, aki hangsúlyozni kívánta, hogy a tőkék elosztásánál szem előtt kell tartani azt a régebbi közgyűlési határozatot, amely kimondotta, hogy lehetőleg egyformán kell elhelyezni az aradi pénzintézeteknél a város pénzét és kérte, hogy ennek az elvnek a gyakorlatban való keresztülvitelét követelje a pénzügyi bizottság a közgyűléstől. — Adler Andor rámutatott arra, hogy mikor a közgyűlés ezt a határozatot hozta, akkor négy egyformán erős intézet állott csak fenn, most már több van, de anélkül, hogy bármelyikkel szemben is animozitás vezetné, kénytelen megállapítani, hogy nem mind egyformán erős és ezért nem osztja Ottenberg nézetét. Leghelyesebben tenné, hogyha a város pénzeit a pénzintézeteknél a részvénytőke arányában helyezné el, illetve osztaná szét és így amelyeknek a tőkéje nagyobb, az nagyobb betétet jutna és pedig azt kívánja, hogy ez 1913. január elsejétől történjék meg. Ehhez a javaslathoz Ottenberg is hozzájárult, kijelentette, hogy a multa nézve ezt nem fogadja el, de a jövőre vonatkozólag igen. A bizottság ezután egyhangulag magáévá tette Ottenberg indítványát, Adler javaslatával kiegészítve.

Folytatólagos sorrendje az Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottsága által 1912. évi november hó 13-án d. u. 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésben tárgyalás alá kerülő ügydarabok-

nak. 31. A tiszti ügyészség beterjeszti az aradi tornaegyesülettel megkötött szerződést a Ferencz József városrészen átengedett terület tárgyában. 32. A tanács előterjesztése a kultúrpalota részére a vallás és közoktatásügyi miniszteri terche enge-
délyezett 100.000 korona kölcsön felvétele tárgyában. 33. A tanács beterjeszti a családi pótlékban való részesítés tárgyában alkotott szabályrendelet tervezetét. 34. A tanács beterjeszti a városi adóhivatal szerve-
zése tárgyában hozott határozatát. 35. Polgármester előterjesztése Markovics Mihály városi tüzoltó szolgál-
latképtelenségének megállapítása végett orvos szak-
értő bizottság kiküldetése tárgyában. 36. A tanács
beterjeszti Murádi Álmós közgyám kérvényét a IX-ik
fizetési osztályba való sorozás esetleg 400 korona
évi működési pótlék megszavazása iránt. 37. Ursics
Darinka városi tanítónő kérelme rekvizitái fizetési
előleg utalványozása tárgyában. 38. Weber János
épit. felügyelő kérvénye 2 havi szabadság engedé-
lyezése iránt. 39. Braczkó Katalin kérvénye szülésznői
oklevelének kihirdetése iránt. 40. Vallás és közokta-
tásügyi m. kir. miniszter leirata, melyben az új fő-
reáliskola építése helyéül a városligetet jelöli ki. 41.
A tanács előterjesztése a város közművelődési inté-
zetének szabályrendelet tervezete és 1913 évi költ-
ségleírányszava tárgyában. 42. U. az előterjesztése a
középnevelésnek gyümölcsöző elhelyezése tárgyában.

Meglopták a királyt.

— Az eltűnt reggeli. —

Távirati tudósítás.

Budapest, november 9.

Nagy sürgős forgás volt tegnap a kora reg-
geli órákban a budai királyi palotában. Nagy-
számu detektív egy enyves kezű jómadár után
kutatózott, a ki ellopja a király reggelijét.

Ő felsége, a kiról ismeretes, hogy korán kelő
ember, öt órakor hagyja el ágyát s egy óráig idő-
zik a fürdőben, hét órakor szokott reggelizni. Pá-
rolgó teájához, prágai sonkát, hideg pecsenyét és
budai udvari szállítójától küldött császárszemélyét,
vagy kilit eszik. Ezután íróasztalához ül és dol-
gozik.

Az udvari szakácsot azonban, aki a tálalással
van megbízva, tegnap reggel kellemetlen meglepe-
tés érte. Előtte való este kivette a prágai sonká-
ból a csontot, s a kétkilós sonkát, valamint a sült
kacsát, csirkét és marhasültet üvegburok alá tette,
s a laboratóriumszerű konyhából egy benyilóba
vitte. Tegnap a szakács, amikor megmondták, hogy
az uralkodó elhagyta a fürdőszobát, bement a
Palota terre néző konyhába, hogy a sonka és hi-
deg pecsenye fölszeleteléséhez fogjon. Rémül-
ten tapasztalta, hogy az ételnek hiült helye van.
Valaki elemelte.

Az esetről értesítették az állandóan kirendelt
detektívet, aki a nyomozás során megállapította,
hogy a konyhában korán reggel egy kemény-
seprősed járt, akinek minden nap a tűzhelyet
kell kitisztítani. A detektív telefonon azonnal
értesítette a főkapitányságot, ahonnan egész se-
reg detektív indult utnak. Megindult a nyomozás
s a benyiló mozaikján ott volt a keményseprő
papucsának a nyoma, a vakítóan fehér polc desz-
káján pedig a kormos tenyér fotográfiája. Nyilván-
való volt, hogy a tolvaj csakis ő lehetett. Több
detektív ment erre a keményseprősednek a
Varban levő lakására, ahol javában falatozta a
lopott sonkát, de előkerült a többi hideg sült is.
Természetesen letartóztatták, de vele együtt bajba
került az inspekción tüzoltó is, akit állásától föl-
függesztettek. A király azonban — mondani is
fölösleges — pontosan megkapta reggelijét.

Természetes, hogy a királyi palotában történt
e lopást nagy titokban tartották, ami sikerült is.
Lehet, hogy cáfolni próbálják majd az esetet,
amelyet föltétlenül hiteles és megbízható helyről
tudtak meg az újságok.

Aradi diákkisasszonyok.

(A miniszter döntése. — Engedély az is-
kolai látogatásokra.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 9.

Még nem is olyan régen nemcsak az idősebb
bácsik és nénik, de a fiatalabbak is azt mondták:

— A leány csak főzni tudjon! Más nem kell
nekik tudni!

Alig néhány éve általános vélemény volt ez
s ma már köznapi dolog olyan kisasszonyokkal
találkozni, akik doktori titlust viselnek. Hibetel-
len energiával és kitartással küzdötték ki maguk-
nak a nők, hogy a középiskolákban magánvizgá-
latokat tehessenek s az egyetemet látogathassák.
Ma ismét egy lépéssel tovább vannak: a kultusz.
miniszter engedélyt adott *Medveczky Margit* és
Pollák Szilárdka aradi urilányoknak, hogy az aradi
kir. főgimnáziumban a nyilvános rendes előadáso-
kat látogathassák.

Arra, hogy a miniszter ilyen engedélyt adott
volna, még nem igen volt példa. Még sokkal meg-
lepőbb, hogy a nagyváradi tankerülethez tartozó
aradi gimnáziumban engedélyeznek ilyesmit. A
tankerület főigazgatójáról, *Vass Bertalan dr.* cisz-
tercita rendi szerzetesről ugyanis köztudomásu,
hogy konzervatív gondolkodású ember, aki a ta-
nuló-ifjúságnak néhány év előtt még azt is meg-
tiltotta, hogy leányokkal — ha saját nővérükkel
is — utcan mutakozzanak. A főigazgató külön-
ben elvi ellensége egyáltalán annak, hogy a nők
gimnáziumot végezzenek s bizonyos, hogy a két
leány látogatási engedélyért folyamodó kérvényét
nem pártolólag terjesztette a miniszter elé.

Munkatársunk beszélgetést folytatott *Pollák*
Szilárdkával, aki nagy örömmel vette tudomásul,
hogy a miniszter az engedélyt megadta.

— Őszintén mondván — mondotta — nem
reméltem tulságosan, hogy az engedélyt megkap-
juk s tudom, hogy *Burian* igazgató ur előzé-
kenységének és jóindulatának köszönhetünk min-
dent!

— Mikor kezdik meg az előadások látogatá-
sát? — kérdezte munkatársunk.

— Hétfőn már elmegyek az előadásra, egye-
lőre azonban úgy áll a dolog, hogy csak a de-
monstratív tantárgyak, a reáliák előadásainak lá-
togatására kaptunk engedélyt. Így most csak a
fizika, algebra és történelem előadásokat fogom
hallgatni és a hatod osztályos ásványtan órákon
veszek részt. Az igazgató ur azonban azzal biz-
tatott, hogy fél évkor, január végén megkapom
az engedélyt az összes tárgyak látogatására s így
csak abban fogok különbözni a rendes heted-
osztályos hallgatóktól, hogy a tanárok engem nem
fognak examinálni.

— Ha elvégzi a gimnáziumot, folytatni fogja
tanulmányait az egyetemen?

— Hogyne, hisz orvosi pályára készülök!

— Nagy az anyag, amit ebben az évben el
kell végeznie?

— Miután a hat felsőbb leányiskolát elvé-
geztem, hát az első hat osztályból csak összevont
különbözteti vizsgát kell tennem, amelynél a latin
a legfontosabb tárgy! Különbösen kereskedelmi éret-
ségim is van, de az nem változtat a dolgon!

Körülberül ugyanezeket mondotta *Medveczky*
Margit kisasszony, *Medveczky György* máv. mér-
nök leánya is, akit rajtanárnői pályára készül. A
kisasszony egyes festőnő, akinek már is jelenté-
keny sikerei voltak.

— Azt hiszem — mondotta — az első nap
kissé különös lesz. Két leány annyi fiu között!
Lehet, hogy zavarban leszek, de hát ez csak az
első nap! Nem olyan nehéz ebbe beleszokni s azt
hiszem, a hét végén már se nekem, se a fiuknak
nem fog feltűnni a dolog!

Még csak egyet. Egy 16—17 éves fiúnak is
meglehetősen nehéz feladat ez: a hat gimnázialis
osztályból összevont vizsgát tenni, a hetedikből
pedig magánvizsgát. S ez a két fiatal 16—17 éves
leány, akiknek barátinőt főleg a korzó, a társa-
ság, a zsurom és a színház eseményei érdeklik, a
két fiatal leány közül az egyik üres óráiban egyik
aradi fakereskedő irodájában dolgozik s azonkívül
szorgalmasan tanulja a gép és gyorsírást, a má-
sik pedig míg csak be nem alkonyul a festőáll-
vány mellett áll s azután francia és angol órá-
jára siet!

Orth János és hagyatéka.

— Árverés előtt. —

(Berlini munkatársunktól.)

Berlin, november 8.

A holtá nyilvánított s temetetlen kalandos ro-
mantikával körül burkolt Orth János alakja ismét
aktuális lett az újságolvasó előtt. Vannak szimpla
és jelentéktelen esetek, melyek a külső körülmények
különösen ható, de a pszichologia jozanságával köny-
nyen kimagyarázható matematikai kiszámítottsággal
pufokká dagadnak. Ilyen eset az Orth Jánosé is,
akiről bizonyosan sokkal kevesebb szó esik, ha egy
szép napra ki nem vetkőzik főhercegi rangjából s
pár száz titulusából, hogy egy feltűnő gesztussal
és fordulattal tengerésznek nyissa fel jövőjét s egy
félig zülött kereskedelmi hajóroncs vitorlát, hogy
azzan annak szokásos rendje és módja szerint —
könnyelműségének áldozataként — beleveessen az
Óceánba.

Ma már e kevésbbé komplikált s sok erőszá-
kos kolorittal megduzzasztott dráma végső epizód-
jához jutottunk el: itt van a szemünk előtt ezer
meg ezer emlék- és műtárgy, melyek gazdátlanul
maradtak a toscanai és Orth-kastélyokban. A berlini
Heilbronn-féle művészeti aukcióhoz vállalkozott a
porral vastagon bevont hagyatékek rendezésére s
harmincnál több vasuti vagonban elszállította Ber-
linbe a Zimmer-strasseba, hogy dob alá kerítse.
Berlinnek jutott osztályrészül ez a bizonyára nem
rossz üzleti aktus, mert a Habsburgok legfelsőbb
ura nem engedhette át e célra Bécsset, sem a mo-
narchia egyéb városát.

Ma még végigsétálunk a Heilbronn-ház négy-
emeletes palotájában, végigmeredünk a rendben egy-
más mellé rakogatott tárgyakon, melyeket inkább
érdekesnek deklarálunk, mint értékesnek; bár az
érdekelt üzleti körök gondoskodtak róla: horribilis
értéket tulajdonítani egyik-másik tárgynak. Áll ez
főleg a képekre, melyek igen jelentős számban lóg-
nak végig a falakon s talán egyedül a vadász- és
fegyvergyűjtemény mondható rendkívülnek. A bu-
torok, bár meglepnek, nem képviselik a világgá
kürtölt mesés értéket; hiszen kinek nincs ma már
szép butora, akinek sok pénze van?

Hogy mégis oly nagy hü-hót kelt mindenfelé a
hagyatékek, az csupán az Orth János neve és alakja
köré szőtt ballada erős fantasztikuma teszi, mely
azonban semmivel sem több, mint egy modern és
kézzelfogható valóságoktól duzzadó sorstragédia. A
nép ma sem hiszi el végleges eltűnését az élő
világából, nem tud belenyudolni abba, hogy elke-
rült volna végleg abból a sűrű káoszából, melybe
maga vágakozott, menekült s sokan még ma is
abban a téves, de okatlan hitben ringatják magu-
kat, hogy valami nagyszerű bravúrral rejtegeti ma-
gát s minden pontot, mely hozzá vezetne: eltörpi-
tet, lehetetlenné tett az éhes érdeklődés számára.

Senki sem kérdi miért is rejtegeti magát? —
de belenyugszanak abba a kényelmes helyzetbe,
hogy továbbra is, várjanak reá, lessenek arra a
szencziós percre, meglepetésre, midőn Orth János
ismét előkerül a nagyszerű kaoszából.

— Mi — sokfelé elfoglalt földi halandók —
belenyugszunk abba, hogy Orth János eltűnt az
előlk lajstromából. János Nepomuk Szalvátor alakja
már részünkre csak egy kis legenda, ha úgy tes-
szik: ballada, melyet a népfantázia költött szigorú
strófák és rímek közé s az élet e fejedelmi dilet-
tansa lefeljebb arra tanított meg bennünket, hogy
ne lássunk valami tulságosan nagyszerűt abban,
ha egy Habsburg-főherceg lemond minden földi
javairól és címéről, hogy részt legyen a küzdél-
meinkben, nehéz és fáradságos tálakedésünkben,
melyekhez nem ért s melyeknek elcsenvedéséhez
semmi fizikai potenciája nincs.

Szomory Emil kollegám írta meg a napokban, hogy Orth János klasszikus typusa lehetne a tehetségtelen demokratának: könnyelmű tengeri hajónak, kereskedőnek szomorú modellje, aki egyenesen beleszaladt a halált rejtő hullámokba.

Igenis: a szívünk összerül ennyi életismeretlenségtől, ennyi látási gyöngeségen, mert: Orth János csak a nevet váltotta át, de a praktikus élethez s a praktikus cselekedetekhez soha — sőt: semmit — sem értett. Ezért fájhat az ő sorsa, ezért lep meg bennünket, gondolkodásra kényszerült embereket, Orth tragédiája, mert mi meg tudjuk és meg akarjuk különböztetni a balladákat a szigorúan naturalisztikus ettől, melyben nincsenek legendás alakok és tettek, csak józanságok és higgadt, komoly cselekvések.

Orth János beleszaladt a halál karjaiba. Anélkül, hogy valaha próbára tette volna az izmait: bevergődte magát az Océán-rengeteg veszedelmibe. Hol maradt a praxis, hol a rutin, hol a tengerész tanultsága, ügyessége, tapasztaltsága? Sehol. Sehol.

Először: lemondott a rangjáról, hogy — másodsor: — névtelenül átadja magát a haboknak. Trivülis cselekvés mind a kettő, de a cselekvések mögül mégis inkább a grandsiguer, mint a hős nimbusza ragyog.

Bennünk — gyalogjáró földi halandókban — Orth János esete mindazonáltal megmarad emlékek: a legnaivabb akarások hőse volt, aki könyvet is érdemel, mint minden porból gyurt szerencsétlen földönfutó, aki sehoh sem találta meg a maga igazi helyét.

Brázay Emil.

Szent háboru.

(A bolgárok Konstantinápolynál. — Menekülés a török fővárosból. — Gyilkolás rabol a tömeg.)

Saját tudósítónktól.

Arad, november 9.

Konstantinápoly kapui előtt az utolsó ellenállásra készül a török hadsereg. Még e hét folyamán megkezdődnek a Csataldza vonalon a harcok. Kétségtelen, hogy a bolgár hadvezetőség nem enged sok időt a törököknek az utolsó ellenállás szervezésére.

A török keleti hadak a lüleburgászi háromnapos csatában igen sokat szenvedtek, hadierőjük nagyon megfogott, seregek és vezérek elvesztették bizalmukat, elvesztették hitüket a szerencse fordulásaiban s abban a meggyőződésben élnek, hogy többé nem is fog rájuk a szerencse mosolyogni. Vajon a seik ül izlam elhatározása, hogy a szent háborút hirdeti ki és a szultán imája a prófeta zöld köpenyénél, emeli e a csapatok szellemét, nagyon kétséges. *Ugy látszik, már minden késő.* Évtizedek hibáit nem lehet egy hét alatt jóvá tenni. A török hadsereg vitézül viselkedett Lüleburgász és Szaraj körül lezajlott öt napos kétségbeesett küzdelemben, talán jobban, mint bármelyikében ama hadjáratoknak, amelyeket az ottomán birodalom az utolsó száz esztendő alatt megvívott. Azonban mégis elbukott, mert Abdul Hamid szultánnak és az ifjutörök komitének uralkodói rendszere óriási bűnöket követtek el ellene s amilyen az állam, olyan a hadsereg. A százszámra a Csataldza vonalba küldött ulémák, a török papok hiába fognak megjeleneni, nem önthetnek bátorságot a csapatokba, nem lobbanthatják lángra a katonák vallásos érzelmét s ezek többé ügyet sem vetnek arra, hogy a küszöbön álló végső erőlködés a kalifátus központjának védelméért történik, az elpusztulásra szánt vitéz hadsereg sorsán ez már nem fog változtatni. Ez a küzdelem teljesen reménytelen.

A török hadvezetőség természetesen az utolsó csepp vérét is áldozatul dobja, hogy feltartóztassa a Csataldza vonalon a bolgár előnyomulást. Körülbelül százezer emberből áll a védőhad-sereg s minthogy a ténylegesen megvédendő vonal csak huszonöt kilométer széles, elég is lehet ez a haderő hosszabb ideig tartó ellentállásra. Kérdés azonban, vajon az erődítések elég erő-

sek-e, van-e elég ágyu, van-e elég kiszolgáló legénység, van-e elég lőszere a törököknek.

A bolgár hadsereg holnap, vagy holnapután megkezdheti az előnyomulást a Csataldza vonalban, de támadni csak a hét végén fog, ha csak egészen különös körülmények korábbi döntésre nem kényszerítik. Ha Konstantinápolyban kitör a forrongás, lehet, hogy katonai szempontok mellőzésével rögtön támadásba mennek át a bolgárok, mert ki kell használni azt a zavart, amely a forradalom által a török védelmi hadsereg háta mögött keletkezik. *A bolgár haderő körülbelül százezer ember, ehhez számítandó még harminc negyven-ezer görög és szerb. Az erődítmények állapota, amelyet a bolgár hadvezetőség bizonyára pontosan ismer, lesz mérvadó, vajon rövidesen támadjanak-e, vagy pedig ostromzár alá vegyék azokat.* Ha időközben el tudják foglalni Drinápolyt és az ott lefoglalt tüzérségi anyagot bevonhatják a Csataldzastrontba, akkor *egy-két nap alatt eldől Konstantinápoly sorsa.*

Az a harc, amely a legközelebbi napokban ezen a vonalon megkezdődik, kétségtelenül gyilkos birkózása lesz a szembenálló erőknek. A törökök Konstantinápoly utolsó pozícióját, a kalifák városát védik. A bolgárok az Aja-Szófiára fel akarják tüzni a keresztet és ezzel be akarják fejezni a bábort, amely királyuknak kiáltványa szerint kereszties hadjárat.

A szent háboru.

Konstantinápoly: A sejk ül-izlam az ulémákhoz fölhívást intéz, melyben ezt mondja:

Mig ellenfeleink vallási fejei keresztrel kezükben batorítják hadseregeiket, egyáltalában nem engedhetők meg, hogy a mi ulémáink ezt a kötelességet még mindig nem teljesítik. Kötelességük az ulémáknak, hogy hasonló vallásháborút (csibat) proklamáljanak és így emeljék a hadsereg bátorságát, hogy a csapatok új győzelemre vigyék zászlóikat.

A fölhívás azokat az ulémákat, akik erőt éreznek magukban, fölszólitja, hogy működjenek közre e szent kötelesség teljesítésében és jelentkezzenek a sejk ül-izlamnál.

A törökök legfőbb papja felszólitotta a muzulmán papokat, az ulémákat, hogy csatlakozzanak a hadsereghez és hirdessék a szent háborút. Nagyjelentőségű elhatározás ez s következményeiben beláthatatlan. A szent háboru a muzulmán világ élet-halálharcát jelenti — mindenütt a világon, ahol igazhitű mohamedán lakik. A balkáni háboru borzalmai és rettentő következményei (a súlyos zavarok minden mohamedánlakta vidéken) csak most kezdődnek igazán.

A bolgárok Konstantinápoly előtt.

— Az utolsó harc. —

Konstantinápoly: A bolgár sereg anynyira ki van merülve, hogy a fővezérlet egyelőre pihenteti a csapatokat és még nem gondol arra, hogy a csapatokat a csataldzsai vonalon túl küldje.

Pétervár: Az orosz kormány nem hajlandó tiltakozni az ellen, hogy a bolgár sereg megszállja Konstantinápolyt, mert az az álláspontja, hogy a győzelmes bolgár sereg rászolgált erre az erkölcsi elégtételre.

Szófia: Ideérkezett jelentések szerint a drinápolyi villajet több helyén basibozuok bandák bukkantak föl. A bolgár hatóságok megtették a szükséges óvintézkedéseket.

Konstantinápoly, november 9. Noha a porta elhatározta a harc folytatását, a külföldi katonai attasék, valamint a megebeszült török tisztiek Csataldza további megvédelmezését haszontalannak és céltalannak mondják. A csataldzsai erődítések

el vannak hanyagolva s a csapatok teljesen demoralizáltak. Csataldzsába még mintegy 80.000 löny csapat van uton, ezek a katonák nagyon nyugtalanítják a törököket, mert egyrészt szétvannak még szórva, másrészt mindenfelé, amerre elvonulnak, *rabolnak, gyilkolnak és fosztogatnak.* A Fekete-tenger partján lévő Szilivrében, hír szerint, hatvan keresztényt meggyilkoltak a törökök. A főváros mohamedánjait féken tartják ugyan, de az izgatottság közöttük igen nagy. Tegnap mohamedán asszonyok megtámadták az amerikai és görög leányiskola növendékeit, mire a leányokat a védett amerikai iskolában helyezték el.

*London: Hademkiöiből jelentik: A csataldzsai erődítések öve a hatalmas hegyvárak mellett sem teszi azt a benyomást, hogy a törökök a haditechnikának mai színvonalán vannak. Az utakat kijavították ugyan az útegek számára, de semmi élet nincs rajtuk. Az egyes erődökbe hegyi ágyukat visznek. Csak a völgyben van nagyobb élet s mindenfelé láthatni csapatok mordulatait. Tegnapelőtt két katonai vonat minden bizonnyal merénylet következtében kisiklott. Katona nem pusztult el. A esendörök minduntalan hoznak *gyanus bolgár parasztokat.* A pályaudvaron óriás mennyiségű hadiszeres ládák vannak. Óriás mennyiségben érkezik szeges-drót, ami azt mutatja, hogy a *törökök a legnagyobb energiával akarnak védekezni.* A hadügyminiszternek és a vezérkar-nak főhadiszállása két vasuti szállító kocsiban van.*

London: A Morning Post értesülése szerint az egész török hadsereg elérte a csataldzsai vonalat. A csapatok nagyon ki vannak merülve és lelki állapotuk nagyon rossz, de remélik, hogy az újabb érkezett csapatok föl fogják lendíteni a kedvüket.

Szófia: A bolgárok elfoglalták a Csorlu és Csataldza közti állásokat.

Szófia: Itt már tegnap elterjedt annak a híre, hogy a bolgárok áttörték a Csataldza vonalat. Mérvadó helyen erről semmit sem tudnak. Biztosra vehető, hogy a bolgárok Konstantinápoly felé törekednek. Itt azonban nem gondolnak a török főváros végleges megszállására és a nagyhatalmak elhatározására bizzák, hogy meggyúják-e Konstantinápolyt az ozmán birodalom fővárosául, vagy pedig szabad kikötővé változtatják.

London: A Daily Chronicle jelenti, hogy a görög flotta a Marica folyó balpartján csapatokat tett partra. A flottának az a törekvése, hogy megszerezze a Konstantinápolyba való előtörést. A görögök egyesülni akarnak a bolgárokkal és közösen igyekeznek Konstantinápolyba jutni.

London: Konstantinápolyból jelentik: A török főváros előtt horgonyzó külföldi hadihajók parancsnokai megegyeztek, hogy azonnal megszállják a várost, mielőtt az idegenek élete bármily csekély veszedelemben forog. Bulgária azt felelte a nagyhatalmak felszólitására, hogy gondjuk lesz a bolgár csapatoknak arra, hogy a megvert török csapatok ne jussanak be Konstantinápolyba, hanem észak felé szoríttassanak, amint ez már eredetileg is tervbe volt véve.

London: Konstantinápolyban meg vannak győződve arról, hogy a bolgárok nem fognak addig pihenni, míg Konstantinápolyt el nem foglalták. A hatalmak minden előkészületeket megtettek állampolgáraik megvédésére.

Berlin: A Krei Zeitung jelenti Pétervárról: Ottani illetékes körökben egész határozottsággal hírlik, hogy Oroszország el van tökélva arra, hogy teljes határozottsággal igyekszik odahatni, hogy a bolgárok tegyenek le a Konstantinápolyba való bevonulás szándékáról, hogy ez által a fennálló nehézségeket meg ne nagyobbítsák.

Konstantinápoly, november 9. Az Alemdar jelentése szerint Drama közelében véres harc folyik. A bolgár csapatok túlerőben vannak, de remélhető, hogy a Drama hosszabb ideig ellenállani fog. Csataldzsánál legközelebb nagy harc lesz.

A szerbek az Adria-tengeren.

Belgrád: Jankovics tábornok egy hadoszlopa, amely Prizrendet megszállotta, eljutott az Adria-tengerig és Alessziónál egyesült a montenegrói csapatokkal, amelyek San-Giovani di Meduát megszállották.

Szofia, október 9. Itt úgy tudják, hogy Olaszország nem nézi rossz szemmel Szerbiának a durazsó kikötőért való igényét, sőt ezt a követelést Olaszország is támogatja.

London: A külügyminisztérium hivatalos értesítést kapott belgrádi diplomáciai képviselőtől, hogy Szerbia megakarja szállani Durazsot és el van tökéltve, hogy a kikötőt véglegesen birtokába veszi.

Belgrád, november 9. Monasztirinál a jövő hét elején lesz a döntő ütközet, pedig itt már azt híresztelték, hogy Monasztir elesett. A szerbek előrenyomulását az Adria-tenger felé a rossz időjárás hátráltatja.

Belgrád: Úszküzből ma részleteket jelentettek az utóbbi 14 napon lefolyt harcokról. A novibazári harcban a szerbek 500 halottat és sebesültet, a törökök 300 halottat és 700 sebesültet hagytak el. A szerbek 57 ágyút és sok hadiszereket zsákmányoltak. A Krcsovo és Prilep melletti harc rendkívül véres volt, mert a szerb gyalogság a tüzéség támogatása nélkül szuronyrohamba volt kénytelen szorulni. A szerbeknek sikerült Monasztir és Debar irányába ütni az ellenséget. Safria, Idrisz, Sefer és Kasamo albán főnökök meghódoltak a szerbeknek. Prilepnél a szerbek vesztesége 2500 halott, a törököké 6000.

Belgrád: Az első szerb hadsereg, amely Prilepet és Nicsovót elfoglalta, most Monasztiri előtt van, amelynek elfoglalása csak órák kérdése. A második bolgár hadsereg megérkezett Drinápoly elé. A harmadik hadsereg pedig egyesült a montenegróiakkal, hogy Skutarit elfoglalják.

Belgrád, november 9. Mivel Gyakovica tegnap meghódolt, most az egész koszovói vilájet szerb kézben van. Ipek meghódítása után három-ezer albán Gyakovicába hátrált és ott az új kaszárnyában elszáncolta magát. A mitrovicai és pristinai szerb csapatok támadták meg őket. A szerb tüzéség erősen megrongálta a török erődítéseket, mire a gyalogság rohamot intézett és a szerbek délben behatoltak a városba. Az albánok Gyakovicából vad futással Hejume felé menekültek. Az albánok vesztesége nagy, a szerbeké még ismeretlen. Délután Gyakovica mellett egyesültek a szerb és a montenegrói csapatok.

Mivel a prizreni albánok megtagadták a szerbek ellen való harcolást, ezért hír szerint Djavid basa öngyilkosságot kísérelt meg. A legtöbb albán kerület késznek nyilatkozott a szerb uralom elismerésére. Sok albán törzset lefegyvereztek. *Prizrend önként adták át az albánok.* A bevonuló szerbket nagy óvációval fogadták. Hadji Rifaat polgármester sőt és kenyeret nyújtott át Jankovics szerb tábornoknak, akit biztosított arról, hogy törökök és az albánok hű alattvalói lesznek Szerbiának. A tábornok azt felelte, hogy a szerb hadsereg szabadságot, haladást, egyenlőséget hoz minden felekezettnek.

Belgrád, november 9. Tegnap este három auszályhajón száznegyven vagon fegyver és muníció érkezett ide. Az árut Bécsben rakták hajóra.

Szaloniki meghódolása.

Atén: Az aténi távirati iroda jelenti: a kormánynak Szaloniki elfoglalását illető kérdésére Tallisz tábornok vezérkari főnök a következőket jelenti: Szaloniki katonai hadtestparancsnoka csütörtök este eléje ment a görög trónörökösnek és felajánlotta neki a város átadását. A trónörökös azt a feltételt szabta, hogy a kapu előtt álló sereg tegye le a fegyvert és az erőddel együtt adja meg magát, s erre tegnap reggelig határidőt adott. A trónörökös kijelentette, hogyha a feltételek nem fogadják el, megkezdi a bombázást. Tallisz tábornok ehhez hozzátámasztja a következőket: reggel 7 óra 50 perckor ágyulövéseket hallottunk, kevéssel a határidő lejártát. Arra következőtünk, hogy a város megadta magát s ezt ágyulövésekkel adták tudtul a lakosságnak. A trónörököstől nem kaptuk e hír megerősítését.

Athén, november 9. Szaloniki kapitulációját tegnap este irták alá Kara Gormie erőd kapitulációjával együtt.

Rombol és gyilkol a csőcselék.

London, november 9. A Daily Chronicle hadi tudósítója jelenti: Szalonikinek a görögök által történt elfoglalása előtt rémes jelenetek játszódtak le a városban. A betörőket, gyilkosokat és egyéb bűnösöket a görögök bevonulása előtt kiengedték a fogházakból és ezek a szabadonbocsátott rabok rettenetes vérfürdőt rendeztek a nem mohamedán vallású lakosságban. A görögök a bevonulás után a török pasákat, tiszteket és hivatalnokokat fogházba vették.

Páris, november 9. Szalonikiból jelentik, hogy mialatt a görög tüzéség előnyös helyzetből a karaburnui erősséget bombázta, Szaloniki kikötőjéből a fanatizált mohamedán csőcselék és katonaság a keresztények és zsidók házait támadta meg. Felgyújtották a házakat, kirabolták az üzleteket és számos embert megöltek.

A montenegróiak sikerei.

— Skutari veszélyben. —

Rjeka: A montenegrói főhadiszállásról jelentik: tegnap folytatták Skutari bombázását ostromágyúkkal. Ide érkezett hírek szerint a városban nagy pánik uralkodik. A katolikusok a székesegyházba menekültek, ahol cselhi érsek is jelen volt. A montenegrói tüzéség a legjobb szándék mellett sem kimélheti az egyes speciális épületeket, mert különleg nehezen különböztethetők meg. Skutariban az összes szükségleti cikkek ára nagyot emelkedett. A francia konzul azt az utasítást kapta, hogy a francia állampolgárokkal és esetleges védenccel hagyja el a várost.

Mi történik a török fővárosban.

Berlin: Az itteni török nagykövetségre hivatalos értesítés jött Konstantinápolyból, hogy a keresztén meszárlásokra vonatkozó hírek nem igazak. A városban teljes nyugalom van.

Konstantinápoly, november 9. Hír szerint új kormány fog alakulni, amely a nemzeti honvédelem kormánya lesz s amely teljesen meg fogja változtatni a külső és belső politika irányát. A honvédelem érdekében minden hatalmat Mahmud Sefket basa kezében fognak egyesíteni.

Páris, november 9. A *Matin* tudósítója jelenti: Kiamil basa nagyvezér közölte a nagyhatalmak nagyköveteivel, hogy a rendet úgy Konstantinápolyban, mint Kis-Ázsiában fön fogja tartani. Ha azonban az ellenségnek Konstantinápolyba való bevonulása lehetlenné tenné neki a rend fön tartását és ha a szerencsétlen lakosságot a háboru borzalmai kétségbeesésbe vinnék, akkor az ebből esetleg előálló következményekért Európa lelkiismeretét kellene felelőssé tennie.

— Ne is gondoljanak arra — ugymond a nagyvezér — hogy én valaha Konstantinápolyt cserbenhagyom és hogy a szultán elhagyja. *Öljék meg inkább az uralkodót a palotában és engemet dolgozószo-bámban.*

Konstantinápoly, november 9. A török főváros előtt vesztéglő külföldi hadihajók parancsnokai meggyeztek abban, hogy *azonnal meg fogják szállni a várost*, mielőtt az európaiak életét a legkisebb veszedelem fenyegeti. A nagykövek értesítették kormányukat arról, hogy *az európaiakat a legnagyobb veszedelem fenyegetheti*, ha a megvert török csapatok Konstantinápolyba menekülnek. A hatalmak elterjesztésére a bolgár kormány kijelentette, hogy a bolgár hadsereg gondoskodni fog arról, hogy a megvert török katonák ne menekülhessenek Konstantinápolyba, hanem északi irányban fogják őket visszaszorítani.

A pusztulás okai.

Páris, november 9. Gházi Muktár pasa volt nagyvezér egy francia haditudósító előtt kijelentette, hogy egyáltalán nem csodálkozik azon, hogy a török hadsereget megverték. A háboru kitöréseig 230.000 embert gyűjtöttek össze a török főhadiszállás körül, de ezek mindenben, különösen pe-

dig az élelmiszerekben rettenetes hiányt szenvedtek. Azt pedig senki sem követelheti, hogy kiéhezett, begyakorolatlan emberek erős ellentállást fejtsenek ki. Az új török párt a hadsereg ugynevezett reorganizálásával tulajdonképpen tönkretette az ozmán haderőt.

Mit láttam Amerikában.

— Elmondja Varjassy Lajos dr. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 9.

A kereskedelmi és iparkamarák bostoni világgkongresszusán magyar részről Varjassy Lajos dr., az aradi kamara főtitkára is résztvett. Varjassy dr. most érkezett haza több hetes utazásáról és az *Aradi Közlöny* munkatársának ezeket mondta el érdekes megfigyeléseiről és tapasztalatairól:

— A bostoni kongresszuson a világ minden részéből nyolcszáz iparkamarai delegátus vett részt. Boston ipari és kereskedelmi kamarája pedig nem kevesebb, mint hatszáz taggal képviseltette magát a négynapos kongresszuson. A kongresszus három nagyfontosságú kérdéssel foglalkozott: a világcekkjoggal; az 1913-ban lejáró nemzetközi postaegyezmény kapcsán nemzetközi postai reformkérdésekkel, amelyek közül legfontosabb a világpennyporto: hogy tizfilléres bélyeggel lehessen bármely államba levelet küldeni. A harmadik kérdésnél a magánosok és külföldi államok pereiben ítélő békebíróásra vonatkozólag szóaltam fel én is, amint már azt megírták.

A kongresszus tagjai ezután három különvonaton két hétig tartó körutat tettek Boston, Worcester, Buffalo, Niagara Falls, Detroit, Chicago, Cincinnati, Dayton, Pittsburg, Washington, Philadelphia és New-York érintésével. A köruton természetesen leginkább az ipari- és kereskedelmi látóvalók iránt érdeklődtünk. Mindenhol nagy szeretettel fogadtak, előkelő gyárosok, kereskedők kalauzoltak és autók serege állt rendelkezésünkre.

A meglátogatott városok mindegyikének megvan a maga jellemző külön iparága. Így például a kongresszus városában, Bostonban a cipő- és óragyárak dominálnak. Itt gyártják az egész világot elárasztó amerikai cipők nagy részét. Detroit városa automobilgyártásáról híres. Persze itt kissé több autót gyártanak, mint a magyar Detroitban: Aradon. Pontos számítások szerint *átlag minden ötvenöt másodpercben egy új kész autó kerül ki a detroiti műhelyekből.* De ez nem is olyan csodálatos, mert hiszen egyedül a Ford-féle gyár 150.000 autót gyárt évente, tehát egymaga többet, mint Franciaország valamennyi autógyára. A Ford-gyár persze 7000 munkást foglalkoztat. Daytonban a Cash-register néven ismert pénztárgépgyár gyára van. Érdekes, hogy ennek a gyárnak az igazgatósági tagja Wright Vilbura a híres aviatikus is. Részt is vett a tiszteletünkre adott banketten és toasztot is mondott. Dayton különben amerikai fogalmak szerint kis város — mindössze 150.000 lakója van. Munkásvédelmi intézmények dolgában azonban Dayton és a Cash-gyár a legelső Amerikában. Villanyvilágításos munkálatainak, a gyárban fürdő, sporttelep, klubház áll rendelkezésükre. Ez annál inkább említést érdemel, mert Amerikában nincs törvényes intézkedés munkásvédelmi be- rendezésekre és például a pittsburgi acélgyárakban életveszélyesen zúgnak egymás mellett kerekekkel, tárcsákkal, szijtekercaekkel a gépek.

Bárhol jártunk, minden városban sok magyarral találkoztam. Különösen sok a magyar ügyvéd és orvos a millió felüli magyarságból. Az amerikai magyarok legnagyobb részének jól megy a sorsa, öt év alatt megszerzi a polgárjogot, amihez vizsgát kell letenni az angol nyelv tudásából és amerikai alkotmánytörténetből. Az amerikai magyarok második generációja már tökéletesen amerikai és elveszett a magyarság számára. A magyarság, mint észrevettem, jórészt az azóta már megválasztott Wilson dr. elnökjelölt híve volt. Wilson megválasztása nagy rendszerváltozást je-

lent Amerikában: a védvamos politika végét és az imperialisztikus kereskedelmi politika diadalát.

Külön meg kell emlékeznem az amerikai szállodákról, amelyekben hihetetlen méretek és kényelem egyesülnek. A chicagói Congress-szállodában, ahol laktam, például kétezer szoba van, minden szoba mellett külön fürdőszoba, a szobában városi és interurban telefon készülék. A szobához nemcsak villamosvilágítás és központi fűtés jár, hanem szappan, sőt fogpaszta is. Mindez pedig borraivaló nélkül, mert borraivalót csak a külföldi próbál adni Amerikában. Erről azután ráismernek, ha még oly jól beszél is angolul.

Érdekes látogatást tettem Pittsburgban, ahol a börtönt kerestem fel. A börtönbe könnyen bejuthat a látogató: csak annyit kell mondania, hogy külföldi és tanulmányozni akarja a fogházat. A pittsburgi fogház igazgatója kíséretet rendelt mellém. Kísérom végigkálauzolt a kis, hajókabin formájú cellák folyosóin, megmutogatta a fürdőt, dezinficiáló- és bogarászótermeket, ahol az új rabot a piszoktól, fertőző csirákától és férgektől szabadítják meg. A börtönben nagyszerű iskola van, ahol számítárra, angol nyelvre és alkotmánytanra oktatják a rabokat. — Amikor vezetőmtől a „villamos szék” után érdeklődtem, így felelt:

— Ó mi itt Pennsylvánia államban nem vesződünk ilyen hókusz-pókusszal. Mi akasztunk, ez régi módszer, de annál jobb!

Megkérdeztem, hogy honnan ismeri olyan jól az akasztás elonyeit. A válaszból megtudtam, hogy *kalauzom a pittsburgi hóhér volt*, aki ebben az évben már öt embert akasztott fel.

Természetesen nemcsak akasztással végződő bűnperek vannak. Épen Pittsburgban néztük végig tizenöt vesztegetéssel vádolt várcsatya perének a tárgyalását, amelynek az volt a csattanója, hogy öt vádlottat a rendőrök az ügyész vádindítványára azonnal fogságba hurcoltak.

Washingtoni tartózkodásunk elengedhetetlen eseménye a Fehér házban tett látogatás volt. Taft elnök fogadott mindnyájunkat különösebb ceremóniák nélkül. Mindenkit a nevére szólított.

— Wellcome mr. Varjassy — kiáltott reám, mintha évek óta ismerne, pedig egy másodperccel előbb tudta meg a nevemet adjutánsától, aki listáról sugja a kézszerítésre jelentkező nevét a kövér, humoros elnök fülebe.

Amerikának különben nem is annyira az elnök az uralkodója, mint inkább a nők. Olyan tiszteletben, annyi kiváltságban sehol sincsen része a női nemnek, mint Amerikában. Elég ha az amerikai ifju udvarol egy szép missnek: ezzel már jogot adott hölgyének arra, hogy bírói ítélettel köteleztesse a gavallért a házasságkötésre. Ezt az esetet egy amerikai ur mesélte el nekem és igazán nem merem állítani, hogy szinigazat mondott-e. Arról szól a történet, hogy egy amerikai dúsgazdag gyárost harminc napi kényszermunkára ítélte a bíróság, mert felesége bepanaszolta, hogy a gyáros ur késő éjszakáig lumpol és csak hajnalban jár haza. — Annyi bizonyos, hogy az amerikai férfi respektálja is a jogokkal körülbástyázott nőt. Ha például asszony lép a liftbe, amelyek tucatjával száguldognak a felhőkarcolókba, minden férfi lekapja a kalapját, a milliárdos épügy, mint a szenes legény.

Páratlanul érdekes látvány a newyorki tőzsde a Stock-exchange. A nagy értéktőzsdéi terem egyik fala csupa szám: a tőzsdeügynökök számai. Amint egy szám mögött villamos fény gyullad ki: az illető ügynök rohan a tele'onhoz. A villamos láng a telefonhoz hívást jelent. Aznap, amikor a Stock-Exchange-ban voltam, épen az acéltértek emelkedtek erősen. Az ügynökök a siketnémák beszédéhez hasonló jelekkel egyetlen hang nélkül kötik az üzleteket.

Megpróbáltam kíséromnek és kalauzomnak egy nagy gyárosnak megmagyarázni a magyar kereskedelemellenes áramlat gondolkozását. Nem tudta megérteni, hogy mi lehet az a kereskedelemellenes áramlat. Amerikában az ipar és a kereskedelem az állam és az

egész élet lelke, kinevelnek azt az embert, aki a kereskedelem ellen beszélne. Épigy nem tudtam megérteni a „mi” iparpártolási akciókat, az állam iparpártoló szubvencióit. Amerika és az amerikai ember számára ezek képtelenségek. Ott nem az állam, a kormány támogatja, szubvencionálja az ipart, a gyárakat, hanem az ipar és a kereskedelem tartja fenn a kormányt és az egész államszervezetet.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Heti műsor:

Vasárnap: Délután: *A falu rossza*, népszínmű. Este: *Cigányszerelem*, operette.

Hétfő: *Kurenin Anna*, dráma.

Kedd: *Limonádé ezredes*, operette.

Szerda: *Leányvásár*, operette.

Csütörtök: *Saphó*, színmű. Először.

Péntek: *Saphó*, színmű. Másodszor.

Szombat: *Abrahám a menyorszámban*, operette. Bemutató-előadás. Először.

Vasárnap: Délután: *A kis gróf*, operette. Este: *Abrahám a menyorszámban*, operette. Másodszor.

Hétfő: *Mella Mars* és *Laszky Béla* nagy hangversenye és *Mézes hetek után*, vígjáték.

Kedd: *Mella Mars* és *Laszky Béla* nagy hangversenye új műsorral és *A szép gárdista*, operette.

* „A farkas” premierje. Budapestről írják: Ma este volt Budapesten a Magyar Színházban *A farkas* — Molnár Ferenc vígjátékának — a bemutatója. Az előadás iránt oly nagy volt az érdeklődés, ami szinte páratlan Budapest színházi életében. Már hétfőtől fogva nem lehetett a három első előadáshoz jegyet kapni. A főpróbához is csak a kiváltságosak jutottak be. Ez a darab minden reményt felülmul. Tudtuk, hogy nagyszerű lesz, de ilyenre nem számítottunk. A művészek nagyszerűek, az előadás kitűnő. A szerzőt a közönség a második felvonás után harmincegyszer hívta ki. A darab sikere szinte leírhatatlan.

* **Solymosi kiállítás bezárása.** A Solymosi kiállítás a közeledő karácsonyi szezonra való tekintettel ezuttal rövidebb ideig marad Aradon s kiállítását e hó 13-án, azaz szerdán este bezárja. A rövid időre való tekintettel a kiállítás ma, vasárnap is délután 4 óráig nyitva marad. Akik még nem tekintették meg e magas művészi nivón álló gyűjteményt, avagy, akik vásárolni akarnak, jól teszik, ha felhasználják a hátralévő 4 napot.

* **Új képtárlat Aradon.** Alkalmam nyílt *Keményffy Jenő* utra kész képkiállítását megtekinteni, amely e hó 16-án nyílik meg Weisz Leó szalonjában. A szebbnél-szebb pasteltek, a Keleti tenger partvidékeinek tiszta színekkel megfestett képei, a sok szép interieurje méltán kivívják majd Arad város közönségének nagy tetszését, mint ahogy elragadták a pesti tálalókat látogató publikumot és a kedvelt mester oly nagyszámu bódolót, kiknek ezuttal most Aradon nyílik alkalmuk olcsó műkincseket venni. Műterme most egy befejezés felé közlő tálalóhoz hasonlít, ahol a sok szakértő ember ügyelve csomagolja az érzékeny pastel-kepeket, mindenütt a mester személyes felügyelete mellett. Nincs művészi szemtelenség, de mindenütt, ahová csak nézünk elcsodálkozunk a sok szép kép fölött. Itt egy kis interieur, ott egy portait, emitt egy tengeri kép csillogó színeivel, mindenütt *Keményffy* bájos alkotásai, melyek növelni fogják majd Aradon a mester rajongóinak számát. — (fje.)

* **Mella Mars és Laszky Béla Aradon.** Komoly, nagyszerű művészi esemény színhelye lesz a következő hét két napján az aradi színház. A világ egyik leghirvezebb dízője, *Mella Mars* fog Aradon vendégszerpelni, hogy kiváló művészetét, csodálatos interpretáló képességét az aradi közönségnek is bemutassa: mint mindig, ezuttal is *Laszky Béla* kíséri a kiváló művésznőt aki különben *Laszky* szerzeményeit adja elő.

* **60 kötet könyv 1 kor. 40 fill. ért, 180 hangjegy 2 kor. 40 fill. ért** kaphatók kölcsönzetre *Kerpel László* kölcsönzötintézetében, Aradon.

* **A Kölcsey-egyesület első felolvasása** kedden, november 12-ikén az érdekes előadások egész sorozatát fogja megnyitni, melyben ismert aradi és országos jónévű írók és tudósok fognak szerepelni. Az első előadást a Kölcsey-egyesület alelnöke, *Krenner Miklós* dr. fogja megnyitni a helybeli közművelődés társaságát megvilágító beszéddel *Faraqó* Rezső közgazdaságban, társadalomismeretben és szépirodalomban egyaránt fürge és ötletes tollal ezzel a címmel fogja a Kölcsey-egyesület közönségét szórakoztatni: „Bucsu a jó öreg városbázától.” *Rudnyán zky Gyulának* az Amerikából visszatért kiváló poétának legszebb verseit fogja bemutatni és méltatni aradi hírlapíró fia: *Rudnyán zky Endre*. Az újságírástól az alkotó közgazdasághoz pártolt poéta, *Kaszab Géza* olyan tárgyról fog előadni, melyben a poezisból és a közgazdaságból is bőven vannak érdekességek. „A női ruházatkodás filozofiaja” lesz sokatigéző előadásának címe. A keddi előadás, mint a tavalyiak a városbázán délután 5 órakor fog kezdődni.

* **Két premier.** A színház jövő heti műsora megint kiváló művészi programot nyújt: két bemutató-előadás lesz a héten. *Csütörtökön* *Daudet* Alfonz világhírű színművét, a *Saphót* adja elő a társulat. A *Saphó* *Daudet* Alfonznak egyik legkiválóbb, legművészibb romantikus drámája, amely a *Kaméliás* hölgy mellé állítható. A darabban a vezetőszerepeket a *Keszler-pár* játssza, kívülök az egész drámai személyzet játszik. — E hét szombatián operette premier lesz, bemutatásra kerül az *Abrahám a menyorszámban* című operette, amelynek szövegét *Willner* és *Bodansky* írták, zenéjét *Granichotaedter Brunó*, a kiváló német komponista szerezte. A darabot *Molnár Ferenc* és *Heltai Jenő* fordították. Az operettből már megkezdődtek a próbák *Polgár* rendezése mellett.

* **Culp Juliáról**, ki városunkban december hó 1-én fogja egyetlen dalestélyét megtartani, a „Budapesti Hírlap” így ír: „Az énekművészet imádói keresik *Barbi Alice* utódját. *Barbi Alice* tökéletes, mindent átölelő nagy művésze az utódok közt szétforgácsolódott. *Culp Julia*, ki ma tartotta Budapesten első dalestélyét, nagyon jól jött. *Barbi* hagyatékából neki a báj, harmat és napsugár jutott. *Culp Julia* elragadóan énekel. Előadásában a szavallás és az ének annyira tökéletesek, hogy ezek mindegyikéről külön kellene beszélni. Úgy a verset, mint szöveget végtelenül tisztán ejti ki, a legtisztábban érthető hangsúlyal, úgy, hogy még ének nélkül is nagy élvezettel hallgatnók ezt a szavallatot, olyan tökéletes és önálló művészet. Ideális technika párosul itt egy csengő alt-hang érzéki varázssával. A hangszereszerű hatás, közvetlen átérzés, kifejezés és finomság által ugyszólván nemesítést nyer. Ének és szavallat pompás, harmonikus egységgé olvad össze.” Ilyen hangnemben folytatja, még vagy fél hasábon át, nevezett fővárosi lap *Culp Julia* méltatását. Az aradi hangverseny rendezősége ezután kéri fel a közönséget, hogy tekintve az általános és nagy érdeklődést, jegvekről, vagy azok előjegyzéséről a *Kerpel-féle* könyvkereskedésben már most sziveskedjék gondoskodni.

* **A fekete kancellár** című hatalmas drámát nagy sikerrel mutatta be az aradi *Apolló*-színház. Az *Uránia* közönsége ragaszkodott ahhoz, hogy ezt a nagyszerű képet az *Uránia* vetítésében is meg akarja nézni és ennek a parancsoló óhajtatnak engedve hétfőtől kezdve a fekete kancellár kerül színre az *Uránia* műsorára. 175

* **Vasárnap az Urániában.** Az *Uránia* igazgatóságának mindig egyik legfőbb gondját képezte, hogy vasárnapra, mikor a közönség egy egész héten át elfoglalt része keres megfelelő szórakozást, olyan műsorokat állítson össze, hogy a legnagyobb meglepődést érdemelje ki. Most vasárnap ismét szenzáció számba menő műsor vár a közönségre. A *mama!* című dráma a realiztikus színmű irodalom egyik remeke. Izgalmas témája irapirozza a nézőt, könyeket csal a szemekbe és az emberi szenvedések, titkos tragédiák egyik legmegdöbbentőbb esetét viszi színpadra. Régen láttunk ehhez hasonló nagy hatású színművet, melyre nem győzzük eléggé felhívni a közönség figyelmét. Ugyancsak műsoron marad vasárnap is a program egyik kacagtató száma a 11. parancsolat, mely a mozi bohózat irodalom valóságos gyöngye. Ez a mesés műsor egyébként vasárnap megy utcljára. 176

* **Psylander és Frölich Ella az Apolló-színházban.** (A legújabb Nordisk-slager bemutatója.) A Nordisk Films Compagni, ugy látszik, minden irányban a vezetés szerepét igyekszik kivívni magának a filmgyártás terén. A mozi művészetét s technikáját ez a gyár emelte tökéletes nivóra s most a termékenységekben is a legelső helyre került. A világ tekintélyesebb moziszínházaiban a Nordisk darabok dominálják a műsort; egymást követik a nagy művészettel megírt s bravuros technikával készült drámák. S ha visszatekintünk a már bemutatott Nordisk-képekre, azt látjuk, hogy minden egyes újabb darab egy lépéssel előrébb viszi a kinematográfia amugy is gyorsan haladó fejlődését. A legutóbbi Nordisk filmek szépsége s hamisítatlan művészete még élénken él bennünk s Az erősebb, — amelyet ma mutatott be az Apolló-színház — új meglepetéseket vált ki belőlünk. Ebben a darabban debütál ugyanis a mozi-színészet legújabb csillaga: Frölich Elza kisasszony, aki ezzel az első szerepével meghódította a maga számára a mozik publikumát. Az erősebb című Nordisk dráma vasárnap s ugyazintén hétfőn minden előadáson vetítésre kerül. 177

Románia és Bulgária viszálya.

— Lesz-e új háború. —

Távíratú tudósítás.

Bukarest, november 9.

A bolgárok hadi sikerei itt nagy elismerésben részesülnek és attól tartanak, hogy Románia, amely eddig az első állam volt a Balkánon, *hátterbe szorul.* Azonban még sincs háborús hangulat Bulgária ellen és ha a kompenzációs politika mindjobban előtérbe lép is, ennek nincs ellenséges jellege. *Katonai körökben nem népszerű a bolgár-román háború,* mert noha harcra termett a román tisztt, de úgy gondolkozik, hogy a veszedelmes játék nem éri meg a tétet. Romániának nincs semmi oka, hogy ellenségeskedjék Bulgáriával.

— Bulgária — jelentette ki egy magas állású katonatiszt a Pester Lloyd tudósítója előtt, — a békekötés után két és fél millió lakosságú területet kap. A Szilisztria és Fekete tenger közt levő terület, amelyre Románia igényt tarthatna, mindössze husz-harmincezer lakosságú és stratégiai is igen kétes értékű. Bulgária hatalmi és területi gyarapodását egy ilyen terület átengedése nem kompenzálna Romániával szemben. Azonban még egy nagyobb bolgár terület sem használna nekünk, mert nekünk az az érdekünk, hogy nemzetiségileg egységes állam maradjunk és nem kívánatos, hogy lakosságunk épen a nemzetiségileg oly önértékes bolgár elem által szaporodjék. Különben nincs okunk háborúba keveredni Bulgáriával. Szabad teret hagyunk nekik a török háborúban, tőlünk semmit el nem vettek és hogy most hősiességük után legyőzve és ellenséget Bulgária, le akarja szakítani győzelmeinek gyümölcsét és el akarja foglalni Törökország egy részét, nem lehet ok arra, hogy így megtámadjuk és halálos ellenségünké tegyük.

A politikai körök természetesen már egész másképp itélik meg a helyzetet. Ez nem jelenti még azt ugyan, hogy Bulgáriával háborúba akarnak bocsátkozni, vagy tőle erőszakkal el akarnak valamit venni, de tekintettel arra a nemzeti önszeretetre és a közvélemény izgatottságára, amely most különösen előtérbe lépett, Románia nem akar üres kézzel félrevonulni a küszöbön álló békekötések alkalmával. Nemzeti és kulturális kívánságok kellene a macedón románok részére — ezek a Macedóniában lakó kucó románok — és azt hiszik a politikusok, hogy ez nem is megy majd nehezen, sőt ha egy kicsit megerősítik magukat, akkor még területi vívmányokat is érhetnek el. Itteni politikai körökben ez a kérdés oly nagy fontosságú, hogy ezek megoldása kedvéért ilyen irányban rendezik be az állam jövő külügyi politikáját. Az a nagyhatalom, amely Románia igényeit kielégítését segíti, jutalmul kapja az ország határtalan barátságát és hódolatát. Oroszország minden előkészítet megtesz arra, hogy ilyen értelemben Románia hathatós védelmezőjévé váljék. Bizonyára csalódást fog okozni, hogy ezt nem az osztrák-magyar monarchiáról lehet elmondani.

Szofia: Itteni mértékadó politikai körökben arra törekednek, hogy direkt megegyezésre jussanak a Balkánon elsősorban érdekelt hatalmakkal, Ausztria Magyarországgal és Romániával. Hogy a monarchia mit akar, vagy mit nem akar s hogy mit nyújtson neki Bulgária, e pillanatban nem tudható. Ugy látszik azonban, hogy Románia ugynevezett határrendezésre tart igényt, de nem tételezhető fel, hogy a győzelmes Bulgária ilyen áldozatot hozzon. Mértékadó helyen azt gondolják, hogy nem lesz mód ilyen kívánság elutasítására, mert ilyen kívánság nem is fog jelentkezni és más alapon jön majd létre a barátságos megegyezés.

Még nem mozgósítunk?

(A bolgár képviselőház elnöke Ferencz Józsefnél. — Monarchiánk érdekeltsége a Balkánon).

Távíratú tudósítás.

Budapest, november 9.

Ma este Budapestre érkezett Schemua Balázs vezérkari főnök, akinek az ideutazásával kapcsolatban mozgósításról szóló hírek terjedtek el. Illetékes helyen kijelentik, hogy ezek a hírek semmiféle formában sem igazak és teljesen légből kapottak. Ideutazása a vezérkar folyó ügyeivel áll összefüggésben. *Abban a pillanatban, amidőn a mozgósítás elhatározatnék, ez a legnagyobb nyilvánosság mellett történnék meg.*

Az itt közölt távirathól kitűnik, hogy hivatalos körök nem látják olyan veszélyesnek a helyzetet, mint ahogyan a sok felelőtlen egyén hiszi és terjeszti. Annyi azonban tény, hogy a mostani szituáció komoly. Ezt igazolja az a tény, amelyről ma késő este teljesen kompetens helyről értesült a P. Lloyd.

Ma váratlanul és teljesen meglepetésszerűen — mondja a jelentés — *Budapestre érkezett Danef, volt bolgár miniszterelnök,* a jelenlegi bolgár képviselőház elnöke. *Holnap a király kihallgatáson fogadja.* Politikai körökben ennek rendkívül nagy fontosságot tulajdonítanak, annál is inkább, miután Danef *Belgrádon át érkezett Budapestre és Belgrádban hosszabb ideig tanácskozott Pa-sicscsal.* Danef maga mindennemű felvilágosítást megtagad az ügy fontosságára való tekintettel.

(Kihallgatáson a királynál.)

Budapest, november 9. Berchtold gróf közös külügyminisztert ő felsége ma délelőtt egy óra hosszáig tartó *külön kihallgatáson* fogadta. Délután Csirszky bécsi német nagykövét jelenik meg külön kihallgatáson a felség előtt.

(Bolgár nyilatkozat.)

Sztara Zagora, november 9. *Bobceev* képviselő, a kormánypártnak egyik vezére egy újságírónak ezt mondta:

— Nagy győzelmeket arattunk. A háború katonailag be van fejezve és most az a kérdés támad, hogy mi történjék? Ugy tudom, hogy a szövetségesek megegyeztek a szakmány fölosztásáról. Ebben az az alapelv vezetni őket, hogy a törököknek ki kell takarodniuk Európából. Nem bánjuk, ha Konstantinápolyt és Szalonikét szabad városokká változtatják át nemzetközi kormányzással, de minden egyéb a miénk, mert vérünkkel szereztük meg. Meg akarjuk mutatni a világnak, hogy mi vagyunk a Balkán jövője és a macedóniai reformokat keresztül fogjuk vinni. Az új Bolgárország vasuti tervét már elkészítettük, a küztendül — kumanovói vonalat legközelebb ki fogjuk építeni, de legelső sorban a Dunát az Égei tengerrel összekötő vasutat akarjuk megvalósítani. Ebből Ausztria és Magyarország fogja a legnagyobb hasznot húzni. Mi bolgárok a legnagyobb szimpátiával viselkedünk Ausztria és Magyarország iránt és ha ez a monarchia nem okoz nekünk nehézségeket, akkor mi tarti karokkal fogunk eléje járulni.

(Szerb fölfogás.)

Belgrád, nov. 9. A politikai körök izgatottan tárgyalják az osztrák és magyar sajtónak állásfoglalását az alessziói és durazzói kikötők dolgában. Ezek a körök azt mondják, hogy Szerbiát óriási áldozatai följogosítják arra, hogy tengeri kikötőt követeljen. Az albánok, akik nem csatlakoztak a szövetséges államokhoz, ép úgy, mint a törökök, a balkáni népek fejlődésének ellenségei. Az albánokért való állásfoglalás épen olyan, mint a törökökkel való szimpátia és nemcsak Szerbiának, hanem valamennyi szövetségesnek ellenkezésével találkozónék.

(Angol értesülés.)

London, november 9. A politikai érdeklődés homlokterében az osztrák és magyar, valamint szerb viszony kérdése áll.

A Times jelentése szerint a hármast antant hatalmai ebben a kérdésben még nem foglaltak véglegesen állást. Ugyanez a párizsi jelentése szerint odavaló diplomáciai körökben Ausztria és Magyarország viselkedését nem tartják engesztelhetetlennek s azt hiszik, hogy a monarchia mégis hozzá fog járulni ahhoz, hogy Szerbia valamelyik adriai tengeri kikötőt megkapja, talán Szan Giovanni di Meduát, de a várost montenegrói szuverénitás alá kell helyezni.

A Daily Telegraph szerint nem annyira Ausztria és Magyarország, mint inkább Olaszország van az ellen, hogy Szerbia az Adriai tengeren kikötőhöz jusson. Ausztria és Magyarország ebbe még beletörődnek, mert tudja, hogy Szerbia így is a monarchia érdekkörében maradna, de Olaszország semmi szín alatt sem akar beleegyezni abba, hogy az Adriai tengeren egy új hatalom jelenjen meg, különösen Ausztria és Magyarország érdekszűréje alatt Szan Giuliano olasz külügyminiszter épen ezt az álláspontot hangoztatta nyomatékosan Berlinben. A valóságban tehát nem is annyira osztrák és magyar-szerb, mint inkább olasz-szerb bonyodalomról van szó.

(Hadmozdulataink.)

Páris: A Temps tudósítója jelenti Belgrádból, hogy az osztrák-magyar monarchia a budapesti 4-ik és a prágai 8-ik hadtestekből 18 zászlóaljat rendelt le Bosznia-Hercegovinába. Oroszország és a többi nagyhatalmak felvilágosítást kérnek a bécsi külügyi kormánytól, hogy mi a célja ennek a katonai intézkedésnek.

Budapest: A monarchia keletre küldött hajó-rajja a következőképpen van diszlokálva: Az a raj, amely a Ferenc Ferdinánd és a Radezki hadihajókból, meg az Uszkobe torpedóból áll, a szmirnai kikötőben van, a Zrinyi hajó a Vildfang torpedóval Kavallában, a Mária Terézia páncélos Szalonikiben van, az Aspern és Admiral Spaun hadihajók pedig ma Konstantinápoly elé érkeztek.

Páris: Az Echo de Paris kijelenti, hogy diplomáciai körökben az a vélemény uralkodik, hogy a bolgár király viszonya Ausztria Magyarországhoz a jelenlegi pillanatban sokkal barátságosabb, mint Oroszországgal való viszonya.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradvidéki méhészegyesület kitüntetésére. Az Aradvidéki méhészegyesület a kolozvári méhészeti kongresszuson bemutatott egy kettős keretszegelő gépet, amelyet a kongresszus bíráló bizottsága *diszoklevéllel* kitüntetett. Ezen diszoklevelet az egyesület elnöksége a ma vasárnap d. u. 3 órakor az Ujtelepi füviskolában tartandó értekezleten fogja bemutatni, miért is felkéretnek a tagok, hogy ezen az értekezleten teljes számban megjelenjenek. Az elnökség.

(*) Az Első Aradi Nyugdíjas Asztaltársaság falkéri minden egyes tagját, hogy folyó évi november 14-én, az asztaltársaság megalakulásának évfordulóját megünnepelni határozta szűkebb körben. Kérjük a tagtársakat, hogy minél nagyobb számban megjelenjenek sziveskedjenek a Fekete bárány vendéglő helyiségében. Az elnökség.

(*) Meghívó. Az Arad és Vidéki Kereskedelmi Utazók és Ügynökök Egyesülete f. hó 10-én, vasárnap délelőtt fél 11 órakor az Aradi Kereskedők Köre helyiségében (Tabajdy Károly-utca 1.) igazgatósági ülést tart, amelyre az igazgatóság tagjait ezúton is meghívja Funkestein József elnök.

(*) A III. kerületi Polgári kör e hó 10-én, vasárnap délután 8 órakor helyiségében (Illés-utca 75.) rendkívüli közgyűlést tart tagfelvételekkel és befizetésekkel.

HIREK.

A vasipari telep botránya.

— Az aradi rendőrség eljárása. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 9.

Az Aradi Vasipari Részvénytársaság műhelyeiben megismétlődő botránycok ügye foglalkoztatja most az aradi rendőrséget. Jelentették, hogy bizottság járt kint a telepen, s kétszer is tartott vizsgálatot. Az ott tapasztaltakról most készítette el részletes jelentését *Bittner* Róbert iparhatósági biztos, aki jelentését a határozathozatal után átteszi a rendőrbíróhoz, mert különböző büntetések kiszabása válik szükségessé. Volt alkalmunk látni ezt a jelentést, amelynek legfontosabb részeit alább ismertetjük. Az ott járt bizottság megállapította, hogy a bánásmód sok kívánni valót hagy, azonban a veréstől származott sebestülések nem olyan mérveik, amint azt az onnan elszökött fiúk a rendőrségen állították. A kihallgatások alatt a bizottság tagjai teljesen távol tartották az igazgatókat és munkafelügyelőket, úgy, hogy a fiúk félelem nélkül elmondhatták panaszukat. Az egyik gyermek szeme fölött erős sérülés látható, de erről ő maga se állította, hogy veréstől származik, hanem eleséstől. Azt azonban tényként megállapították, hogy a felügyelők és *Gedeon* igazgató kutyakorbáccsal járnak a munkatermekben és azzal fenytik meg a fiukat. Különösen egy felügyelő kegyetlenkedik fölött. A lakásról konstatálták, hogy *tulzsufolt* az egyik szoba, amelyben a fiukon kívül egy napszámos is alszik. A szobák nem elég levegősek s kevés a mosdó-edény. Az élelmezésről a következők szólnak: Reggel elég kenyeret kapnak, de délelőtt és este kenyérráda van; főzeléket keveset kapnak, pedig az a legtáplálóbb étel. Rosszalandó, hogy vasárnap este 30 fillért kapnak vacsorára, de ebből a szükséges szappant, tüst és cérnát is be kell szerezni a fiúknak.

Föltűnő, hogy a fiúk lábain rendkívül sok az égett seb. A bizottság szükségesnek tartja, hogy a fiúk számára munkaidő alatt facipőket vegyenek és bőr lábvédővel szereljék föl őket. Sok menhelybeli fiút szerződés nélkül tart munkában a gyár, ezért az illetékeseket megfogyja *bírságot* a rendőrség. A rendőrség elrendeli, hogy minden óvintézkedést foganatosítsanak és jobb bánásmódban részesítsék a tanulókat.

Egyébként e jelentés alapján a rendőrbíró eljárást indít a gyár ellen és azokat a férfiakat, akiknek részük van a hibákban, megbüntetik.

A mi határozott tudomásunk szerint a munkásbiztosító pénztárnál ma hat olyan inast vettek ápolás alá, akik a vasipari részvénytársaság telepén sebesültek meg nem is a lábukon, hanem a felső testükön.

— **Barabás Béla aradi jelölt.** Ma Aradra érkezett *Barabás Béla*, aki kijelentette, hogy elfogadja a második kerületi városi képviselői jelöltséget és ha megválasztják, gyakran részt vesz az aradi közgyűléseken. A függetlenségi párt az első körületben ifjabb *Müller János* aradi nagyiparost jelölte, aki ezt el is fogadta.

— **Házasságok.** Diszes esküvő folyt le ma délelőtt a Minorita-atyák templomában, ezt megelőzően pedig az állami anyakönyvi hivatalban, ahol *Szondy Béla* anyakönyvvezető funkcionált. Délelőtt fél tizenkét órakor adta össze *Glattfelder Gyula* dr. csanádi püspök ifj. *Lőcs* Rezső ügyvédet, *Lőcs* Rezső gazdasági tanácsnok fiát, *Litsek* Ilmát, *Litsek* Ágoston dr. herkulesfürdői főorvos leányát. Tanuk voltak *Haberéger Ödön* és *Repelicy György*. A fényes esküvőn a násznép között a következőket láttuk: *Jurka Mariska* — ifju *Litsek* Ágost, *Steiner Manci* — *Prepelitzay Jenő*, *Kapdebó Róxi* — *Lőcs Gyula*, *Haberéger Györgyné* — *Prepelitzay Ödön*, *Prepelitzay Ödön* — *Haberéger György*, *Lőcs* Rezsóné — *Litsek* Ágoston dr., dr. *Litsek* Ágostonné — *Lőcs* Rezső, *Pálfi Richárdné* — *Litsek* Zoltán, *Litsek* Jenőné — *Gutzjahr Mihály*, *Gutzjahr Mihályné* — *Litsek* Jenő, *Steiner Ferencné* — *Varjassy Lajos*, *Jurka Jánosné* — *Steiner Ferenc*. A püspök, akinek *Pacha Ágost* kanonok és *Lakatos Ottó* dr. rendfőnök segédkeztek, emelkedett hangú beszédet intézett az ifju párhoz, majd pedig az egész násznépet megáldotta. Az egyházi szertartás után a Központi szálló különtermében gyűlt össze a násznép lakomára, amelyen *Glattfelder Gyula* dr. pohárköszöntőben üdvözölte újlag az ifju párt. A templomot és a szállót a városi kertészet rendkívüli izlésesen díszítette fel délszaki növényekkel, a szőnyegdíszítés pedig *Schwarz* Zsigmond aradi szőnyegüzletéből került ki.

Ma délelőtt kötött házasságot az aradi református templomban *Benedek Géza*, az aradi 12. huszárezred hadnagya *Sármezey Árpád* temesmegyei földbirtokos leányával *Sármezey Mária*val. Az egyházi szertartást *Csécsei Imre* lelkész végezte, aki igen szép beszédet intézett az ifju párhoz. Tanuk *Megyeri Géza* nyiregyházi földbirtokos és *Sármezey Endre* nyugalmazott Acsev. igazgató voltak.

Délután öt órakor a minoriták templomában vezette oltár elé *Laczay István* főmérnök özvegy *Jakabffy* Dezsőné.

— **Felolvasás az aradi Lloydban.** *Róka* József pénzügyigazgató vasárnap délelőtt tizenegy órakor a Lloyd társulat dísztermében nyilvános előadást tart az új adótörvényről. Az előadáson a társulat vendégeket is szívesen lát.

— **Vilmoscsászár és Ferenc Ferdinánd találkozása.** *Berlinből* táviratozzák: Jól értesült körökből kiszivárgott, hogy Vilmos császár ebben a hónapban találkozni fog Ferenc Ferdinánd trónörökösrel. A találkozás helyét még nem állapították meg.

— **Salacz Béla temetése.** Ma délelőtt tíz órakor osztatlan nagy részvét mellett temették el a tragikus véget ért *Salacz Béla* nyugalmazott kuriai bírót, aki hosszú ideig elnöke volt a temesvári törvényszéknek. Nemcsak aradiak, hanem temesváriak is tekintélyes számban jelentek meg a felsőtemetőben végbement végső tisztesség megadásánál. Mai lapunkban már megírtuk, kik készülnek átjönni a temesvári bíróságok részéről. *Virág Béla* és *Gerdanovics Sándor* elnökök vezetésével valamennyien eljöttek, akiknek nevét ma közöltük és elhelyezték koszorúikat. Az aradi törvényszék részéről megjelent *Fábián Lajos* dr. törvényszéki elnök, *Köller János* táblai bírósági elnök, *Szalay Károly* elnök, *Precz Béla* dr. al-elnök, *Schusztér Henrik* dr. titkár. Ott volt továbbá *Aradváros* és *Aradmegye* notabilitásai közül *Ottubay Károly* kuriai bírósági elnök, *Varjassy* polgármester, *Dálnoky Nagy Lajos* alispán, *Schill József* főjegyző és még számosan. A virágokkal és koszorúkkal egész tömegével elhalmozott koporsót beszentelték s ima után egész csendben gyászbeszéd nélkül örök pihenőre helyezték *Salacz Bélát* a családi sírboltban.

— **Tiltakozó gyűlés az autóbusszviteldijemelés ellen.** Az autóbusszbérlők nem hagyják szó nélkül a város vállalatá által tervbe vett csaknem 70%-os viteldijemelés. Tömörülnek és határozottan számítanak arra, hogy jogos kívánságukat a városatyák a városi közgyűlésen pártolják. Nem hagyják jóvá az amugy is mindenkitől védtelen magántisztviselőket sújtó nagy viteldijemelés. Ez ügyben következő sorok közzétételére kértünk fel: Felkéretnek az összes autóbusszbérlők és érdekeltek, hogy az autóbusszviteldijemelés elleni tiltakozó gyűlése e hó 10-én, vasárnap d. e. fél 12 órakor a „Központi szálloda” földszinti nagytermében — saját érdekükről lévén szó — minél számosabban megjelenjenek.

— **Olaszország — valamire készül.** *Bécsből* jelentik: Mi dinkább riasztóbbakká kezdenek válni a hírek, amelyek északolaszországi csapatösszevonásokról szólnak. Annyi tény, hogy az olasz hadügyminisztérium valamennyi vasutvonalait a legmesszebbmenő készenlétre szolgáltatta fel, azonképen hajózási vállalatokkal kötött kötelező egyességet, hogy az olasz adriai partokon elegendő számú gőzhajó cirkáljon, amelyek alkalmasak csapatszállításokra. *Viktor Emánuel* olasz királyt november közepére *Velencébe* várják. Az olasz hajóraj elindulását már a legközelebbi órákra tervezik.

— **A kikergetett ügyvéd.** Az aradi ügyvédi kamara *fegyelmi választmányának* egyik jó ismerősével, *Kollár János* mezőberényi ügyvéddel különös dolog történt.

Kozma János mezőberényi (keréki) pusztai lakos ellen végrehajtást foganatosított a békési kfr. írásbíró, aminek folyományaként egy irás kocsit két lóval került végrehajtás alá. Nem volt közönsége a szomorú aktusnak, s így történetesen meg, hogy *Kollár János* mezőberényi ügyvéd potományon, 90 koronán jutott a 300 korona kikiáltási árú értékelte ingatlan tulajdonába. Ez a tudat s az a körülmény, hogy a szenvedő fél névben azonos édes apja váltig hangoztatta, hogy a dobra került holmi nem az árverezett fél tulajdona, hanem az övé, annyira elkésztette a fiatal gazdát, hogy vasvillát ragadott a törvény embeire, kik a köztük szereplő tervvel együtt kénytelenek voltak elvonulni a tanyáról. Erre az öreg *Kozma* kifogta a szekérből a jószágokat s portájára: *Tarcsára* vitte, hangoztatván a maga igazát, hogy a két jószág az ő jogos tulajdona, így a fia ellen indított követelés ellenében le nem foglalható. A tarcsai csendőrség ezt a tényt tényleg konstatálta is. A kárvallott ügyvéd azonban lopás címén pört indított a két *Kozma* ellen, mint akik árverésen vett jogos tulajdonának birtoklásában megakadályozták.

— **A Társadalomtudományi Társaság aradi fiókja** vasárnap délután rendkívül érdekes felolvasást rendez. *Nádai Pál* dr. budapesti író és tanár „Az életművészet” címen szabadelőadást tart a városháza közgyűlési termében e hó 10-én, délután 5 órakor. A belépés bárkinek teljesen díjtalan.

— **Egy bankcég bukása.** *Berlinből* táviratozzák: A *Krausz* és *Eberlein* bankcég Eisenachban fizetési nehézségekkel küzd. Ez a hír a pénzügyi piacot óriási feltűnést keltett. A cég takarékpénztári betétje egy billió márkára rug. Hír szerint az egyik tulajdonos öngyilkosságot követett el.

— **Gyilkosság Aradmegyében.** *Horda* Tódor kresztaménesi (aradmegyei) gazdaembert ma este ismeretlen tettesek agyonlőtték. A golyó nyomban megölte *Hordát*. A tettest nyomozza a csendőrség.

— **Megölt milliomos.** Az osztrák-magyar konzulátus New-Yorkból táviratilag Prágába jelenti, hogy a csehországi születésű *Mattausek* milliomost *Csikágó* környékén levő házában kedvese meggyilkolta. Felhívja a konzulátus a rokonságot, hogy igényeiket a konzulátusnál jelentésük be.

— **Jakabffy Iván amerikai utja.** *Jakabffy Iván*, a szomorú sorsra jutott volt eszanádmezei földbirtokos, mióta Szegedről eltávozott, egy csanádi pusztán tartózkodott. Néhány héttel ezelőtt Aradra jött és régi ismerősei segítségével lehetővé vált, hogy eltávozzék oda, ahol nem szégyen a munka még a végzett földbirtokosoknak se. Mitán Jakabffy eleget tett ama kötelezettségeknek, amelyet a megsértett jogrend tőle megkövetelt, utlevelet szerzett Amerikába és talán már holnap buscut mond ennek a szép országnak, hogy utrakeljen oda, ahol talán kevesebb a magyar cigány, de ahol a munka és a küzdés komoly tartalmat ad az életének.

— **Puskagolyó a marhahusban.** *(Panaszos levél.)* Mellékelten beküldök valamelyik muzeum számára egy puskagolyót. Ne tessék azt binni, hogy valamelyik török generálást lötték ezzel agyon, nem József főherceg vadászataiból származik és nem ezzel a golyóval vitézkelt meg az emlékezetes Láncey Elek Pál párbajt. Oh nem! Ez a golyó egy igen kedves figyelem! A mai néhez viszonyok között ugyanis állandóan mindent azzal ütnek el, hogy „ugyan kérem, mit ad fel nekem ilyen kérdéseket, mikor golyó van a hasamban.” Pedig hát rendszeren nincs is golyó a hasamban. Nos hát, az én meszarósom olyan kedves ember, hogy nem akar engem hazugságban hagyni. Ma délben amikor jóízűen neki láttam a marhahusnak, erős roppanással valami kemény tárgyban kitört az egyik fogam. A fogért nem kár, mert amugy is rossz volt, de azóta már a fejemet töröm, hogy hogy került a mellékelt 12 mm. kaliberű, másfél centiméter hosszú acélgolyó a marhahusba. És mi történt volna, ha véletlenül lenyeltem volna és most itt járnék golyóval, a hasamban Aradon anélkül, hogy háboruban lettem volna *Tisztelettel egy előfizető.*

— **Kifosztott templom perselyek.** Ma reggel az aradi ort. izraelita egyház előjárósága jelentést tett a rendőrségen ismeretlen tettesek ellen, akik az éj folyamán az imaházukban elhelyezett gyűjtő perselyeket feltörték és azokból körülbelül ötven koronát elloptak. A rendőrség nyomozza a tetteseket.

— **A nyomorba jutott aradi könyvelőnek** a közölt felhívás folytán újabban Domány borkereskedő irodaszemélyzete (Arad) 10 koronát, Losonczy Lajos (Arad) 5 koronát, Moldován Emil (Magyarád) 5 koronát, N. N. (Gyórok) 2 koronát küldöttek hozzá. Eddigi gyűjtésünk 261 korona 80 fillér, ehhez hozzá a mai 22 korona, összesen 283 korona 80 fillér.

— **Neumann M. ur szerző és kir. udvari és kamarai szállító férfi-, fiu- és leánykaru telepe** Arad. Elősmert legjobb minőségű áruk. Külön osztály mértékszerinti megrendelésekre. 5111

— **Borzalmas szerencsétlenség híre** jelentik az aradmegyei Kerülő községről. Néhány földműves kint dolgozott a földiken s miután már későre járt az idő, éjszakára *Butár Juonak* a szántóföldön levő kunyhójába huzódtak meg. A földművesek tüzet raktak, s amikor elaludtak, nem oltották azt el. A kunyhó egy fél óra múlva lángokban állott. A munkások közül *Tóth Rozália* 23 éves napszámosné már nem tudott menekülni s bent égett a kunyhóban. Az ügyészség megindította a vizsgálatot.

— **Az aradi iparosok első betegsegélyző és temetkezési egylete** vasárnap délután fél 4 órakor a Batthyány-utca 14. számú ház hivatalos helyiségében rendezett havi ülést tart. Ugyanezen alkalomkor havi befizetések eszközölhetők, valamint új tagok 2 korona beiratási díj lefizetése mellett felvételt. Az elnökség.

— **Birtokcsere.** Aradon az elmúlt napokban a következő birtokváltások történtek: Özv. Barthel Jánosné eladja Pécskai-országút 12. sz. házat 34000 koronáért Grosz Emánuelnak. — Gellényi Sándor és neje eladják az aradi Török Gábor-utca 22. sz. házat 12.000 koronáért Gáll Jenő és nejének. — Dvorzsák Lajos és neje eladják az aradi Gyár-utca 15. sz. házat 5500 koronáért Nagy Gusztávnak. — Spiroch Lajos eladja az aradi Vadász-kürt-utca 4. és Tökölly Imre-utca 18. sz. házakat 27.000 koronáért Steiner Jakabnak.

— **Modern ékszerek, műtővös tárgyak** nász, alkalmi ajándék, díszművek, evő és ivókészletek ezüstből, világhírű gyártmányú órák szolid árban beszerezhetők Igaz Sándor elsőrangú ékszerésznél Arad, Andrassy-tér, Minorita-palota. Telefon 321.

— **Corvin könyvnyomdai műintézet,** Lányi Izsó értesíti igen tisztelt rendelőt, hogy könyvnyomdáját Deák Ferenc-ú. 89. sz. alól *Deák Ferenc-ú. 33-34. sz. alá* helyezte át.

— **A Fehér Kereszt szálloda télikertjében vasárnap este katonazené.**

— **Urihölgy közönséget és a m. t. megrendelőimet** értesitem, hogy *női divattermemet Rákóczi-utca 7. sz. alá saját házámba* helyeztem át, hol is azt teljesen újonnan és modernül rendeztem be, úgy, hogy módomban áll megrendelőim igényeit minden fenakadás nélkül mindenkor legjobban és leggyorsabban kielégíteni. További szíves pártfogást kérek *Huppert Henrik női szabó.*

— **Üzlet áthelyezés miatt rendkívüli le szállított áruk** Hegedűs Gyula cégnél Arad, Andrassy-tér 15.

— **Egy jubiláns történetéből.** A közel múltban hírt adtunk arról, hogy az ismert Szodeni-ásványpasztillák immár 25-éve léteznek. Most arról értesülünk, hogy annak idején egy szódeni polgár, a szódeni gyógyforrásból eredő só szitálás által pasztillákra formálja, hogy ezáltal bárhol is gyógyítószerként használhassák. Ezen eszme élénk tetszést aratott az orvosi körökben, úgy, hogy a szódeni orvos Stöltzing dr. egészségügyi tanácsos az előállítás felügyeletét magára vállalta. Az első pasztillák kézi előkészítéssel lettek ellátva és csak próbák terjesztve. Az eredmény oly nagy volt, hogy most már olyképpen kellett berendezni az előállítást, hogy kéz nem is ér hozzá. Ma már a pasztillák számtalan embernek nélkülözhetetlenek és azért joggal el lehet nevezni az emberiség jóltevőinek.

— **Hatalmas változás a Fischer áruházban.** A Szabadságtéri Fischer-féle áruházban nagy átalakulás történt, amely az áruház belső képét teljesen megváltoztatta. Az Áruház már régebben tervbe vette, az üzlethelyiség folytatásában lévő helyiségeket — a közbenes falak áttörésével — a régi helyiségekhez csatolja. A nagyszabású építkezési munka, a múlt héten teljes befejezést nyert, úgy, hogy az őszi vásár nagy üzleti forgalma, már a kibővült áruházban nyert lebonyolítást. Fischer Simon Nagy-áruház a vállalkozásával határozottan a vidék legnagyobb áruházai közé emelkedett. Képzhetjük, hogy ezek után a cég karácsonyi tálalata, mily fényesnek ígérkezik; hiszen eddigi méreteiben is szinte felülmúlhatatlan volt. 7411.

— **Dr. Hecht Arnold kerületi tisztviselő orvos lakását** Batthyány-utca 17/a (Kossuth-ú. sarok) I. emelet helyezte át. Rendel. d. e. $\frac{1}{2}$ 8— $\frac{1}{2}$ 9; d. u. 2—3-ig. 7251

— **Olvasó közönségünk b. figyelmét** felhívjuk *Fischer Mór üveg és lámpaárú cégnél* mai hirdetésére.

— **Kevés fűtő-anyag szükséges** a „Cora” folytonzó kályhák használatánál. Ugy ez, mint másfajta jóminőségű kályhák és tűzhegyek olcsó árért kaphatók *Póhm János* vaskereskedésében Szabadság-tér. 6571

— **Deutsch Sándor okl. táncitanító második tánckurzusát** folyó évi november 11-én, hétfőn kezdi meg az ipartestület dísztermében, melyre beiratkozásokat már most elfogad naponta a táncintézetben, vagy *Bercsenyi M. utca 18. sz. a. levő lakásán.* 6471

— **Brüll Nővérek francia és angol divattermük** Batthyány-utca 17. szám alatt megnyílt. Elsőrangú izlés és szabás. 7377

— **Felhívjuk olvasóink szíves figyelmét** az *Assz-talos Sándor-utcai Csipkeárúháznak* mai számunkban közölt meglepően érdekes hirdetésére.

— **Smyrna munkák** a legjobb anyagból, három kivitelben, eredeti stilszerű mintákban. *Női kézimunka különlegességek,* a legcélsebb és legjobb kivitelben. Himző anyagok és kellek, rövidárúk, harisnyák, keztyűk, szallagok, csipkék csak a legjobb minőségekben. Scherhag H. és fia cégnél, Hermann-palota, Telefon 941.

— **A világhírű Tetra higiénikus csecsemő és gyermek kelengye** főraktár *Scherhag H. és Fia* cégnél — Hermann Palota. Gyári árak. Telefon 941. 5101

— **Kotányi féle paprika, kávé, tea** felülmúlhatatlan. Egyedüli elárúsító *Robitsek József, József főherceg-ut 8.*

— **Tisztelettel értesitem** a n. é. hölgyközönséget, hogy bevásárlási utamból megjöttem és magammal hoztam a legújabb és legszebb *párizsi és bécsi őszi és téli modell udvonságokat.* Üzletem régi jó hírneve garanciát nyújt a hölgyeknek, hogy olcsó árai mellett senki sem versenyezhet velem. *Gründl Antónia női kalap divatterme Szabadság-tér 11.* 1756

— **5 perc alatt megszüntet** mindenféle főfájást egy eredeti Kárpáti-féle fejfájás elleni pastilla, 1 üveg 12 adaggal 1 korona. Kapható kizárólag a készítőnél Kárpáti János gyógyszerárán Arad, Boros Béni-tér. 7031

— **Papírfeldolgozó vállalat Ingusz I. és Fia** Arad (vár) cs. és kir. katonai fegyház a géperőre berendezett nagybani kalap-, csomagoló-, koszoru és cukorka-dobozok gyártását megkezdte. Kérjük előforduló szükségletnél ajánlatainkat kérni.

— **A legmegbízhatóbbak a Messenger-boyok.** Telefon 816.

TANÜGY.

(—) Az aradi kir. főgymnázium és áll. főreáliskola „Ifjusági segélyező egyesülete” nov. hó 10-én d. e. 11 órakor a liceum emeleti tanácskozó termében választmányi gyűlést tart.

TARKASÁGOK.

(*A kik sokat vásárolnak.*) Magduska, a bájos és vénezű három éves hölgyecské csodálkozással tapasztalta, hogy a házukban volt boltot becsukták. Se vasárnap, se zsidó ünnep nincs, hanem egyszerű szürke péntek van és Schattelman Ignác üzlete még nincs nyitva.

— Mond mamukám, — fordult az anyjához Magda kisaszony — miért csukták be a Schattelman boltját?

— Mert a boltos bácsi megbukott.

Magda még nem tanult se kereskedelmi jogot, se a büntetőjog paragrafusáiban nem kutatót, azért nem is értette ezt a feleletet:

— Miért bukott meg? — faggatta a mamáját.

Önagysága nem akart nehéz szakelődásokat tartani a kereskedői bukásokról, tehát röviden így intézte el a leány kérdését:

— A boltos bácsi azért bukott meg, mert sokat vásárolt.

SALVATOR

kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás
vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél, vörhenynél, emésztési és légszívási szervek hurutjainál kitűnő hatása. — Természetes vasmentes savanyúvíz.
Kapható ásványvízkereskedésekben és gyógyszerárakban.

SCHULTES ÁGOST

Szécsény-Lipócai Salvatorforrás-vállalat, Budapest, V. Radófi-rakpart 3.

Az eszes baba ekkor pityeregni kezdett és mája kérdő tekintetére így válaszolt:

— Mamuskám, akkor te is meg fogsz bukni.

(A tiltott gyümölcs.) Erősen magyarázza a tanító az iskolában, a gyermekeknek az első emberpár vétkeit, hogy t. i. Isten próbára akarván tenni őket, engedelmesebbek tudnak-e lenni, megtiltotta, hogy egy fának a gyümölcséből egyenek, mert ha esznek, balállal halnak meg. A magyarázat végén kérdi a gyermekektől:

— Miért tiltotta meg Isten Ádám és Évának, hogy egyik fáról almát egyenek?

A fiúk közt egy apró gyerek erősen ágaskodik, hogy ő is tudja. A tanító örömmel fordult feléje:

— Te tudod? No mondd meg hát!

— Mert kukacos volt!

(Kellemes érzés.) Egy hölgy-társaságban a színekről beszélgettek.

— Én a zöld színt szeretem — mondja az egyik.

— Én a kék — szól a másik.

— Én pedig a feketét, mert mindig olyan kellemes érzést nyújt nekem, — feleli a harmadik.

— Hogy-hogy? — kérdik.

— Mert azt képzelem, hogy özvegy vagyok...

(Jó tanácsok.) Gautier Theofilről, a híres francia költőről írják a következő anekdotát:

Egy nap egy kopott külsejű fiatalember állított be a költőhöz. Az ifjú hosszú beszédet tartott a fukar kiadókról, a költők szolidaritásáról, a nagylelkűségről s végül is azzal a szándékkal állott elő, hogy a „kollega ur” kölcsönözzön neki az Isten szerelméért öt frankot, mert különben kidobják a lakásából.

— Kedves barátom — válaszolt Gautier — én kölcsönözök pénzt? Nagyon szívesen megtenném, ha megtehetném. De magának sincs semmim! Forduljon gazdagabb kollegákhoz! Menjen Victor Hugó-hoz, annak van pénz!

— Victor Hugó-hoz? — válaszolta szomorúan a költő — hisz neki tartozom a házbérrel! Tudniillik ő az én házigazdám és ő adta azt a tanácsot, hogy forduljak önhöz!

AZ ÖREGEM

Is mindig azt mondta, hogy szeplők előzésére, valamint finom, puha bőr és fehér teint elérésére és megővésére nincs jobb szappan, mint a világhírű „Steckenpferd” liliumtej-szappan. Védjegye „Steckenpferd”, készíti Bergmann & Co. cég Terschén a/E. — Kapható minden gyógyszerár-, drogéria-, illatszertár s minden szakmába vágó üzletben. Darabja 80 fillér. — Hasonlóképpen csodálatosan beválik a Bergmann-féle „Manera” liliumtejkrém fehér és finom női kezek megővésére, ennek tubusa 70 f-ért mindenütt kapható. 781

TÖRVÉNYKEZÉS.

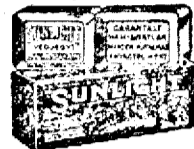
§ Börtönre ítélt kém. Bécsből táviratozzák: Kétnapi tárgyalás után ma ért véget Murman Sándor báró ellen a kémkedési pör. Murman Sándort kémkedés miatt bűnösnek mondták ki és négy évi súlyos börtönre ítélték.

25,000 KORONÁT

fizetünk bárkinek ki bizonyítani tudná, hogy a

Sunlight Szappan

hamisított vagy bármilyen ártalmas anyagot tartalmaz. Kísérlelje meg a Sunlight-mosómodszert: beszappanozni, göngyölni, egy ideig pihentetni, hogy a szappanozás hathatós legyen, azután kimosni és szárítani.

Lever & Co., G.m.b.H., Wien III.

6601

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— A tűzifa ára esni fog. Az „Erdélyi Pénzvilág” háromszéki levelezője írja, hogy az idén oly nagymennyiségű tűzifát vágtak le az erdőkben, mint eddig soha. A rossz időjárás miatt hozzáférhetetlenné vált utakon a fát nem lehetett még leszállítani úgy, hogy a tűzifa árának esése is csak később fog bekövetkezni. Az eladásra kerülő tűzifa mennyiségét növeli még az idei rossz termés, miután a kiscsapatok reá vannak utalva a fa fuvarozására és eladására.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, november 9.

Készáru.

Amerika 1/2 olcsóbb. Kínálat, vételkedv gyenge. 10000 mm. 5 fill. magasabb.

Határidő.

	Déli zárlat	2 órai zárlat
Buza 1913. áprilisi	11.89—11.90	11.91—11.92
Rozs 1913. áprilisi	0.49—10.50	10.51—10.52
Tengeri 1913. májusi	7.95—7.96	7.94—7.95
Zab 1913. áprilisi	10.85—10.86	10.95—10.96
Az árak 50 kilónként számítva.		

Budapesti értéktőzsde (nov. 9.)

Magyar hitel	781.50
Osztrák hitel	601.—
4 ^o / _o koronajáradék	84.50
Osztr.-magy.-államvasuti	688.50
Jelzálogbank	412.—
Leszámitolóbank	505.—
Hazai Bank	287.—
Magyar Bank	539.50
Keresk. Bank	3710.—
Rimamurányi	698.50
Salgótarjáni	707.—
Közuti Vasut	652.—
Városi Villamos	368.50

Bécsi értéktőzsde (nov. 9.)

Osztrák hitel	602.50
Magyar hitel	784.50
Osztrák-magyar államv.	676.50
Déli vasut	103.50

A Temesvári Lloyd-társulat terménycarnokának hivatalos árajegyzése. (Árak 100 kilogrammonként korona értékben.) 1912. nov. 9. Buza 75 kilogrammos 20.30—20.40, 76 kilogrammos 20.50—20.60, 77 kilogrammos 20.60—20.70, 78 kilogrammos 20.70—20.80. Rozs (prima) 18.69—18.65, (közép) 18.10—18.20. Arpa (seerfőző) 19.50—20.02, (takarmány) 18.30—18.40. Zab (prima) 20.15—20.25, (közép) 19.35—19.45. Tengeri régi. (magyar) 20.00—20.10, (román) régi 20.00—20.10. Burgonya 100 kgr. (fehér) 5.60—5.70, (rózsza) 6.30—6.40.

Felelős szerkesztő:

Bolgár Lajos.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1912. november hó 10-én.

Délután fél 4 órakor mérsévelt helyarakkal:

Falu rossza.

Énekes népszínmű 3 felvonásban.

Este 1/8 órakor rendes helyarakkal:

A) Berlet.

A) Berlet.

Cigányszerelem.

Regényes operette 3 felvonásban. Láták: Willner és Bodansky. Zenéjét szerző: Lehár Ferenc. Fordította: Gábor Andor. Rendező Kulcsár Lajos.

SZEMÉLYEK:

Dragotin	Győző A.	Zórika	Kállay J.
Boleszku	Huszár K.	Jolán	Sz. Rontai B.
Dimitriano	Hajdutska	Körösházy	Dlőssy Nusi.
Józsi cigány	Balazs B.	Julca	Menkóné.
Mócsi	Polgár S.	Foresku tiszt	Herold E.
Mosú	Kulcsár	Lilic bojár	Mogyoródy J.

Kezdeté este 1/8 órakor.

URÁNIA

Mozgófénykép színház.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma vasárnap, 1912. november 10-én:

1. Polidor nőstül. Humoros. — 2. A 11-ik parancsolat. Ne zavard felebarátodat, amidőn mézeshegyet éli. Vigjáték három felvonásban. — 3. Mama. Egy színész szerelmi regénye. Három felvonásban.

Előadások kezdete délután 2 órától folytatólagosan, este 11 óráig.

APOLLO SZÍNHÁZ

az Andrássy-téri új Lloyd-palotában.

Uránia Magyar Tudományos Színház aradi színepadi.

Ma vasárnap, 1912. november 10-én:

1. Mozgófénykép ujság. A legújabb világesemények. — 2. Az erősebb. Társadalmi dráma 3 felvonásban. — 3. Pifka hipnotizál. Kacagtató.

Az előadások kezdete délután 2 órától folytatólagosan 11-ig tartanak. — Helyárak: Páholy, ülésenként 1 kor., zártszék 1 kor., I-ső hely 80 fillér, II-ik hely 60 fillér, III-ik hely 40 fillér, IV-ik hely 20 fill., — Gyermekek a IV. hely kivételével a felét fizetik. Műsort ingyen kapni a jegyszedőknél. — Saját zenekar. — Ruhatár. — Buffet.

NYILTTÉR.*

Ma

KATONAZENE

a Fehér Kereszt szálloda télikertjében.

7414

Kezdeté este 8 órakor.

Aradon kapható: Vojtek és Weisz drogériájában.

6253

GYÖRGY MENYHÉRT ÉS TÁRSA

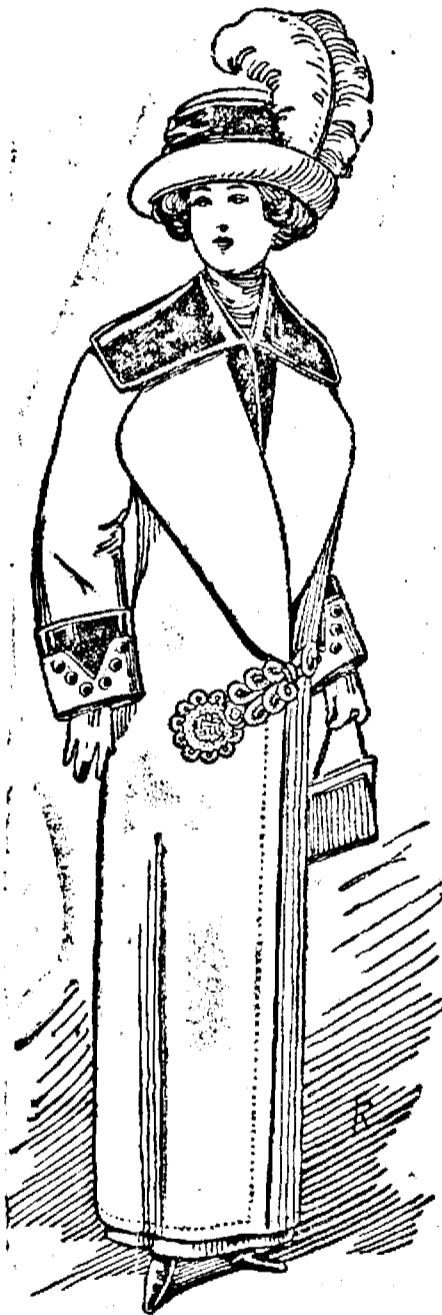
női felöltők áruháza

Arad, Andrassy-tér 8.

A Minorita-templom bejáratával szemben.

TEL:
855.

SZABOTT
ÁR

Ujdonságok:

Angol felöltők
Plüsch kabátok
Posztó köpenyek
Szőrme kabátok
Szinházi köpenyek
Leányka és
Gyermek kabátokban
Szőrme garnitúrák nagy vá-
lasztékban

5481

Legújabb divattudósítónkat készséggel küldjük

EREDETI

Angol Rumok,
angol és orosz

TEÁK,

Cognacok, liqueurök,
Rum és liqueur essen-
ciák a legjobb minő-
ségben kaphatók ::

TÖRÖK ANDOR

ÉS TÁRSA

7371

:: drogeriájában ::

Arad, Andrassy-tér 20.

*Csak azoknak
a cigarettáinak,
a kik egészségükre való tekintettel
nem szívnak naponta 1-2 fut-
tárral többet kiadni:*

Clubspeciálite:
120 lap 20 fillér
70 " 12 " "
1 doboz (100) hüvely 70 " "

*Orvosi tanácsra a hüvelyek
és lapocskák bronx- és szenny-
más valamint szíradék-függvények
Ambréj nélkül vannak, de minden
lapocskában és hüvelyben benne
van víznyomással a védjegy
és a gyáros aláírása. Modiano*

6912

Névjegyek

esinos kivételben készülnek az ARADI NYOMDA
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG könyvnyomdájában.

Legyünk óvatosak a soványító kúrákkal!

Számtalan azoknak a szerekek a száma, amelyeket soványító kurára ajánlanak. Nagybárára hajtószerek, amelyek idővel a beleket meggyengítik és súlyos emésztési zavarokat idéznek elő. Sőt híres gyógyforrásoknak is megvan ez a veszélyük. Más szerek meg oly anyagokat tartalmaznak, amelyek az egészséget veszélyeztetik, mint pajzsmirigy-kivonatokat tiroidint stb.

A diétakurák is (amelyek épen úgy, mint a hashajtó kurák, nem mások, mint burkolt éhezőkurák és így elvetendő) sok kárt okozhatnak, különösen akkor, ha az illető személy megerőltető szellemi munkát végez.

A lesoványodáshoz a legtermészetesebb utvolna a rendszeres mozgás. Ez azonban iszonyu megerőltető és sok időt rabol.

A legtöbb korpulensnél azonban a szív már annyira el van zsírosodva és gyengülve, hogy minden nagyobb testi megerőltetés életveszéllyel járhat. Tehát itt is a legnagyobb óvatosságot kell ajánlanunk.

A lerakodott zsírtömeg akadályozza a tüdőt, szívet, májat és a többi belső szerveket működésükben, megzavarja a vérkeringést és ez a körülmény meg hosszasan és kellemetlen szenvedéseket, mint vértolulást és anyagcsere betegségeket, csúzt, köszvényt, cukorbetegséget, szív- és májbántalmakat, aranyeret, gutaütésre való hajlamot, kiütéseket, asztmát, emésztési zavarokat, stb. vonhat maga után.

Tehát a korpulenciától való szabadulás a szó szoros értelmében életkérdés.

Arra kell ügyelnünk, hogy oly szert használjunk, amely tényleg hat, nehogy a szer egészségünknek többet ártson, mint amennyit a zsírtömeg csökkentésével használt.

A korpulencia eredete mindig a táplálóanyagok tökéletlen fölemésztésében keresendő. Mintegy a vér nem tartalmaz a táplálóanyagok feldolgozásához elegendő szénsavat, a tápanyagok nem energiává és meleggé, hanem zsírtömeggé alakulnak át és abban az alakban lerakódnak.

A vér szénsav tartalma a kémiai összetételétől függ. Mentől több alkáli sókat tartalmaz, annál inkább képes a szénsavat transzportálni, annál tökéletesebb a táplalkozás, munkaképesebbek és frissebbek az egyes szervek és annál kisebb a korpulenciára való hajlam.

Ebből a szempontból kiindulva állította elő Professor Dr. von Ganting G. m. b. H., Berlin W 35, Postafiók A. 542-es elismert „Vitalító“-t.

Napról-napra érkeznek nagy számban elismerőlevelek egy orvosoktól, mint laikusoktól. A legtöbben már több szert használtak eredmény nélkül, de „Vitalító“ felőli dicséretük egyezik Pl. Dr. Vostrčil ur így ír:

„Feleségem az eddigi rendes életmódja be-
tartásával 14 nap alatt 2 kg-mal fogyott, amely
igen kedvező eredmény.“

Prag-Weinberge, 1911. december 20.

Dr. Vostrčil.

„Feleségem 14 nap alatt ismét 2 kg-mal
fogyott.“

Prag-Weinberge, 1912. január 10.

Dr. Vostrčil.

Arra, hogy a Vitalítóval kísérletet tegyünk,
nem kell pénz kiadnunk Professor Dr. von
Ganting, G. m. b. H. küld mindenkinek, aki
nevét és címét levelezőlapon közli, teljesen in-
gyen egy próbadozot.

A Vitalitót pasztilla alakban állítják elő;
kellemes ízű, teljesen ártalmatlan, használata
rendkívül kényelmes és anélkül, hogy a leg-
csekélyebb mértékben is észre lehetne venni.

Irjunk lehetőleg szonnal, mert ha meggon-
doljuk, hogy a korpulencia az életet néhány
évtizeddel teszi rövidebbé, úgy be fogjuk látni,
hogy minden elveszett hét, amelyet nem hasz-
náltunk fel arra, hogy a korpulenciától meg-
szabaduljunk, életünket néhány nappal rövi-
díti meg.

7396

Kicsiny ok, nagy okozat.

A természet örökidőktől fogva fenyegeti az embert, mert ha ideális mesterművet teremtett is benne, amennyiben anyai gondossággal a legelőkelőbb szellemi javakkal ruházta fel, de szélességében azért durva erőszakkal bánik vele. Majd elemi csapásokkal sújtja, majd alattomos szolgálait, a mikroorganizmusokat, a legrettenetesebb betegségek előidézőit küldi ki elene, hogy a porból vétegett embert származására emlékeztesse. És bár az ember évezredek alatt megtanulta, hogyan védekezzen a vízhiány és a villámcsapás ellen, csak kevéssé tud segíteni magán, hogyha arról van szó, hogy a bacillusok aknamunkáját kell elhárítani.

Szerencsére a földi vándor nem hagyja magát oly könnyen megfélemlíteni. Szakadatlan munkában tanulmányozza a természetnek rá nézve sokszor veszedelmes hatását és titkos munkáját s a természetet egy-egy békésebb órában maga árulja el azokat a fegyvereket, a melyekkel az ember a küzdelemben élhet s a

melyeket aztán meg is ragad, hogy ügyesen és óvatosan védekezzenek.

Sajnos, a győzelem ritkán szegődik zászlója alá. Sok betegség csuffá teszi a taktikáját és elragadja mellőle társait, sőt némelyek oly módon lépnek fel, hogy méltán nevezhetjük őket az emberiség ostorának.

Tuberkulózis! Tüdővész! Ezeknek a szavaknak vészes hangzásuk van. Hány embertől ragadták el kedves hozzátartozóját! S a mig mi erőnknek és egészségünknek örvendünk, talán már semmit sem sejtő testünkbe is belopózott, hogy lassan, de biztosan elsorvasszon bennünket. Ámbár ez a romboló betegség nem tudja sokáig eltitkolni jelenlétét, s a mikor elárulta magát, már legfőbb ideje, hogy azon fentartásért, az életért energikusan megkezdjük a harcot.

A küzdők azonban nem egyenlők számban, nagyságban és kitartásban. A szegény embernek tehát társra van szüksége a küzdelemben, igazi segítő társra. Sokáig nem találták meg ezt a segítő, míg végre előlépett rejtett létéből s az emberiség szolgálatba lépett. E társ neve: kreozot.

Ez a bükkfából nyert anyag, a melynek sohasem rothadó tulajdonságát eléggé ismerjük, nyomban az orvosi gyakorlatba való bevezetése után nagyszámu gy gyító eredményt produkált. De sokáig megtartotta kellemetlen tulajdonságait is, mint kellemetlen szag és iz és mérgező hatás, a mely főképpen a gyomor működésére volt zavaró hatással. Mivel továbbá a kreozot, a mely nem egységes kémiai test, közömbös anyagokat is tartalmaz, az volt a legközelebbi föladat, hogy a buzát szétválasszuk az ocsutól, vagyis a hasznos részeket a többitől elkülönítsük s ezzel olyan formát adjunk neki, a mely kizár a testre ártalmas minden anyagot, a nélkül azonban, hogy evvel különleges hatása gyöngülne. Ebben a törekvésben az F. Hoffmann La Roche & Co. cég teljes sikert ért el, mert *Sirolin* „Roche” néven olyan készítményt állít elő, a mely a kreozotnak csakis hatásos alkotórészeit tartalmazza és teljes méregmentessége mellett, kitűnő sohasem remélt, most azonban általánosan elismert orvosság a tüdőbajok ellen.

6841

UJ KÖNYVEK.

*

— A Hét. Kiss József hetilapja pályafutásának huszonnegyedik esztendőjét kezdi meg a jövő év januárjával. Az új évfolyam küszöbén jogos büszkeséggel hivatkozhatik arra, hogy a magyar irodalom új korát A Hét indította. Ez a lap volt kezdettől fogva az, amely utat nyitott az új hangoknak, új irodalmi irányoknak és felkeltette a magyar közönség olvasókedvét és figyelmét az irodalmi magaslatokon álló alkotások iránt. A Hétben ezután is fiatalos erőt, eleven harciasságot és igazi haladást talál az olvasó. A Hét csak a szépet keresi és csak a szépet adja. Esztétikai törvénye, hogy minden, a mi szép, az modern is. És modern csak az lehet, ami szép. A nivót többre becsüli mint a felkapott jelszavakat, a kétes értékek előtt nem hódol meg csak azért, hogy alázatosnak lássék. Cikkeit a magyar hírlapirodalom legkiválóbb erről írják, novelelái magas irodalmi színvonalon mutatják be a meglevő irányzatok mindegyikét. Rovatai, melyekben az irodalmi, színházi és művészi eseményeket tárgyalja, mindig elevenek, tartalmasok és szellemesek. Két apróbb rovata pedig: a Toll és Tör és az Innen-Onnan egészen speciálisai A Hétnek. A Hét előfizetésére felévre 10 korona. A ki a januártól kezdődő előfizetés összegét már most beküldi, annak ujévig ingyen küldik a lapot. Mutatványszámot a kiadóhivatal (Budapest, VIII., Népszínház-utca 22.) ingyen küld.

* Az élet meséi. A magyar zsurnalisztikában már szint speciális fogalomvá vált a *Fényes László* neve, amely a *Nagyharang* (Ujságírók Könyvtára) legújabb kötetének lila címlapján tűnik föl most. A meghajszoltak, az esetek fáradhatatlan patrónusa Fényes László és egyuttal kegyetlenül őszinte leplezője a különböző visszaéléseknek. Ezeket most összeszedte s ez az első könyve klasszikus példára, hogy az igazi újságíró milyen nagy és s éles körű hivatást tölthet be. Elénk varázsol pókháló tragédiákat, bevissz a koldusok világába s még fantasztikusabb helyekre — de mindig szigorúan becsületes igazmondással — aztán házuszorások és egyéb modern banditák tikkait szellőzteti, majd végig ka'auloz a szevedés tanyáin, pesti és vidéki rémségek poklában egyaránt. Az újságírók Könyvtárában, amelyet *Tábori Kornél* szerkeszt kitűnően, ez a legjellemzőbb kötet. A csinos kiállítású könyv 1 korona árért minden könyvesboltban és újságárudában kapható.

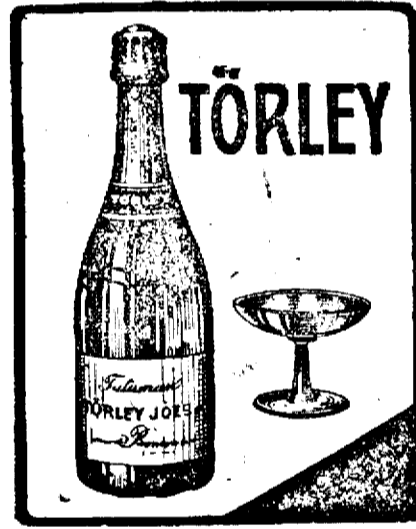
* Politikusok pongyolában. (A t. Házból.)

Ez a címe a *Tábori Kornél* szerkesztésében megjelenő *Vidám Könyvtár* új, 13-ik füzetének. Fél száz történet, eset, színes skicc van benne: nivós bizonyosságai a szerző, *Kun Andor* finom, olykor csipős de sohasem izléstelen humorának. A paramenti valamennyi kiváló — néha furesaságban kiváló — tagjefelvonul a füzetben s amint a neveik sorra tarkállanak, (itt-ott szürkellenek), hosszú studiumoknál jobban jellemzi ötlet egy-egy anekdóta, csattanós poén, sziporkázó ötlet. A keserves politikai viszonyok közt jóleső oázisként hat *Kun Andornak* ez a derűsen karakterizáló, mókásan leleplező füzet, amely 40 filléért kapható a könyvesboltokban, trafikokban és a vasúti állomásokon.

* Könyv az alkoholizmus ellen. A következő főlhívást kaptuk: Azokhoz fordulunk, akik Magyarország szellemi értékét adják, kulturáját irányítják. Ideleln az erdélyi havasok alján tihet segítséghez mérten mi is szoleájuk a művelődést, lelkifejlődést, a gazdasági előhaladást, mert felvettük a harcot az alkohol ellen. Mi a jövőért dolgozunk, ezt fényesen igazolja nagymélt. *Zichy J.* közökt. miniszter ur nemes cselekedete, hogy az ország valamennyi iskoláiban elrendelte az alkoholellenes nap megtartását, melyet annak idején félve pendítettünk meg „*Alkoholizmus ellen*” c. lapunkban. Mióta a nemeslelkű miniszter elrendelte e napot, mindenféle iskolák, ifjúsági egyesüetek és magánosok kérnek tőlünk ily ünnepélyekhez való műsort. Nincs. Alkoholellenes irodalma ma még nincs Magyarországnak. Szeretnők kiadni az első ily irányu könyvet. Apróbb kis szindarabok, párbeszéd, költemények, melodramák, felolvasások, magánjelenetek stb. lennének benne. Kisebb, nagyobb gyermeknek, felnőttnek, fiúnak, leánynak, férfinak, nőnek valók. Felkérünk minden nemes lelkű tollfor-gató embert, főleg írókat, ironóket, poétákat, tudósokat, orvosokat, tanárokat, tanítónóket, óvónóket s Mindenkit, aki megértette munkálkodásunk célját és megérezte lelkünk őnzetlen törekvését: *jöjjön segítségünkre*. Ne restelje, ne unja, mert nagy és komoly a cél. Több az ellenségünk, mint a barátunk, több a jóakaratumk, mint a pénzünk. Köszönetnél egyebet nem adhatunk, de hisszük, hogy Magyarország legintelligensebb telkü embereinek elég jutalom lesz az a tudat, hogy a magyar alkoholellenes irodalom megalapozásánál erkölcsi kötelezettséget vettek magutara. Szeretnők, hogy a könyv ujévre megjelenjen, azért szeretettel kérjük a be-küldendő iratokat január 1-ig az *Ádám Éva* címére. Szepsizent-yörgy, 1912. a postabélyeg kelte. *Ádám Éva*, a „*Magyar Absztinens No*” szerkesztője. *Trmál Rezső*, az „*Alkoholizmus Ellen*” szerkesztője, *Gyergyószentmiklós*. *Szabó György*, az „*Alkoholizmus Ellen*” felelős szerkesztője, *Gyergyószentmiklós*.

* Köztelek Zsebnaptár 1913. évre. Szerkesztik: *Rubinek Gyula* az OMGE igazgatója és *Szilassy Zoltán* OMGE titkár. Két kötet ára: 4 korona. A „Köztelek Zsebnaptár” első kötete a tulajdonképeni naptári részt tartalmazza, míg második kötete magában foglalja a gyakorlati gazdának a mindennapi foglalkozása körében előforduló kérdésekre vonatkozó szakközleményeket. A könnyen kezelhető és csinos kiállítású zsebnaptár a *Patria* könyvkereskedésében (IX. Üllői-ut 25) szerezhető be.

Nyilttér.

6752

Cipő különlegességek Iványi Menyhért Aradon, Forray-utca

Eredeti amer. férfi vagy női
fekete vagy barna ... 13 K.
Antilop divat magas cipő ... 14 K.
Eredeti angol kalspok nagy
választék Gyukits kalap ... 10 K.
Női vagy férfi sevró cipő ... 9 K.

3451

Amerikai és angol formájú
gyermek, leány és fiu cipők,
vizhatlan

Vadász cipők

Őszi és téli, női és férfi cipők
a legjobb minőségben és leg-
újabb formában.

Valamint a világhírű

SALAMANDER CIPŐK.

Egységárban

1900

K 16-50 és K 20-50 árban.

Kisárólag

WEINBERGER JÁNOS-NAL

ARAD ÉS TEMESVÁR.

Divatjukat multa visszamaradt áruk félárban.

Nyílttér.

Kitünően megvéd a

NATTONI FELE
GLASSHÜBLER
savanyúvíz

A csúcs égetése

székéle infectiozus
bajtól; a pusztá
gránitszikkából
fakad.

Vöb epidémiánál fényesen bevált.

6397

Korányinál

a Szabadságtéren
Mesés öltönyök már 10 K.-tól
Angol felöltők „ 16 K.-tól

5441

Nagy választék téli és szőrme kabátokban
Óriási választék cipőkben és kalapokban.

A gyomor egészségben TARTÁSA

(főleg a táplálkozástól, az étvágytól, az emésztés szabályosságától és a terhes székrekedés mellőzésétől függ. Régóta bevált szer, kiválóan lejjebb és legbatásabb gyógyfűvekből gondosan elkészített étvágygerjesztő, emésztést-élmozdító és enyhén hashajtó házi szer, mely a mértékletesség ismeretén következményeit, helytelen táplálkozást, meghűlést és teljes székrekedést mint pl.: gyomo hév, felpuffadást, fölösleges savképződést és a görbeos fájdalmakat megszünteti **Dr. Rosa gyomor balzsama**, Fragner B. gyógyszerárától, Prágában.

ÓVÁS! A csomagolás minden része a törvényileg bejegyzett védjegyet viseli.

Főraktár:

FRAGNER B. csász. és királyi udvari szállító gyógyszerára ::
„A Fekete sashoz.” PRAGA. Kleinseite Nr. 203.

Naponkénti posta küldés. Neruda-gasse szárn.

1 egész üveg 2 kor. 1 fél üveg 1 korona.
Póztán a pénz előleges bekladásával 1.50 korona, egy kis üveg 2.80 korona egy nagy üveg, 4.70 korona 2 nagy üveg, 8.—korona 4 nagy üveg, 22 korona 14 nagy üveg küldök frankó az osztrák magyar monarchia minden állomására.

Raktáron Ausztria és Magyar-ország gyógyáráiban. 7163

Egy 2 középiskolát végzett 14 éves
ügyes fiu
nyomdász-tanulónak
felvétetik.

Cipő-ülönlegességek
Amerikai, Angol és
Francia fagonban ::

Kutányi J., Arad,
Vörösmarty-utca 1. sz. Telefon 335.

Sárcipő (Galoschni)
nyé'v és anólkül
Férfi 6 kor. Női 5 kor.

Szabott árák.

Óriási választék hócipőkben
Kutányi J., Arad,
Vörösmarty-u. 1. Telefon 335.

Valódi teveszór comócipő.

Férfi 5 kor. Női 4 kor. Gyermekek 3 kor.
kapható

Kutányi J., Arad,
Vörösmarty-u. 1. Telefon 335.

Világhírű Hazelwood amerikai czipők

egyedüli lerakata 16 K., 20—24 K. árban
Kutányi J., Arad,
Vörösmarty-u. 1. Telefon 335.

Telefon 335. Cipőim kenyelmesek mivel azokat Telefon 335.

Kutányi J., Arad,
Vörösmarty-u. 1. sz. veszem.

Tájékoztató cipőrendelésnél

Írásbeli rendelésnél elegendő, ha papírlapra rá-
lépve a láb körvonalait
irronnal megjelöljük, mint
az ábrán látható.

KUTÁNYI J., ARAD,
Vörösmarty-utca 1. sz. Telefon 335.

Következő
ujdonságok
érkeztek
KERPEL IZSÓ
100,000 kötetes
kölcsonkönyvtárába

Keffka M. Szinek és évek, Maupassant G.: Egy élet, Borsszem Jankó naptára 1913. évre, Biró L.: Sárga Liliom, Biró—Lengyel: A cárnő, Földes J.: Feketeország, Böldi J.: A gyanus király, Szomaházy J.: Baccarat, Karinth F.: Görbe tükör, Ohnet Gy.: Halál Bonapartera, Formont M.: Az üres szoba, Biró L.: Rablólovag, Alba Nevis: Adámok, Évák, Gábor A.: Pesti siránkok, Krudy Gy.: Francia kastély, Gró J.: Nobel Árpád kalandjai, Snaith G.: Fitzné, Croker M. B.: Asszony a bakon, Daudet E.: Az élet sodrában, Voss S.: A költő és az asszony, Tolsztoj L.: Hadzi—Murát, Bodkin D.: Beck Pál, Bang. Úton, Potapenko: Egy család története, Kálnoki I.: Igen Czenczi, Dumas: Napoleon élete, Tabéry G.: A néma harc, Baret A. W.: A towerhi'li titok, Lázár J.: Betulia virága, Karinth F. Esik a hó, Herceg F.: Álomország, Szomor D.: Györgyike drága gyermek, France Anatole: Pinguinek szigete, Bródy S.: Imre herceg, Csehov: Az orvos felesége, Koronghy D.: Diadalének, Szemere Gy.: A hazátlanok.

Németben: Glyn E.: Seine Stunde, Schubin O.: Heil dir im Siegerkranz, Anzengruber L.: Die Kameradin, Strindberg A.: An offener See, Bernhard O.: Adelheid Rolands Schicksal, Voss R.: Die Herzogin von Plaisanze, Werner. E.: Weg des Schicksals, Hartwig G.: Wenn du mich liebst, Jugendträume, Die goldene Gans, Stacpoole V.: Die letzte Karte, Schweriner O.: Mit versiegelten Orders, Herkog R.: Die Burgkinder, Raff H.: Der Nebelreiter, Scheider M.: Zwei Ehen, Georgy E.: Die Erlöserin, Hardt E.: Die lieben Nächsten Brandenfels H.: Das Kuckrucksel, Glyn E.: Der Liebesroman einer Königin, Selmer G.: Der Inspector auf Liltala, Hauptmann H.: Wer bin ich? Klinkowstroem: Der Schatz im Grossen Bären, Gagern—Rospoth: Der Roman einer Hofdame, Lux A.: Grillparzers Liebesroman, die Schwestern Fröhlich, Warner A.: Leslie und ihr Verehrer.

Kölcsondíj havonként 1 korona 40 fillér vagy kötetenként fizetve 10 fillér.

Vidéki bérlők is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek.

A zenemű-kölcsontárba is meglepő újdonságok érkeztek.

Zenekölcsontári díj havi 2 kor., vagy füzetenként 20 fill.

Legujabbak: Nádor: Vitézi románc, Simkó: Szekeres katona, Dr. Kárpát: Esüsttükros kávéházba, Fischer: Ici—pici nő! Fehér: „Mon Idole” Kálmán: Der Zigeunerprimás Jarnó: Tengerész Kató, Eysler: Bum, — bum polka, Darowsky: Lány, angol lány! Vincze: A limonádé ezredes, Zerkovitz: Sokszor ugy szeretnék sirni. E. Eysler: Der Frauenfresser.

Egyes könyvek és egész könyvtárak vétele; könyvtárak kiegészítése és berendezése

KERPEL IZSÓ,

könyv-, zenemű és papírkereskedés Aradon

979—1912. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke kefeárúk szállítása iránt folyó év november hó 18-án d. e. 10 óra-kor árlejtést tart.

Kikiáltási ár:

1 drb. szoba seprő lófark szőr-ből 1 kor. 28 fill., 1 drb. csiszoló gyökérkefe nyélbe való 96 fill., 1 drb. kőműves meszelő 8. sz páron-ként 96 fill., egyes meszelő kis fába (kravatti 6017) 90 fill., kemence fenyező kefe lőszőrből 1837 26 fill., kézi porló kefe (barwisch) 83 fill., fenyőnyél 4 méter hosszú 39 fill., fenyőnyél 2 m. hosszú 13 fill., fal-porló kefe sörtéből 8037. 1 kor. 16 fill., lókefe farkszőrből 1 kor. 28 fill., suroló kezikefe nagy 24 fill., lődörzsölő kezyü lófark-szőrből 77 fill., suroló kézi kefe kicsi 15 fill., kemence kenőkefe kicsi 51 fill., festő ecset 6 számú 10 fill., festő ecset 8 számú 15, festő ecset 10 számú 32 fill., egy utcai seprőgép újbóli bekötése 81 kor. 68 fill., sárkefe 15 fill., nagy gyökérkefe 2 kor. 88 fillér.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 10 százaléka készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt venni csakis írásbeli ajánlatokkal lehet.

Az írásbeli ajánlatok lezártan, nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1912. évi november hó 4-én tartott üléséből.

A gazdasági szék.

25341—912.

Hirdetmény.

Az 1912. évi október hónapban engedélyezett italmérések várható forgalmáról az aradi m. kir. pénzügyőri biztosság által küldött összeírási jegyzék 29 drb. ívét az állami jövedékről szóló 1899. évi XXV. t-c. 17. §-a és az erre vonatkozó utasítás 17. §-a értelmében 1912. évi november hó 4-től számított 8 napra a városi fogyasztási adó felügyelőségénél közszemlére azzal tesszük ki, hogy azokat az érdekelték névszerint: Plank Pálné, Ungár Jenő, Erbeszkern János, Bakó János, Kalmár Endre, Wittenberger Árminné, Kohn László, Bauer Mihály, Susa Lajosné, Kereszturi Mihály, Kaiszer Lipót, Faragó Pálné, Friedlich Lajos Frey János, Török Andor, Palma János, Szokolczay Sándor, Buday Mihály, Ruzs Ferencné, Havancsák József, Bécsy Gábor, Babó Károly, Marosy Gerson, Gollfried és Zeiner, Krempelesz Károly, Stern Ferenc, Lunyacsék Anna, Czitrom Józsefné, Pakurár András, Szabó Sándorné és Mayer Józsefné, kik italméresi engedélyt kaptak, nemcsak megtekinthetők, hanem az azokban kitüntetett forgalmi adatokra nevezve egy nevezettek, mint az aradi kereskedelmi testület és az ipartestület is nyújthatnak be a fentebb jelzett idő alatt a városi fogyasztási adó felügyelőségénél, észrevételeket.

Arad, 1912. október hó 31.

A városi tanács.

FONTOS ÉRTESÍTÉS!

Óriási készletünk teszi lehetővé, hogy elsőrangú amerikai cipőkülönlegeségeinkben minden láb megtalálja a helyes méretű és a láb alkatának megfelelő formájú cipőt. Egy kísérlet mindenkit meggyőzhet ennek valódiságáról, annál is inkább, mert meg nem felelő cipőket mindenkor kicserélünk.

KÉRJE ÁRJEGYZÉKÜNKET
S A MÉRTÉKVÉTELI UTASÍTÁST!

AMERICAN SHOE COMPANY Ltd.

Központi főüzlet:

Budapest. IV. Kigyó-tér 1. Királyi bérp.

Üzletek:

V. Dorottya-u. 6. Erzsébet-körut 42.

Debrecen: Piac-u. 44.

Zagreb: Ilica 22.

5963

Magy. kir. szab. osztályosorajáték.

Az 1912. november 21. és 23-án kezdődő

XXXI. sorsjáték

I. osztályának

huzására szóló sorsjegyek nálam már kaphatók.

Az eredeti árak a következők:

$\frac{1}{1}$ sorsjegy 12.— korona || $\frac{1}{4}$ sorsjegy 3.— korona
 $\frac{1}{2}$ " 6.— " || $\frac{1}{8}$ " 150 "

Sorsjegyek dus számválasztékban kaphatók, többek közt a következő számok

99351	99358	99364	99375	11956	11975	36051
$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{4}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$
36060	36051	55801	55810	55824		
$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$		

Az 1903. július 15-én eszközölt huzás alkalmával az általam eladott

36051. szám tizenötezer

koronát, az 1905. évi április hó 15-én eszközölt huzás alkalmával az általam eladott

36053. szám ötezer koronát és az 1906. évi február hó 14-én eszközölt huzás alkalmával az általam eladott **99354. szám tizezer** koronás

nyeremények. Ezekon kívül számos 2000, 1000 és 500 kor. nyereményeket fizettem ki.

WALLFISCH ÁRMIN

bank- és váltóüzlete Aradon. 7172

Alapított 1875. évben. Helybeli és megyei telefonszám 129.

Vidéki megrendelések pontosan eszközölkötenek.

Bérbeadó bolt helyiség.

Az összes jogokat élvező vegyeskereskedés azonnal

bérbe adatik.

Értekezés a helyszínen, cím

Petruca Antal

vegyeskereskedő **BOK-SZEG** Arad vm. Telefon szám 7. 7409

765—1912. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a Szent Antal utca Schoae csatornájának elkészítése iránt f. év november hó 11-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár: 2000 korona.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt venni csakis írásbeli ajánlatokkal lehet.

Az írásbeli ajánlatok lezártan nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1912. évi november hó 4-én tartott üléséből.

A gazdasági szék.

Műhely áthelyezés!!

Cipész iparos urakat értesítem, hogy

cipőfelsőrész készítési műhelyemet

Szabadság-tér 12. szám alól

Rákóczi-u. 7. sz. alá helyeztem át.

Elvállalok és leggyorsasban készítek minden kivitelű felsőrészeket legjutányosabb szabott árak mellett.

További szives pártfogást kérek

Nagy István.

23181—1912. kb. sz.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy a nagyméltóságú m. kir. keresk. miniszter ur 75845/VI.—D—1912. sz. rendeletével megengedte, hogy Arad állomáson kirakott áruknak a pályaudvarról való elfuvarozása, valamint a cukorrépa küldeményeknek a pályaudvarra való befuvarozása és a rakodással felmerült munkálatok további elhatározásig vasárnapokon is egész napon át minden további korlátozás nélkül végezhetők.

Arad, 1912. évi október 31.

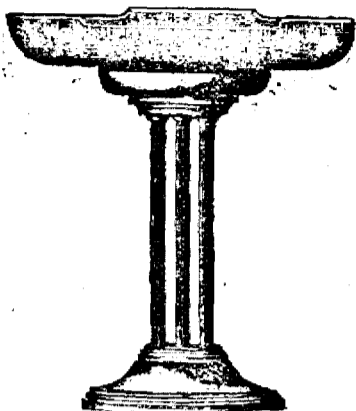
Greén, s. k.
h. főkapitány.

Alkalmi eladás! Kiköltözés miatt

összes raktáron levő áruk mai naptól rendkívül olcsó árakban lesznek elárusítva

FISCHER MÓR üveg, porcellán, lámpa és diszműáru üzletében
Aradon, Andrássy-tér 20. szám alatt.

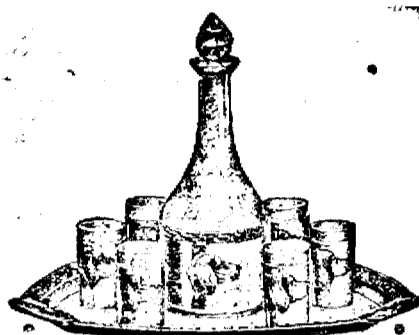
7228

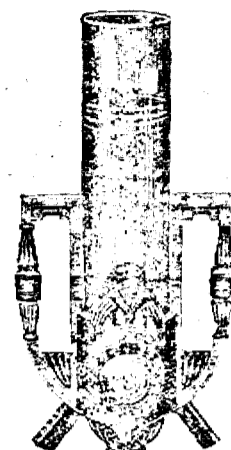
Chinaezüst gyümölcs-állvány (Aufsatz) kristály üveggel K 9-60

Elsőrendű chinaezüst 6 személyes teakészlet belül aranyozva K 96

6 személyes chinaezüst likőr service K 28

Chinaezüst virágváza csiszolt üveggel K 9

Finom csiszolt poharak, boros 10, vizes 12 fillér. Kérem kirakataim és üzletben levő feltűnő olcsó áraim megfigyelését. Legnagyobb képkeretezési műhely. Petroleum- és villanycsillárokból nagy választék. Telefon 568.

Szalkai Arminné
hímző- és fehérnemű üzlete
Arad, Weitzer János-u. 3.

Női-, férfi- és gyermek kelen-
gyék készítése rövid idő alatt a
legfinomabb hozzávalókkal, első-
rendű kivitelben készülnek. 5288

**Színes és fehér hímzé-
sek, ugyiszintén fehér-
nemű varrások olcsó
árban készülnek.**

**Hímzett madeira vászon
zsebkezdők nagy vá-
lasztékban 160 fill-
lérért kaphatók.**

**Hímző és fehérnemű-
varró leányok fizetés-
sel felvétetnek.**

Aradi Ipar- és Népbank pénzváltó üzlete

Fehér Kereszt szálloda épület. Telefon-szám 100.

Osztálysorsjegyek

a folyó évi november 21-én kezdődő húzáshoz nagy szám választékban már kaphatók.

Ajánljuk a következő szerencseszámokat:

4288	8799	13233	34645
4272	12678	13236	52941
53956	53951	65104	65109
65117	65122	91753	91770

Eredeti árak:

Egy nyolcad K. 1.50, egy negyed K. 3.—,
egy fél K. 6.—, egy egész K. 12.—
A fenti számok kizárólag csak nálunk kapható.
Vidéki megbízások azonnal és portómentesen
ellintéztetnek.

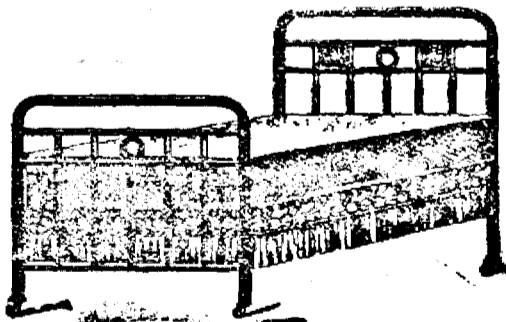
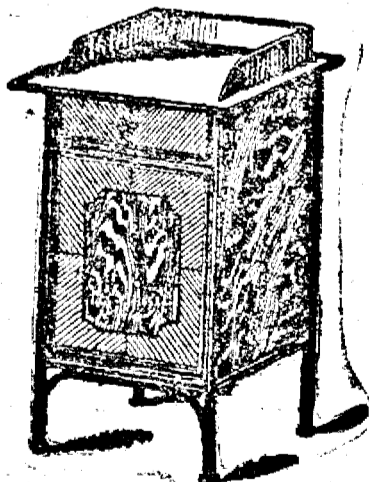
A nálunk vásárolt 12698. számú osztálysorsjegy 600.000 koronát, a 13232. számú f. évi április 10-én 20,000 koronát és a 34642. számú f. évi április 12-én 10,000 koronát nyert. Ezenkívül számos 5000, 2000 és 1000 koronás nyereményt fizettünk ki szerencsés vevőinknek.

Aradi Ipar- és Népbank pénzváltó üzlete.

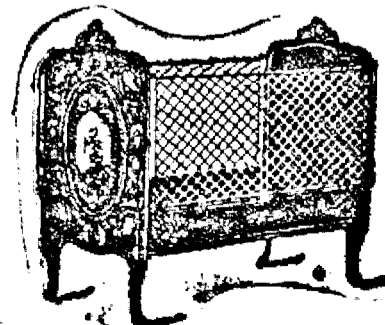
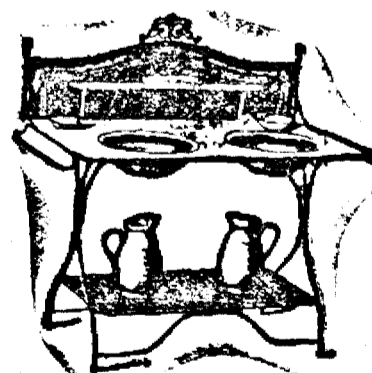
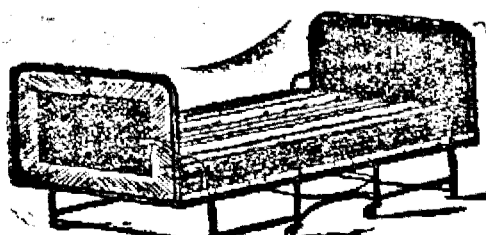
Alaptőke 5,250.000 kor, Tartalékalapok 2,000.000 koronán felül.

Elad és vesz: értékpapírokat, sorsjegyeket, ércpénzeket stb. — Betéteket elfogad takarékbetéti könyvecskékre és folyó (cneque) számlára. Előlegeket nyújt érték-papírokra. Kiállít utalványokat és hitelleveleket az összes külföldi piacokra. Iger-vényeket kiállít minden húzásra. A magyar királyi szabadalmazott osztálysorsjáték főelárusító helye. 7248

Iroda: Karolina-utca sarkán.

5858

Raktár: Karolina-utca sarkán.

Ma már az urközönség találkozó helye

3463

RÓNA JENŐ

cégnél, a hol pipere, illatszer, bőr-diszmű-
áru és minden e szakmához tartozó cikke-
ket olcsón szerzik be.

Andrássy-tér 18.

Városi és megyei telefon 233.

Arad-hegyaljai h. é. motoros vasút menetrendje.

Érvényes 1912. november 1-től.

Arad-Györök-Pankota						
Kilomet. távols.	Állomások	Sz.V.	Sz.V.	Sz.V.	Sz.V.	Sz.V.
		2 II. III.	4 II. III.	6 II. III.	8 II. III.	10 II. III.
—	Arad-Radnai Ind.	5-00	8-10	11-20	2-30	6-10
2	Uj-Mikélaka...	5-05	8-15	11-25	2-35	6-15
3	Mikélaka ...	5-08	8-19	11-29	2-39	6-18
7	Óthalom ...	5-20	8-30	11-40	2-50	6-30
12	Mondoriak ...	5-30	8-40	11-50	3-00	6-40
13	Mondorlat-Calesér ...	5-34	8-44	11-54	3-04	6-44
13	Maroscsicsér ...	5-37	8-47	11-57	3-07	6-47
17	Szabadhely ...	5-47	8-57	12-07	3-17	6-57
23	Györök ...	6-10	9-20	12-30	3-40	7-20
24	Aradkövi ...	6-15	9-25	12-35	3-45	7-25
27	Kovácsi ...	6-24	9-34	12-44	3-54	7-34
31	Liváda ...	6-38	9-48	12-58	4-08	7-48
36	Világos ...	6-53	10-03	1-13	4-23	8-03
39	Galsa ...	7-08	10-18	1-28	4-38	8-18
41	Muzska ...	7-08	10-18	1-28	4-38	8-18
45	Pankota ... érk.	7-20	10-30	1-40	4-50	8-30

Pankota-Györök-Arad					
Állomások	Sz.V.	Sz.V.	Sz.V.	Sz.V.	Sz.V.
	1 II. III.	3 II. III.	5 II. III.	7 II. III.	9 II. III.
Pankota ... ind.	4-50	8-00	11-10	2-20	6-00
Muzska ...	5-00	8-10	11-20	2-30	6-10
Galsa ...	5-08	8-18	11-28	2-38	6-18
Világos ...	5-20	8-28	11-38	2-48	6-30
Liváda ...	5-30	8-38	11-48	2-58	6-40
Kovácsi ...	5-38	8-48	11-58	3-08	6-50
Aradkövi ...	5-48	8-58	12-08	3-18	7-00
Györök ...	6-10	9-20	12-30	3-40	7-20
Szabadhely ...	6-24	9-34	12-44	3-54	7-34
Maroscsicsér ...	6-34	9-44	12-54	4-04	7-44
Mondorlat-Maroscsicsér ...	6-37	9-47	12-57	4-07	7-47
Mondoriak ...	6-41	9-51	1-01	4-11	7-51
Óthalom ...	6-51	10-01	1-11	4-21	8-01
Mikélaka ...	7-02	10-12	1-22	4-32	8-12
Uj-Mikélaka ...	7-06	10-16	1-26	4-36	8-16
Arad-Radnai-rt érk.	7-10	10-20	1-30	4-40	8-20

Györök-M.-Radna.					
Állomások	Sz.V.	Sz.V.	Sz.V.	Sz.V.	Sz.V.
	102 II. III.	104 II. III.	106 II. III.	108 II. III.	110 II. III.
Arad (1) ... ind.	5-00	8-10	11-20	2-30	6-10
Pankota (1) ... ind.	4-50	8-00	11-10	2-20	6-00
Györök pálytér ... ind.	6-10	9-20	12-30	3-40	7-20
Ménas ...	6-18	9-28	12-38	3-48	7-28
Pálos ...	6-25	9-35	12-45	3-55	7-35
Pálosbaracka ...	6-32	9-42	12-52	4-02	7-42
Radna ... érk.	6-41	9-51	1-01	4-11	7-51
	7-00	10-10	1-20	4-30	8-00

M.-Radna-Györök.					
Állomások	Sz.V.	Sz.V.	Sz.V.	Sz.V.	Sz.V.
	101 II. III.	103 II. III.	105 II. III.	107 II. III.	109 II. III.
Radna ... ind.	5-10	8-20	11-30	2-40	6-20
Pálos-Baracka ...	5-29	8-39	11-49	2-59	6-39
Pálos ...	5-37	8-47	11-57	3-07	6-47
Ménas ...	5-46	8-56	12-06	3-16	6-56
Györök pálytér érk.	5-53	9-03	12-13	3-23	7-03
	6-00	9-10	12-20	3-30	7-10
Pankota (1) ... érk.	7-20	10-30	1-40	4-50	8-30
Arad (1) ... érk.	7-10	10-20	1-30	4-40	8-20

5280-1912. pm.

Hirdetmény.

Chirke Vilmos th. b. tag elhalálásával az I. kerületben megüresedett th. bizottsági tagsági hely választás útján leendő betöltését Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottság 25618/734-1912. szám alatt kelt határozatával elrendelte.

A megválasztandó bizottsági tag megbízatása 1913. évi december hó 31-ig terjed.

A választás napja 1912. évi november hó 17-ike. A választás d. e. 9 órától d. u. 4 óráig fog megtartatni. A szavazás titkos, szavazólapok útján történik.

A választás helye a városháza délkeleti földszinti kisterme. A választás elnöke dr. Steinhard Mór, helyettese dr. Priegl István jegyzője: dr. Angel István.

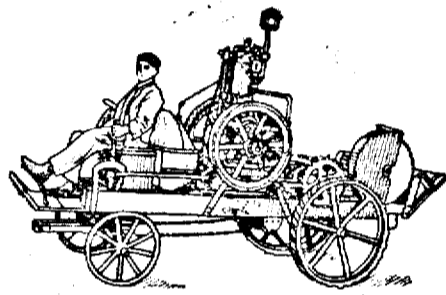
Az I. kerületbe a következő utcák tartoznak:

Andrássy-tér, Árpád-tér, Asztalos Sándor, Aczél Péter, Besze János-utca, Bocskay-tér, Boczkó-utca, Boros Beni-tér, Csernovist Péter, Chorin Aron, Damjanich, Eötvös-utca, Erzsébet királyné-körút, Fa-utca, Falerakóhely, Farkas, Hajó-utca, Hal-tér, Háromveréb-, Hunyadi utca, József főherceg ut, Jókai-tér, Könyök-utca, Luther-utca, Maros-utca, Gróf Apponyi Albert-ut, Ovár-tér, Petőfi-, Radnai, Simonyi-utca, Szabadság-tér, Szél, Szekeres, Szent Pál, Tabajdy Károly, Tehén (belváros), Téli, Thökoly-Imre-utca, Városház-tér, Vörösmarty, Zoltán-utca, Aradvár.
Arad, 1912. évi október hó 26.

Varjassy,
polgármester.

Kovács Soma és Társa Arad

Mc. Cormick chicagói és Kühne mosoni gépgyár
vezérképviselete.

7061

Fűrészelő motorok!

Benzin, szivógáz, nyersolaj és elektromotorok
gyári raktára.

Csőd-tömegeladási hirdetmény.

Alulírott csőd-tömegeladónak az állandó csödválasztmány határozata folytán ezennel közhírré teszem, hogy vb. Matyugáné sz. Glonek Johanna aradi közadós csőd-tömegéhez tartozó és a csődleltár 1-1174. tételei alatt 12065 korona 23 fillér beszerzési árban és 8514 korona 30 fillér becsértékben felvett vászonárak ajánlati árverésen eladatnak.

Felhívom a venni szándékozókat, hogy a fenti becsértéknek megfelelő 10 százaéknyi bánatpénzzel ellátott zárt írásbeli ajánlataikat 1912. évi november hó 21. napjának déli 12 órájáig nálam nyújtsák be.

Az ingók közbenjöttöm mellett bármikor megtekinthetők. Vevő köteles a vételárat és a vételár után a harmadfoku illetéket az eladás után 3 nap alatt kezemhez készpénzben lefizetni és az ingókat ugyanazon időn belül átvenni.

A választmány a beérkezett ajánlatok felett 1912. évi november hó 21-én délután 3 órakor dr. Mittler Izidor választmányi elnök irodájában Aradon tartandó ülésen főg határozni olyképp, hogy először szóbeli árverést tart s azután az írásbeli ajánlatokat bontja fel, fenntartván magának a jogot a beérkezett ajánlatok közül bármelyiket elfogadni, valamennyit visszautasítani s esetleg az ingókat más módon értékesíteni.

Ha a vevő a fenti árverési feltételeknek eleget nem tenne, úgy bánatpénzének elvesztésén felül a megvett ingók a vevő kárára és veszélyére fognak értékesítettetni.

Sem a tömegeladónak, sem a választmány nem vállal szavatosságot az eladásra hirdetett ingók minősége, mennyisége, értéke és ugyanazonosságáért.

Arad, 1912. évi november hó 4.

Dr. Bóns Károly
ügyvéd, tömegeladónak.
Arad, Boros Béni-tér 4.

7390

Semmi sem pótolhatja!

Bendalin

legjobb folyékony káyhazúst - festéket.

Nem pattan le vörösre izzott káyhákról sem, hanem kihűlésük után ismét szép ezüstfényü marad

Nem robban!
Használatban rendkívül kiadós. Kapható: Steinitzer N., Repin Károly cégeknel.

Egyedüli gyárosok: **Georg Benda Lutz-Werke** bronz festékgyár Wien, Traismauer, Nöe. Prag.

5676

Ablakredők

Valódi amerikai önműködő ablakredőnyök gyári rakfára.

Gyermekkoszik

legutányosabb árakban kaphatók:

Zimmermann Ignác

norinbergi, díszmű és játéka-ru üzletében 1873

ARAD, Szabadság-tér 21

Vizcsepp nagyító üvegen át nézve.

Egy tüdőbajos egyén tüdejéből vett csepp folyadék — harmadnapra halála után — a lentebbi ábrázaton feltüntetett microbokat foglalta magában.

A Goudron-Guyot megöli ezen microbokat, úgy a vízben, mint a tüdőben.

6861

Körülbelül harminc évvel ezelőtt sikerült Guyot H.-nak a híres párisi gyógyszerésznek a kátrányt feloldhatóvá tenni. Kapható minden gyógyszerertárban „Goudron-de-Guyot” név alatt egy sűrű kátránykivonat, mely vízben feloldva tiszta és hatásos kátrányvizet szolgáltat. Elégséges étkezésnél egy pohár vízbe, avagy más italba 1—2 kávé kanálnyi „Goudron-Guyot”-ot keverni.

A „Goudron-Guyot” rendes használata abban érvényesül, hogy rövid időn belül meggyógyítja a legmakacsabb hurutot és a már meggyökeresedett gögsippnyuladást is. Előfordult azonban az az eset is, hogy kifejlődött tüdőbajnak is elejét vette, amennyiben megakadályozza a tüdőgümö felbomlását és a bacillusok szaporodását meggátolja. Bnnél egyszerűbb és erősitőbb szert nem is lehet előállítani.

Ha alkalom adtán az eredeti „Goudron-Guyot” helyett más gyártmány lenne Önöknek ajánlva, ne bízzanak benne, mert az ily gyártmány csak hasonhajtás miatt kerül forgalomba. Bihanyagolt tüdőbaj, hurut, csúzláz és fuladás ellen mulhatatlanul szükséges a valódi Goudron-Guyot. Norvégiában növényi tengeri fenyőfa különlegességéből készül és a feloldható kátrány feltalálója saját gyártmánya. Ez a tény legyen elégséges annak elismerésére, mennyivel hatásosabb az eddig produkált szerekhez képest. Tévedés elkerülése végett figyeljünk a védjegyre. A valódi „Goudron Guyot”-ra nagy piros betűkkel violet, zöld és piros alapon, keresztelve, van a Guyon név kitéve és ép így a cím: Maison Frère, 19. rue Jacob, Páris.

A gyógymód nem kerül 10 fillérről többre naponként és használ. U. J. Azon személyek, kik a kátrányt megszokni nem bírják a „Goudron-Guyot”-ot „Capsules-Guyot”-tal helyettesíthetik. 2—3 pasztillával étkezés után, az előbbi gyógymóddal hasonnemű eredményt érni el. Étkezés előtt, avagy közben ezen kapszulák könnyen emésztődnek, a gyomorra a legjobb hatást gyakorolva, az egész szervezet általános jólétét meixdítják elő.

A valódi „Guyot” kapszulák fehérek, melyek mindegyikén a Guyot név van fekete betűkkel rányomtatva.

Raktár: Maison Frère, 19. rue Jacob, Páris és az állam összes gyógyszerertáira. Kapható Aradon: Fűlde Kelemen, Hajós Árpád, Vojtek Kálmán, Rezenyay Mátyas gyógyszerertáraknál és minden jó gyógyszerertárban. Nagyban Arad és vidékének: Vojtek és Weisz.

NEM HANGZATOS REKLÁM

a cél, mert mindenki meggyőződhetik arról, hogy

MAUTNER R.

olcsó áruházában ARAD, Hunyadi-utca 1. sz.

az őszi idény beálltával szenzációs olcsó árak mellett kaphatók a legfinomabb angol női kostüm kelmék, férfi szövetek, valódi rumburgi vásznak, damaszt asztalneműek, barchetok, szőnyegek és összes e szakbavágó cikkek. — Üzleti órák: Reggel 7—12-ig délután 1/2-től 1/8-ig.

Legfájdalmasabb tyúkszemétől

is 3 nap alatt mindenki megszabadul a Hajós-féle „ANAGALLIN” használata által. Kezelése igen egyszerű, nem piszkít, nem ragadós. A beszerzésnél vigyázni kell az „ANAGALLIN” szóra.

Ára használati utasítással együtt 70 fill.

Poloskák

kiirtása a legsikeresebben és teljesen csak a „Phenolsav”-val eszközölhető. A butorokat nem rontja, még a petéit is kiirtja.

Ára egy üvegnek 70 fillér.

Legjobb fekete Hajfestő

„KRELOGEN”. Egy pár perc alatt bármely hajjal vagy bajuszt a legszépebb állandó fekete színre lehet festeni anélkül, hogy a színt le lehetne mosni. Ára 2 korona.

Legjobb, legmegbízhatóbb amerikai gummi óvszer

ma már csak egyedül a „NITEB” 6 drb. egy eredeti fémdobozban 2 kor.

Fenti szerek kaphatók az egyedüli kőszitőnél: Hajós Árpád gyógyszerertárban ARAD, Anúrássy-tér 25. sz. a szegyházzal szemben.

Ha finom Teát, Rumot óhajt forduljon Vojtek és Weisz-céghez Aradon.

Teák.		Rumok.	
	Kor.		Kor.
1 csom. igen fin. keverék	— 50	1/2 lit. üv. „Hungaria”	1.10
1 „ „ „ „	1.—	1 „ „ „	2.20
1 „ „ „ „	2.—	1/2 „ „ „ Jamaica II.	1.80
1 „ fin. keverék 1/4 k. ó	2.50	1 „ „ „ II.	2.60
1 „ „ törmelék	— .40	1 „ „ „ I.	1.80
1 „ „ „	— .80	1 „ „ „ I.	3.60
1 „ „ „ kiló	7.—	1/2 „ „ „ fortior.	2.70
1 „ Popoff-féle 4 sz.	7.—	1 „ „ „ „	5.40
1 „ „ „ 6 „	5.50	1/2 „ „ „ „ antiqu.	8.70
1 „ „ „ 8 „	4.50	1 „ „ „ „	7.40

Postai megrendelések naponta pontosan eszközöltetnek.

701

! Kérem a cégre figyelni !

CSIPKE ÁRUHÁZ

Telefon 932.

ARAD

Telefon 932.

Csak Asztalos Sándor-utca 4.

Következő olesón beszerzett áruk kerülnek eladásra. Ezen áruk mind jó és tartós minőségűek. KÉREM MEGGYŐZŐDNI KÉNYSZER VETEL NÉLKÜL!

Reform fűzők I. minőség ... K 5.20
 Reform női trico nadrág
 minden szín... .. K 2.40
 Selyem blousok K 7.—
 Selyem taft aljak ... K 7.—11.—
 Luster és kloth aljak dupla
 fodor... .. K 3.—
 Női ingek R schiffon K 1.60
 Női nadrág R schiffon ... K 1.80
 Férfi ingek R schiffon ... K 1.98
 Férfi háló ingek I. minőség K 2.60
 Férfi alsó nadrág Köpper I. K 1.60
 Férfi alsó nadrág franci
 szabás I. K 2.80
 Férfi zephir ingek, gyönyörű
 színek K 2.80
 Zephir turista ing remek kiv. K 2.50
 Női harisnya 3 pár K 1.—
 Női flor harisnya I. minőség
 3 pár K 2.40
 Selyem harisnyák minden
 színben K 4.—
 Férfi szokni csikos 3 pár K 1.20
 Gyermek patent harisnya... K—30
 Esőernyők férfi és női ... K 2.80
 Férfi nyakkendők selyem... K—30
 Nadrágtartók minden szín K—70
 Férfi gallér I. minőség ... K—12
 Férfi kézelő I. minőség ... K—40
 Battist mieder védők K—60
 Are fátyolok minden szín... K—30
 Női nyilas harisnya K—76
 Lack övek tiszta bőr K—70
 Battiszt női zsebkendők ... K—20
 Himzett női zsebkendők ... K—50

Himzett női ingek I. minőség K 3.—
 Csipke és betétek meterje... K—02
 Csipke szövetek 50 fillértől
 Csipke gallérok 70 fillértől
 Ruhadiszek minden kivitelben
 Széles selyem szalagok min-
 den színben meterje ... K—60
 Női glace kesztyű I. minőség K 1.70
 Női glace kesztyű feh. hosszú K 3.60
 Selyem kesztyűk hosszú ... K 3.—
 Svéd imitált rövid kesztyű ... K—70
 Valódi svéd kesztyű sárga ...
 és fehér rendes K 2.20
 Férfi glace kesztyű színes K 1.80
 Mesalin selymek K 2.—
 Taft selymek K 1.50
 Férfi szarvasbőr kesztyű bélelt K 2.40
 Férfi Glacé kesztyű bélelt... K 2.20
 Női " " " " ... K 2.20
 Selyem gallér védők K—70
 Férfi alsó tricok jäger... .. K 1.80
 Férfi nadrág jäger K 1.80
 Férfi szokni jäger... .. K—60
 " " " Ia K 1.30
 Gyermek Jäger tricok
 Flanel alsó szoknyák minden
 színben K 2.40
 Női kötött sapkák... .. K 1.70
 Fiu tiroli nadrágok K 2.20
 Kötött női mellények tiszta
 gyapju K 2.40
 Plaid válkendők K 3.—
 Posztó gyermek kabátok
 minden színben... .. K 6.—
 Caracul gyermek kabátok... K 7.—

Azonkívül érkeztek nagy mennyiségben finom női fehérneműek, csipke ágytakarók, storok, draperiák, szőnyegek, téli kendők, finom csipke betétek és csipkeszövetek, modepolán himzések, zsebkendők, barchet pongyolák, barchet gyermek ruhácskák remek kivitelben.

Meglepő olcsó árak! —: Szörme áruk nagy választékban!

Tisztelettel: **CSIPKE ÁRUHÁZ.**

UJ ÜZLET! PINTEA ÉS KLEIN

cipő, kalap és uridivat áruháza
ARAD, Deák Ferenc-utca 4. sz. alatt
MEGNYILT!

5861

BÁNFY LAJOS
 Építészeti Irodája
ARADON
 Illés-utca 72/b sz. alatt

Tervez, épít, javít és elvállal kisebb-nagyobb építkezést felelősségteljes kivitelben, legolcsóbb áráért. Költségvetéssel és vállattervezéssel és végkísérlettel készítek díjmentesen szolgálók.

4698

Sokféle sóborszeszt

próbált már használni ön is és ha talán még se ért el hatást, úgy tegyen kísérletet a

„TURUL-SOSBORSZESZSEL“

mely minden néven nevezendő külső bántalmakat hátfájást, bágyadságot gyöngeséget, reumát, ischiást, fül-, fog- és fejfájást stb. Egyszeri bedörzsölés után megszüntet, az idegeket megerősíti, belsőleg a gyomor-fájdalmakat, bélbántalmakat, hasmenést, nehéz légzést, szívbántalmakat, mellfájást megszünteti, ezáltal a közérzetet kellemessé teszi. Ára: kis üveg 44 fill., nagy üveg 1 kor. 20 fill. Kapható az egyedüli készítőnél:

WAJDITS GYÖRGY

„Turul“ gyógyszer-tárában, Kápolna- és Lipót-utca sarkán. Azonkívül minden gyógyszer-tárban, drogeriában és nagyobb fűszerüzletben.

3581

Ezelőtt

Bolezni Antal

féle cipő-üzlet Salacz-utca 2. sz. alatt megnagyobbítva, saját készítésű úri női és gyermek cipők raktára. Elsőrendű munka és anyagból állandó nagy választékban kaphatók. Mérték utáni rendelések a legújabb divat után pontosan készítenek. — Tisztelettel

Czernóczky M.

Krón Lénárd

építész és építőmester

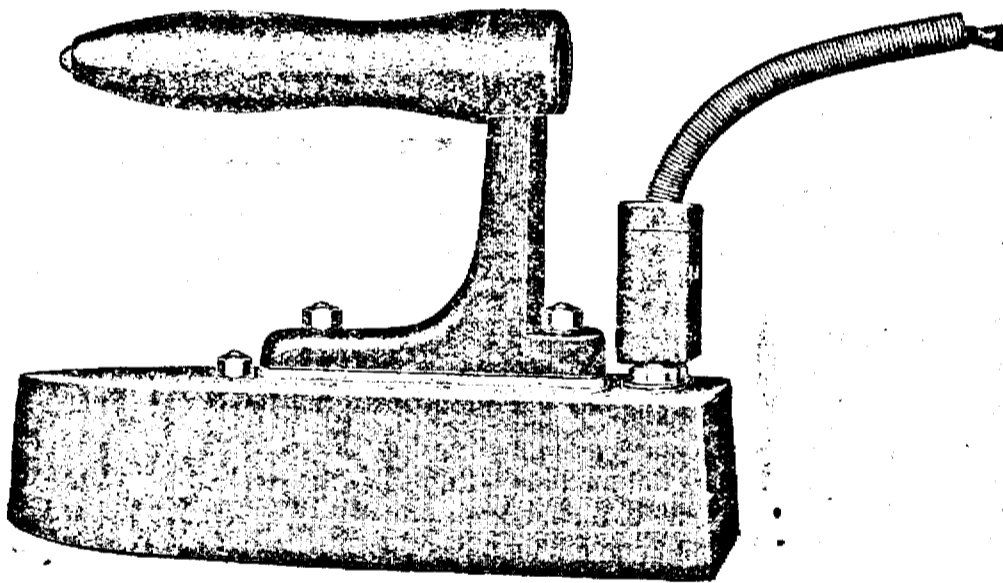
tervező és vállalati irodája

7249

Arad, Salacz-u. 6.

KÖLTÖZKÖDŐK FIGYELMÉBE.

Villany csillárok és választékban. Parkett tisztítók, porszívó gépek s villany motorok.

Villanyvasalók, villany főző edények olcsó áron kaphatók.

Kalmár József-nél

Arad, Salacz-utca 2. szám.

6499

UJ. MARGIT HAJFESTŐ.

Remekül fest világos valamint sötétbarnára, feketére, bármely haját, szakált, bajuszt, azonnal tartósan, lemoshatlanul minden nehézség nélkül, előkészület nem szükséges.

Az eljárás a legegyszerűbb, az eredmény a legnagyobb, nem kopik, nem piszkít, az eredetétől meg nem különböztethető csak egy üvegből áll, laikus is végezheti a hajfestést.

Artalmatlan
 nem tartalmaz ólmot
 nem tartalmaz ezüstöt
 nem tartalmaz rezet.

organicus vegyület

Ára 1 korona.

1505

Készíti:

gutori FÖLDES KELEMEN gyógyszer-tára ARADON.
 1 korona 50 fillér beküldése esetén bérmentve küldi.

Nem titok többé,

hogyminden hölgy a HAJÓS-féle

Aradi Ibolya-crémet

használja. Az arcot vakító fehérre varázsolja. Eltünteti mindentéle arctisztatlanságot egy csapásra.

420

Ára egy légeynek 1 kor., Ibolya tölgypor 1 kor. 20 fill. Ibolya szappan 70 fill.

Kapható a készítőnél: HAJÓS ÁRPÁD

A legkitünőbb hatású nyálkaidó köhögés és rekedtség elleni szer a Tussinál cukorka, ára egy nagy doboznak 60 fillér és a Tussinál tea á 1 doboznak 50 fillér. — Kellemes ízénél fogva bárki legszívesebben veszi be.

gyógyszer-tárában ARAD, Andrásy-tér 22. sz.

18072—1912.

Hirdetmény.

A közadók kezeléséről szóló 1883. évi XLIV. t.-c. 36. §-a értelmében közhírré tesszük, hogy az 1912. évre kivetett adók főkönyvi előírása befejeztetett, felhívjuk ennél fogva Arad szab. kir. város adózó közönségét, hogy adókönyvük átvétele, illetve meglévő adókönyvüknek a kivetett adók előírásával való kiegészítése végett november hó 5. től 8. nap alatt a városi adóhivatalnál annál inkább jelentkezzenek, mert igazolatlan mulasztás esetén 2—10 koronáig pénzbírsággal lesz büntetendő.

Arad, 1912. november 4.

A városi adóhivatal.

**Alkalmi vétel
és eladások****Ékszertervezésben**

arany és ezüstművekben, Arad legnagyobb óra- és ékszertervezője

Deutsch Izidor

Óra és ékszerész

Wetzer János-utca, Minorita-palota.

Zálogcédulák

arany és ezüstművek, gyémánt és brilliáns tárgyak a legmagasabb árban megvételnek vagy más tárgyra átcsereztetnek.
Telefon 488. Telefon 488.

28422—1912. kh. sz.

Hirdetmény.

Közhírré teszem, hogy a budapesti Technológiai Iparmúzeum jövő évi január hó 3-ától kezdve 7 héten keresztül a férfiruha-szabóság és a cipészipar köréből mestertanfolyamot rendez. E tanfolyam célja, mint eddig is volt, a szakmával foglalkozó iparosoknak oly képzettséget nyújtani, hogy azok a gyakorlati ipari életben üzletükkel minél jobban boldogulhassanak. Ezen a tanfolyamon intelligens, jó előadóképességgel, szakmájukban kitűnő jártassággal bíró és vándor vagy más rendszerű szaktanfolyamot végzett, tehát már megfelelően előképzett fiatalabb iparosmesterek és kivételesen 24 évnél idősebb segédek vehetnek részt. Tárgyai lesznek: a szerkesztő mértan elemi rajzzal, ipari számítan, emberanatómiai alapismeretek amennyiben az itt szükséges, áruismeret és ipari technológia, különös ipari könyvviteltan és az illető iparág szabászati rajza és kalkuláció.

Egy-egy tanfolyamra husz (20) hallgatót vesznek fel. A tanítás naponként 8—9 órára terjed. Tanítási díj nem lesz.

A kereskedelemügyi miniszter ezúttal a tanfolyamokra jelentkező iparosoknak a 20—20 kor. utiköltésén kívül (vidékieknek) egyéb segítyt nem nyújt, tehát csak olyanoknak ajánlatos részt venni, akiknek legalább 300 koronányi költsége a célra rendelkezésre áll. Jelentkezéseket az aradi Kereskedelmi és Iparkamara akár közvetlenül, akár az ipartestületek és Iparhatóságok útján legkésőbb folyó évi december hó 1-ig fogad el.

Arad, 1912. évi november hó 3-án.

Green, s. k.
h. főkapitány.**Nagymennyiségű**

maculatura
jutányosan eladó.

Ő csász. és Apost. kir. Felségének legfelső felhatalmazása folytán.

A közös katonai jótékony célokra szánt

XXIX-ik csász. kir. államsorsajáték.

Ez az Osztrák birodalomban egyedül törvényesen engedélyezett sorsajáték 21.146 készpénz nyereményt tartalmaz, 625.000 korona összértékben.

A főnyeremény **200.000** korona

A húzás 1912. december 19-én fog megtartatni.

Egy sorsjegynek ára 4 korona.

Sorsjegyek Wienben a csász. kir. Államsorsjátékok osztályánál, III. ker., Vordere Zollamts-strasse 7. sz. a., továbbá a lottógyűjtődégekben, dohánytözsékben, adó-, posta-, távirat-hivataloknál, vasuti állomásokon és váltóüzletekben stb. kaphatók. — Játéktervek sorsjegyvételére részére ingyen adatnak ki. — A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.

A csász. kir. lottójövedéki igazgatóság
(államsorsjátéki osztálya.)

6696

Hungária**Általános Biztosító Részvénytársaság.**

Budapest, IV. Károly-körút 2. sz.

(A Kossuth Lajos-utca sarkán.)

Részvénytőke 6,000.000 korona.

Elnök:

gróf Károlyi Imre.

Alelnökök:

malomszegi Elek Pál és báró Fejérvári Imre.

A választmány elnöke:

gróf Tisza Kálmán.

Tűz-, baleset-, szavatossági, élet- és népbiztosítás. Betörés-, jég-, üveg- és állatbiztosítás.

Olcsó díjak! Modern feltételek! Kartelen kívül!

25258—1912.

Hirdetmény.

Arad város kertészeti szabályrendelete a belügyminiszter által jóváhagyatván, annak intézkedései 1913. évi január hó 1-én életbe lépnek.

Ezen szabályrendelet értelmében a városi kertészet a gájl temető kivételével az összes városi temetők sirbeültetését, gondozását és locsolását elvállalni köteles. Az erre vonatkozó megrendelések elfogadásával a városi kertészet és Máté Ferenc, a felső temető gondozására kirendelt segédkertész van hivatva.

A megrendelés levelező lap útján is történhetik.

1913. évi érvénnyel, illetve a visszavonásig, a sirbeültetés díjait a következőkben állapítjuk meg: Sirhely elsőrendű beültetése 8 korona.

Sirhely másodrendű beültetése 6 korona.

Sirkert elsőrendű beültetése 30 korona.

Sirkert másodrendű beültetése 20 korona.

1 sirhely 1 évi gondozása és locsolása 4 korona.

1 sirkert évi gondozása és locsolása 14 korona.

Sirhely alatt 2—3 m² felületű sirhant, sirkert alatt 20—24 m² területű bármily számú sirhanttal bíró kert értendő.

Többszörös sirhelyért vagy 24 m²-nél nagyobb sirkertért aránylagosan magasabb díjak számíthatnak.

A gondozás és locsolás díjai 1 naptári évre értendők és azokban a rózsáknak betakarása és a növények fagyelleni megvédésével járó munka is beleértetik.

Arad, 1912. október 19.

A városi tanács.

621—1912. végr. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a tenkei kir. járásbírósnak 1912. évi Sp. 1045. számú végzése következtében dr. Pintia Aurél ügyvéd által képviselt Gál Ferenc javára Gabnai István ellen 28 korona s járulékaik erejéig 1912. évi július hó 17-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 1940 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: egy kanca lócsikóval, egy tehén, két drb. bika borju nyilvános árverésen eladottnak.

Mely árverésnek a kisjenői kir. járásbírósnak 1912. évi V. 206. sz. végzése folytán 28 korona hátralék erejéig Talpason leendő megtartására 1912. november hó 16-ik napjának délelőtti 11 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérnek, szükség esetén becsáron, alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Kisjenőn, 1912. évi október hó 20. napján.

Balaassa,
kir. bír. végrehajtó.

7496

Egy drótszörű kétéves foxterrier

és 1 sima 2 éves első díjakkal kitüntetve, róka és borz kotorékon, ugyszintén 3 drb. 6 hetes sima foxterrierkutyák valódi törzskönyvelt angol vér, helyszüke miatt

olcsón eladó.

Ugyszintén legfinomabb éjjel-nappal gyönyörűen

éneklő valódi **harzi kanárik** (1912. évben díjazva) **eladók** 8 koronától feljebb. 8356

ZIMMERMANN JÁNOS nál Arad, Deák Ferenc-utca 17. sz.

Üzletáthelyezés.

Értesítjük a n. é. közönséget, hogy **liszt- és terményüzletünket**

folyó hó 15-től kezdve **Boros Beni-tér 25. (Széchenyi-malom mellé)**

helyeztük át.

Tisztelettel 7378

Halmos és Herceg

Alkalmi vétel.

Üzletemből visszamaradt angol és francia **finom férfi**

öltöny szövetek

feltűnő jutányos árban még kaphatók 7161

özv. Inokai Tóth Lajosnál **Wesselényi-utca 26. sz.**

Ugyanott egy nagy falitűkör eladó.

Értesítés!

Tisztelettel tudatom a nagyérdemű közönséggel, hogy

szücs üzletünket

férjem elhunytá után is a régi szolid alapon vezetjük két leánnyal, kik e szakmában teljes jártassággal bírnak. Elvállaljuk mindenemű civatos szörme munkák, bélelések valamint téli ruhák nyári gondozását továbbra is. A nagyérdemű közönség további becses pártfogását kérve, maradtam kiváló tisztelettel 6580

özv. **Joanovits Antalné.**

Ablakredőket

minden kivitelben legolcsóbban szállít

EISELE

Alkalmi áruháza

ARAD,

Deák Ferenc-utca 2.

hol is mindenkor alkalmi áruk legjutányosabb árban kaphatók. 7343

Dougan és Mayer

kárpitos és diszitők

Atzél Péter-utca 3. szám.

Elvállalunk e szakmába vágó munkákat, u. m.: angol bőr, ebédlő, szalon és háló butorokat, használt butorok átalakítását.

Lakásberendezések és diszítések a leghozzáértőbb árakon!

OCCASSIÓ

Szövetek, barchetek, selymek nagy választékban érkeztek, vászon és fehérneműk **IGEN JUTÁNYOS ÁRAKBAN** kaphatók. — Szörmeboák és muffok olcsóbb mint bárhol. **NŐI- és LEÁNYKA Confectió**

Hoffmann Sándor
ARAD, (SZINHÁZ ÉPÜLET.)

LEGGAZDASÁGOSABB

besszerés a legújabb kékhatású írógép

Remington írógép

mert a modern írógéptechnika összes vívmányait egyesíti magába és világszerte elismert

legtartósabb gyártmány

Díjazott és vételkötelezettség nélküli bemutatás az ország bármely részében. 422

Kedvező részletfizetési feltételek.

Ugyanott: „Burrough” amerikai számlaíró összeadógépek, „Millionair” svájci „Saxonia” glashüttei számológépek, „Kartothek” amerikai nyilvántartási rendszer és valódi amerikai irodai, uriszoba és könyvtárberendezések telepe.

GLOGOWSKI és TÁRSA

cs. és kir. udvari szállítók

Budapest, VI. Andrásy-ut 12. szám.

Mindenki azt mondja már, hogy

Szeplők, májfoltok

és minden arctis tátlanságok eltüntetésére, továbbá hideg, szeles időben arc és kezek megvédésére legjobb az eredeti

Kárpáti-féle

Benzoe-Creme 1 korona.

és **Benzoe-tej szappan** 70 fillér utasítással.

Készíti:

KÁRPÁTI JÁNOS gyógyszerész 7031

Arad, Boros Beni-tér 15. sz.

6 korona rendelésnél postaköltség nem számítatik.

Szép, elegáns és divatos

szőrme-garnitúrák és egyes cikkek
legelőnyösebben szerezhetők be

KOVÁCS GÉZA

szücs különlegességi üzletében
Aradon, Forrai-utca (Gróf Hunyadi-palota.)

Steiner Ilonka

női divattermék 3794

1912. november elsejétől
Weitzer János-utca 19. sz. I. em.

helyezte át.

2szobás udvari lakás

konyhában vízvezetékekkel, 7410

kiadó

a Flórián-u. 6b. sz., 3. ajtó a.

Ugyanitt mintegy 160.000 köb-
méter malterhez és betonhoz való
homok eladó, köbméterje 15 fillér.

Pathefonok

és Pathe-lemezek, a legújabb fel-
vételek, kedvező fizetési feltételek
mellett kapható

Koch Dánielnél

Arad, Deák Ferenc-utca 42. sz.
a Fehér Kereszt-tel szemben. 611

Ősz haj és ősz szakáll

idősebb kinézést
időz elő. Használ-
jon kizárólag csak
VITEK-féle NUCIN-t
szőke, barna vagy
fekete á K. 2. — vagy
VITEK-féle NUCIN-t

egyszerű á K. 1. — és a haja ismét vissza
nyeri az eredeti színét. Kapható minden
gyógyszertár és drogeriában. Valódi egyedül
a gyárból, kosmetikai és gyógykészítmény.

Fr. Vitek & Co. Prag II., Wassergasse.
Raktár: Török József Budapest. Földes
Kelemen Arad. 6417

Butor végkiárusítás!

Már csak három finom háló
és két ebédlő szobaberende-
zésem van, a melyeket felette olcsó
áron végkiárusítok. Kérem a n. é.
közönséget, hogy vevőszándékaikkal
engemet felkeresni sziveskedjen.
Tisztelettel: 7384

Varga József

Arad, Kápolna-utca 6b.

Beleket

hentes és mészárosoknak, ugy-
szintén a közeledő házi ölések-
hez ajánlok szárított és sózott

marhabelet

sózott

sertés és juhbelet
nagyban és kicsinyben,

Klein Gábor

bétkereskedő

ARAD, Boczkó-utca 11. szám.

Telefon 162. sz. Telefon 162. sz.

Reusz Mór és Fia

Porosz kőszén, koks és faszén-telepe
Arad, Boros Beni-tér 12. sz.

A fűtési idény beálltával van
szerencsénk ajánlani legjobb
minőségű 6269

Porosz szalon fűtőszén.
Porosz légszesz pirszenet.

Vasaláshoz rostált dar-
Bükkfaszenet és
és csomagolt faszén
jutányos árban házhoz szállítva

Jó és olcsó fűszerárak

gyors és pontos kiszolgálás
mellett kaphatók,
csomagolt teánál 55 szá-
zalék engedménnyel.

Marssó Andor

fűszer- és vegyeskereskedésében,
Kossuth- és Batthyányi-
utca sarkán. 6413

Déli gyümölcs és zöldség árucarnok

november hó 1-én 7328

megnyilt

a Marosparti Áruház mellett

Asztalos Sándor-utca 5. sz.

és naponta friss házi kenyér kap-
ható. Tisztelt vevőközönség be-
esés pártfogását kéri tisztelettel

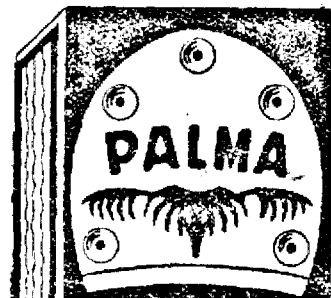
Dupák Jánosné.

Boldog karácsonyi ünnepeket!

Ezer márka értékű örömet sze-
rez ön magának és gyermekeinek,
ha az én törvényesen védett bü-
vészivemet megrendeli, amivel ön
feltűnő és nagyszerű mutatványo-
kat produkálhat a hosszú téli es-
téken, érdekes fiatal és öregnek.
Csakis nálam kapható 75 fillér be-
küldése mellett. Bérmentve 3 da-
rab 1 korona 50 fillér. Utánvéttel
50 fillérrel több. Bármely ország-
beli levélbélyegeket fizetésül elfo-
gadok. Egy karácsonya alól sem
szabad hiányoznia.

Max Ewald,

áruháza Gelsenkirchen. Posta-
szekrény 35. Minden megrendelő,
három darab törvényileg védett
tréfás újévi lapot kap ingyen. 7851

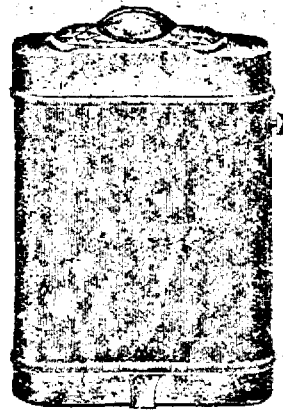
valódi
KAUCSUK-CIPŐSAROK
DOBOZA,
MINŐSÉGE:
ARANY

Villanyos zseblámpa

mindig friss
töltéssel.

Villany-
berendezé-
sek, villany-
cellák.

Dynamó-
gépek, vil-
lanymotork
elcsón
kaphatók

Kalmár Józsefnél

Arad, Szász-utca 2. sz. 611

ANOSMIN

Mindazok részére, akik a kellemetlen lábismadárban szenvednek,
legjobban ajánlható szer. Teljesen meggyógyít!

Egy doboz ára 1 korona.

Poloska szesz.

Kitűnő és megbízható szer a poloskák gyökeres kiirtására.

— Egyszerű beecsetelésre még a tojások is elpusztulnak. —

Egy üveg ára 70 fillér.

Alpesi gyomorcsépp.

Kitűnő alpesi gyógyfűvekből előállított gyomorcsabályozó szer.

Fokozza az étvágyat és elősegíti az emésztést.

Egy üveg ára 1 korona 40 fillér.

Főtájás elleni pastilla.

A fájást azonnal megszünteti. — Egy darab 20 fillér. —

Egy doboz 6 (darab) 1 korona.

Kapható kizárólag:

104

Rozsnyai Máttyás

gyógyszertárában

Arad, Szabadság-tér.

LÓPOKRÓCOK minden minőségben **BRAUN MIKSA** cégnél
 olcsón beszerezhetők **ARAD, Boros Beni-tér 2. szám.**
 Telefon 594. 7001 Telefon 594.

Eladó

egy jókarban levő, négy lóerős gáz-

motor

Cim a kiadóhivatalban

20960—1912. kh.

Hirdetmény.

A nagynéltóságú m. kir. belügyminiszterium 61369—II/89. szám alatt kelt intézvényével jóváhagyott 12657—884. sz. szabályrendelete alapján azon ház és telek tulajdonosokat kiknek házuk előtt a járda, kövezet, vagy asfalt burkolattal ellátva nincsen, felhívom telkeik előtt a gyalogjárót folyó évi november hó 30-ig terjedő idő alatt 1 $\frac{1}{2}$ méter az ennél keskenyebb járdákat pedig egész szélességben és 15 cm. vastagságban homok réteggel akként láttassák el, hogy a víz lefolyó árok vagy folyóka felé 5 centiméternyi eséssel birjon.

Köteles továbbá háztelek tulajdonos a gyalogjárók mellett elvonuló vízlevezető árkot telke és háza utca vonalánál hosszában a városi mérnöki hivatal által előirt utasítás és méret szerint kiásatni és azt tisztán tartani, nemkülönböztetve ezen vízlevezető árkokon keresztül a kocsijáratnál hidat építeni s azt folyton jó karban tartani.

Kik ezen rendeletnek eleget nem tesznek 4 koronától 50 koronáig terjedhető pénzbírsággal büntetnek és ezen büntetésen felül az elmulasztott munka az illető költségére hivatalból fog eszközöltetni.

Tekintve, hogy a maros vizállása apadásnak indult ajánlom hogy a homok szükségletét az erre utaltak a nagyobb vizállás beálta előtt szerezzék be, mert azon szokásos védekezés, hogy a homokolás a magas vizállás miatt nem eszközölhető figyelembe vételni nem fog.

Arad, 1912. évi október hó 16-án.

Sarlot,
főkapitány.

Posta-

csomag feladási

és

utalványkönyvek

egész vászonkötésben, arany címnyomással
 kaphatók 1 korona 50 fillérért az

Aradi Nyomda R. T.
 nyomdájában József főherceg-ut 22. sz.

22169—1912. kh. sz.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy az 1908. évi XLVII. t. cz. (új bortörvény) 4. §-a alapján kedvezőtlen évjáratok musttermelésének feljavítása céljából a cukrozási engedély megadására egész Arad vármegye területén a ménesi m. kir. vincellériskola igazgatósága illetékes.

A ki tehát mustot vagy ujbort cukrozni óhajt, engedélyt köteles kérni a vincellériskola igazgatóságától. Ilyen engedély csak f. év november 30-ig adható.

Cukrozásra csakis tiszta finomított répa vagy nádcukor használható és hektóliterenként 4 kilógrammnál több nem engedélyezhető.

Hogy a vincellériskola igazgatósága a cukrozási engedély iránti kérvényt elintézhesse, szükséges a cukrozni szándékolt mustok vagy új borokból minősége szerint 1—1 liter átlag minta beküldése, melynek vizsgálati eredménye alapján az engedély megadható vagy megtagadható.

A cukrozási engedély iránti kérvényben az adatok a valóságnak megfelelően 2 példányban töltendőek ki s mindkét példány a vincellériskola igazgatóságához Ménesre küldendő.

Mindazoknak akik édes mustot vagy pedig már kiejert mustot tehát ujbort óhajtának cukrozni, egyszerű levelező lapon történő megkeresésre az igazgatóság a cukrozási engedély iránti kérvény 2 példányát felhasználás véget azonnal díjtalanul megküldi.

A nagy és kistermelők valamint a borkereskedők figyelmét ezen kedvezményre azzal hívom fel, hogy az aki engedély nélkül mustot vagy bort cukroz az a bortörvény 37. §-ába ütköző kihágást követi el, mely 8 naptól 8 hónapig terjedhető elzárással és 10 koronától 1000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetettetik.

Arad, 1912. október hó 11-én.

Sarlot,
főkapitány.

Használt ólom megvételre kerestetik.

THE VERA

American Shoe

A jelenkor legtökéletesebb, legkényelmesebb, és legtartósabb amerikai cipője

Arak, hölgyek és gyermekek részére
 Kérjen képes árjegyzéket.

Made by
 Rice & Hutchins
 Boston, Mass. U.S.A.

Egyedüli raktár:

Buchsbaum és Társa Arad.

Telefon 442. 1561 Telefon 442.

Ezen rovatban mindenki egy-
mari belátásának árát 5 fillér,
vastagabb betűkkel 8 fillér.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: József t. 22.
Kiadóhivatali telefon: 151. sz.
Szerkesztőség: 357. sz.

Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta útjánon küldendők — a szelvényen a szöveg eltér — avagy levélbélyegeken. Tudakozódni a hirdetés stáma mindenkor kövénél. Levélbeli megkereséseknél, (a jellegű leveleket kivéve) felvilágosítással szolgál a kiadóhivatal, ez esetben, válaszbélyeg csatolandó. Az apróhirdetés díja a szavak stáma szerinti számított. Minden szó 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér. A legkisebb hirdetés 60 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt szavak a közlőben aláhúzással jelzandők. Az apró hirdetések előre fizetendők. A hirdetés a kiadóhivatal kivánsára díjtalanul megszerkeszt. **HIRDETÉSEK ESTE FÉL 6 ÓRÁIG VÉTEK FEL.**

Ajánlatokhoz,

melyeket valamely jelige alatt küldenek a kiadóhivatalba, ne tessék eredeti okiratokat mellékelni, mert érettek semmiféle felelősséget nem vállalunk. Azokat az ajánlatokat, melyeket az apróhirdetés megjelenésétől számított 4 héten belül címzettjük el nem visz, a kiadóhivatal megsemmisíti.

HÁZASSÁG.

Nőülne 28 éves Izraelita
egyén 4000 kor. évi jövedelemmel, csak teljes című levelekre, fényképpel ellátva, válaszolok. Vidékiek előnyben, választ „S. Z. 50” jelige Arad, főposta poste-restante. 7848

Nőülne vágyó

24 éves jó megjelenésű vegyeskereskedő. kinek csupán szakképzettsége van, megismerkedne jó családból származó leánnyal vagy özvegygyel, kivel megfelelő hozományt kapna egy kisebb üzlet átvételéhez. Teljes című leveleket kérek „Szolid” jelige alatt a kiadóhivatalba. 7888

Házasság

céljából keresek fivéremnek, aki 26 éves könyvelő a délvidek egyik nagy áruházában, jól nevelt, szolid izr. leányt, jobb kereskedő leányát, ahol benősülés lehetséges volna. Szíves levelek „Jellem” jelige alatt Engel Jenő hirdetés irodájába, Temesvár-Belváros kéretnek. 7889

Férjet keresnek:

gazdag délamerikai fiatal özvegy, 24 éves orosz k. a. 50.000 rubel vagyonnal, néhány bécsi és magyar hölgy 50 - 200.000 korona vagyonnal, 22 éves német árvaleány 400.000 márka vagyonnal és még sok száz vagyonos hölgy és özvegy. Komoly szándéku uraknak (vagyon, vallás, foglalkozás mellékes) díjtalan felvilágosítást ad: Schlesinger, Berlin 18. 7184

LEVELEZÉS.

Barátnő.

Csinos fiatal nő barátsága keresetik, ki havonta meghatározott zsebpénzt kapna. Kizárólag fényképpel ellátott levélre adatik csak válasz. Ajánlatot „Barátnő” jelige alatt a kiadóhivatal továbbítja. 7369

„Havas gyopár”

Szenvedéseinkhez és nélkülözéseinkhez csak szemrehányásaid hiányoztak. Megkaptam ezt is, de ártatlanul. Ne légy gyermek. Bár teljesíthetném óhajod. Csokol ezerszer apus és kistiad 7404

Női kesek

ajánlására legjobb a Vojtek és Weiss keszfinomítója. III-711

KIADÓ LAKÁS.

Karolina-u. 8. sz.
alatt 4 szobás lakás azonnal kiadó. Bővebbet ugyanott. 7256

Egy két szobás
lakás azonnal kiadó Weitzer utca 18. sz. 7809

Petőfi-utca, 10. szám
III. em. alatt kiadó két szép világos és modern szoba azonnal. Ugyanott egy szép utcai szoba konyhával. Bővebbet ugyanott. 6400

Két egymásba nyíló
butorozott szoba villanyvilágítással és fürdőszoba használat az autó-, waggon-gyár és a huszárkaszárnya közelében, azonnal kiadó. Cim: a kiadóhivatalban. 7314

Szabadság-tér 17. sz.
I. em, két udvari butorozott szoba villanyvilágítással berendezve azonnal kiadó. 7406

Egy két szobás
modern lakás olcsó lakbérrel azonnalra kiadó, Fácán-u. 3/a. 7414

Tökölly Imre-utca 55 sz. 9.
3 szobás utcai lakás mellékhelyiséggel azonnal kiadó. 7416

Központi melegvízfűtésre,
állandó melegvíz ellátásra és minden kényelemmel berendezett három szobás lakás Orczy-utca 8. alatt azonnal kiadó Telefon 292. szám. 7381

Egy butorozott szoba
és több pincehelyiség raktárnak vagy műhelynek azonnal kiadó. Hasszinger-utca 5. sz. 7011

4 szobás lakás
fürdőszobával Hasszinger-utca 5 szám alatt azonnal kiadó. 7842

Egy szép butorozott szoba
két személynek, esetleg konyhasználattal is, a Szabadság-térhez közel, 22 K. kiadó. Bocskai-tér 3. sz. 7387

A poloska.
teljes kiirtása csupán Vojtek és Weiss biztos szereivel érhető el. III-711

OKTATÁS.

Angol nyelvben
alapos oktatást adok az esti órákban. Könnyű módszer. Cim a kiadóhivatalban. 7385

Ha hull a haja,
használdon magyar haj-perolint Vojtek és Weiss-tól. III-711

LAKÁST KERESNEK.

Keresnek a Boros Béni-térem,
vagy ennek közvetlen közelében egy 3 szobás lakást fürdőszoba és mellékhelyiségekkel, esetleg udvari is lehet, május 1-re. Bővebbet 918. számú telefon szám alatt. 7893

ÜZLETEK.

Egy jó menetelő
szatócs üzlet azonnal eladó. Bővebbet Ferenc-tér, Karolina-utca 1. szám, az új polgári iskola mellett. 7325

Határ-utca 4. sz. alatt
hentes és mészáros üzlet azonnal eladó teljes felszereléssel, más vállalat miatt. 7427

Egy jóforgalmu
fodrász üzlet mely 26 év óta fennáll, eladó. Cim a kiadóhivatalban. 7405

INGATLAN.

Magánház.
Modern 6 szobás, a belváros központján és egy üres telek eladó. Cim a kiadóban. 5632

Eladó ház
nagy kert és udvarral, modern két nagy lakással, fürdőszobákkal és villanyal felszerelve Orczy-utca 7. 7424

A belvárosban
egy kényelmes magánház, elköltözés miatt eladó. Cim a kiadóhivatalban. 7425

ALKALMAZÁST NYER.

Elsőrendű
többágazatu életbiztosító intézet alkalmat nyújt lelkiismeretes és törekvő uraknak, kik eredményteljes üzletszerzéssel és szervezéssel tevékenykedést fejtenek ki jól díjazott állás elnyerhetésre. Kimerítő ajánlatok csak komoly és megbízható pályázóktól „Ausserst konkurrenzfähige Einrichtungen” Eduard Braun Annoncen Expedition Wien I., Rotenturmstrasse 9. kéretnek. 6824

Egy ügyes
kifutó fiu heti fizetés mellett, nyomdánkban alkalmazást nyer.

Címírók kerestetnek.
Tudakozódni válaszbélyeg csatolása mellett Adr. Buro Wien postamt 41. Postfach 7. 6969

Egy 2 középsikolát
végzett, 14 évet betöltött ügyes fiu nyomdász-tanulónak felvétetik.

Naponta

2—4 kor. állandó kereset érhető el otthon végződhető könnyű kedvelt harisnyakötés általa „Patent-hebel” gyorskötőgéppel. Utólérhetetlen sokoldalú, célszerű és tartós (acélszerkezet). Oktatás könnyű és díjmentes. Az árut állandóan átvesszük. Árjegyzék ingyen. Megkeresések intézendők Karl Wolf Wien, VII., Mariahilferstrasse 82. 6823

Azonnali belépésre

keresek egy szakképzett, ügyes és gyors kiszolgáló vegyeskereskedő segédet és egy tanoncot, ajánlatokat kérem Ponta D-meter Temeskövesd, u. p. T-Aga. 7362

ALKALMAZÁST KERES.

Gyakorlott háziállatrónő
ajánkozik házakhoz, vidékre is megyen. Cim a kiadóhivatalban.

Házvezetőnőnek
ajánkozik intelligens urinő magányos urhoz, vagy urnőhöz anyahelyettesnek is. „Kitűnő gazdaszszony” jeligére poste restante Pankota. 7422

Uri közönség figyelmébe.
Dáskál Magdolna okleveles szülész, vizsgázott masszírozónő ajánkozik kizárólag uri házakhoz. Tökölly Imre-u. 5. ajtó 8. (volt Halász-utca). 7313

Középkoru,
megbízható minden asszonyt keresek. Jelentkezhetni Boros Béni-tér 7. I. délután 1—3 órakor. 7417

Házivarrónő
ajánkozik házakhoz Vidékre is megy. Flórián-utca 18. sz. 7419

Az Aradi Kereskedők Köre Helyeszközlő Osztályának

HETI KIMUTATÁSA
Klein Sándor, Keppich Zsigmond
titkár, igazgató.
Szabó Lipót,
irodavezető.
Hivatalos helyiség: Tabajdy Károly-u. 1. sz. saját ház.
Telefon 868. sz.
Hivatalos órák: délelőtt 9—12 óráig.

Keresünk:

ARADRA:
1 utazót,
1 könyvelőt,
1 gyakornokot.
VIDÉKRE:
1 irodistát,
4 fűszer, rőtös és rövid,
2 vas és fűszer,
3 rőtös és divat,
2 fűszer és rövid és
2 vegyes kereskedősegédet,
több tanoncot teljes ellátás mellett.

Ajánlunk:
Több irodistanót,
3 fűszer és rövid,
1 vas és fűszer,
2 rőtös és divat és
2 vegyes kereskedősegédet.

As elhelyezés teljesen díjtalan. Körtagjaink előnyben részesülnek. Vidéki megkeresésekre, csak válaszbélyeg ellenében válaszolunk. 301

Apró hirdetések

folytatása.

VÉTELÉS ELADÁS.

A nagyérdemű

vidéki és helybeli közönségnek ajánljuk az Aradi Cipészek Termelő szövetségének saját készítményű férfi, női és gyermekcipőit, amely olcsó áron beszerezhető. Ugyazintén mértékutáni rendelések elfogadottnak. Elismert legjobb anyag: alakját nem veszti. Szabadság-tér 14., a „Piros csizmához.“ 6591

Háztulajdonosoknak

nélkülözhetlen lakói nyilvántartására egy házbérfőkönyv és lakbérfőkönyvecske, melyek Pichler Sándor könyv és papirkereskedésében kaphatók. Szabadság-tér 1. Telefon 308. 5811

Uri szánkó

keveset használt eladó. Értekezni Vass Józsefnél Ujaradon. 7364

60 hl. jó kertű új bor

eladó Merkler Manónál, Kürtös. 7386

Egy jó karban levő

zongora eladó, Kasza-u. 46. 7420

Tökörös üvegzelekrény,

könyvek, ezüstneműek, vagy orvosi műszerek számára 70 koronaért eladó, Deák Ferenc-utca 39. ajtó 3. 7426

Eladó légszemkályha.

Egy teljesen új 50 köbméter fűtőképességgel bíró Révai fűtő gázkályha reflektorral 45 koronaért eladó Solyos Testvéreknél, Kölcsey-utca 6-7. 7396

Egy billiárd-asztal

és egy automata, olcsón eladó Engelhardt József kávé, Elek. 7392

India fogcseppek

a legmakacsabb fogfájást azonnal megszüntetik, ára 70 fillér. Főraktár Gutori Földes Kelemen gyógyszer-tára és vegyészeti laboratóriuma Aradon. 1224

Rum compositio

jó házi rum előállítása Vojtek és Weisknál. III-711

KÜLÖNFÉLE.

Kiadó

egy nagy pincehelyiség raktárnak, bornak, vagy bármily célra. S. Há-tár-u. 9. 7391

Varrónő

jutányosan vállal mindenféle munkát, alakítást is. Rákóczi-utca 21. Ugyanott egy nő teljes ellátásra felvétetik. 7408

Ujaradon

a piactér közepén egy üzlethelyiség, esetleg lakással kiadó. Ugyanott egy nagy, alig használt utazóbunda eladó. Cim a kiadóhivatalban. 7407

Fővárosi varrónő

tudatja a hölgyközönséggel, hogy varrodáját Aradon, Dessewffy-utca 4. szám alatt megnyitotta. Készít: női csinos bluzokat, ajkak, pongyolákat, divatos kötényeket, férfi és női fehéreneműeket, gyermek-ruhát, stb. Munkát üzletből is vállal. Jó munkáért kezeskedik. Kéri a t. hölgyközönség szives pártfogását: Rékassy Istvánné.

Fényképezési gépek

és felszerelések, bármilyen gyártmány, javítását és átalakítását szakember, legjutányosabb árban, felelősséggel vállalunk Ascher Ferenc és Társa műszerészeti üzlet Arad, Deák Ferenc-u. 30. 4121

Kranz Paulin

színházipület, első aradi 112000 kötetből álló kölcsönkönyvtárába magyar, német, francia és angol ujdonságok nagy számban beérkeztek. Ugyanitt minden folyóirat, divatlap bérletben és egyenként kapható. Telefonszám 511. 4541

Diamant Jenő

Weitzer- és Kazinczy-utca sarkán (Polgári Iskolával szemben) épület és díszmű bádigos munkákat legjutányosabban készít egy helyben, mint vidéken. 8951

I koronáért

bárki is olyan színűre festi haját a mely színűre akarja. A Margit hajfestő ha tisztán használják feketére fest, ha egy rész vizzel keverik barnára, ha két rész vizzel világos barnára, ha három négy rész vizzel keverik szőkésre fest. A szín állandó felismerhetetlen lemoshatlan. Gutori Földes Kelemen gyógyszer-tára Aradon. 1224

Fűtési idény közeledtével

a Herkules fűrészfűrés vállalat irodája, Kossuth-utca 9. sz. ajánl a nagyközönségnek I. rendű aprított tűzfát 100 kilónként 2 kor. 70 fillérért hazaszállítva, ugyazintén egész, esetleg fél waggon rakomány cser-, bük. és gyertyánfát karteren kívül legolcsóbb árban befuvarozva fűrészelve és hasítva. Motoros fűrészgépeink is házhoz rendelhetők. Felvilágosítást készséggel nyújtunk telefonon is 658. sz. 5451

Ha nem jól eszik

a hiszja, adjon neki Vojtek és Weisk hírneves állat tápporából. III-711

Zálogház.

ből vételnek arany-, ezüst- és ékezetárgyak

Farkas Streicher J.

Arad, Tököly-ter I. sz. 1231

Taxameteres

Bér-autók

Telefonszám

816

2881 Szolgálat: reggel 6 órától délután 12 óráig

Garage: Deák Ferenc-utca 3. sz.

Aki rosszul érzi magát, igyék egy üveg eredeti Kárpáti-féle

epehajtót,

mely a legkitűnőbb fájdalom-nélküli gyomortisztító hájsszer. Iso édes, hatása gyors és biztos. 1 üveg utastással 40 fillér. 12 üveg franco K 4-80. Kapható kizárólag a készítőnél

KÁRPÁTI JÁNOS

gyógyszer-tára 4075 ARAD, BOROS BENI-YÉR.

Alkalmi vételek és eladása

finom 14 karatos arany-ékszer és pontosan kipróbált zseb- és fali órákban.

Aki olcsón és szolid árut akar venni, úgy saját érdeke az, ha

ZINNER VILMOS

mű-órás és ékszerésznél

ARAD, Forray-utca,

(gróf Hunyadi-palota) vásárol.

Óra és ékszer-javítások 2 évi jótállással mellett.

Tört aranyat- és drága-köveket a legmagasabb árban megveszem, vagy becserélem új ékszerekre. 5707

Igazgatói, Irodafőnöki, vagy titkári

állást keres

magyar, német és francia nyelvet írásban és szóban tökéletesen bíró, perfekt

mérlegképes könyvelő, önálló diszpozícióképes munkaerő. Jelenleg első-

rangu gyár vezetője, felmondatlan állásban. Ajánlatok „Kereskedelmi vezető“ jellegre a ki-

adóba kéretnek. 7421

Harisnyakötőde.

Aki sulyt fektet gondos, jó munkára, próbálja megköttetni bármilyenemű

harisnyáit

Andrássy-tér 20.

(Fischer Eliz-palotában) lévő harisnyakötődeben. Sürgős munkát azonnal is elkészítünk. 6441

1912. V. 2170/1. sz.

Árverési hirdetmény.

Az aradi kir. járásbírósnak fenti sz. végzése következtében Bing Ede aradi cég javára elleni 328 korona 40 fill. tőke követelés, ennek 1912. évi július hó 9 napjától járó 5% kamatai és eddig 58 kor. megállapított költségek erejéig lefoglalt és 1456 kor. becsült teke-asztal, automata, butorok és egyebekből álló ingók. Eteken, 234 h. sz. a. 1912. év nov. hó 11-ik napjának d. e. 9 órakor nyilvános árverésen legtöbbet ígérő vevőnek el fognak adni.

Ezen árverés Hack Adám 500 kor. követelése és jár. erejéig is elrendeltetik.

Arad, 1912. évi okt. hó 27-én.

Györffy Arnold,
bírószáki vegrehabtő.

7424

5230—1912. pm. szám.

Hirdetmény.

Nesnera Aladár th. bizottsági tag elhalálzásával a II. kerületben megüresedett törvényhatósági bizottsági tagsági helyek választás utján leendő betöltését Arad sz. kir. város th. bizottsága 25619/734. 1912. sz. a. kelt határozatával elrendelte.

A megválasztandó bizottsági tagok megbízatása 1913. év december hó 31-ig terjed.

A választás napja 1912. évi november hó 17-e. A választás d. e. 9 órától d. u. 4 óráig fog megtartatni. A szavazás titkos, szavazólapok utján történik.

A választás helye a Kazinczy-utcai fiúiskola.

A választás elnöke Reicher Károly; helyettese Kosztká Emil, jegyzője Zubor Andor.

A II. kerületbe a következő utcák tartoznak:

Allich Lajos, Akác-utca, Alsó-Marospart, Agyal, Aranykéz, Árok-utca, Attila-ter, Bem, Bercsenyi, Botond, Csalán, Csa orna, Darányi János, Deák Ferenc, Fábián, Fácán, Félkerék, Flórián, Forray, Fürj, Görbe, Gyár, Hassinger, Határ, Heim Domokos, Ilona, Kálmán, Kazinczy, Knécsk Károly-utca, Kelemen-ter, Kismolnár, Kölcsey, Kőzép, Koszoru-utca (belváros), Lahner György, Lajos, Lázár Vilmos, Lipót, Lovarda, Lujza-utca, Magyar (belváros), Margit, Mély, Mocsár, Part (sarkad), Péter, Rákóczy, Révay, Rövid (sarkad), Rövid (belváros), Sina, Sajaicz Gyula-utca, Siveg-ter, Szarvas, Szent István-utca Szent Péter-ter, Tököly-ter, Tököly-utca, Trombita, Uj (sarkad), Mikes, Weitzer János, Vadászkürt, Vendel, Vilmos, Virág, Völgy, Zrinyi-utca.

Arad, 1912. évi október hó 26-án.

Varjassy,
polgármester.

Egy ügyes

kifutó fiu

nyomdánkban heti fi-

zetés mellett felvétetik.

Hatalmas változás a FISCHER-áruházban!

A **Szabadságtéri Fischer-féle Áruházban** nagy átalakulás történt, amely az áruház belső képét teljesen megváltoztatta.

Az **Áruház** már régebben tervbe vette, az üzlethelyiség lényeges kibővítését, még pedig olyformán, hogy az üzlethelyiség folytatásában levő helyiségeket — a közbeeső falak áttörésével — a régi helyiséghez csatolja. A nagyszabású építkezési munka, a múlt héten teljes befejezést nyert, úgy, hogy az őszi vásár **nagy üzleti forgalma** már a kibővített áruházban nyert lebonyolítást.

Fischer Simon Nagy Áruháza e vállalkozásával határozottan a vidék legnagyobb áruházai közé emelkedett. Képzeltük, hogy ezek után a cég **karácsonyi tárlata** mily fényesnek ígérkezik; hiszen eddigi méreteiben is szinte felülmulhatatlan volt.

7411

RADÓ GYULA

NOI FELÖLTŐ ÁRUHÁZÁBAN

==== ARAD. ====

ŐSZI ÉS TÉLI ÚJDONSÁGOK

TELJES VÁLASZTÉKBAN MEGÉRKEZTEK. U. M.

Angol raglanok,
Női divat felöltők,
Plüsch kabátok,
Broccát felöltők,
Szinházi kabátok,
Angol bundák,

Szörme felöltők,
Leánykabátok,
Gyermekefelöltők,
Angol kosztümök,
Divat bluzok,
Pongyolák, Divat aljak.

Gyászruhák és gyászbluzok.

Szabott árak!

Telefon 238.